

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

LETNO POROČILO 2013

**UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ**

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO 2013

Ljubljana, april 2014

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij
Devetnajsto poročilo

ISSN 1581-632X

Spletna izdaja: ISSN 1581-6338.

Založila: Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij
Oblikovanje in tisk: Birografika Bori d.o.o., Ljubljana

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Aleksander Kotnik

Božidar Peteh

Darinka Požar

Dušan Valentinčič

Eva Salecl Božič

Gregor Koren

Jasmin Musić

Ksenja Lampe

Lucija Božikov

Robert Friškovec

Rok Dvornik

Slavi Novak

Slavica Skobir

Stojan Klančar

Suzana Peteh Volf

Tadeja Glavica

In številni drugi sodelavci in sodelavke Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Letno poročilo je objavljeno na spletnih straneh na naslovu:

http://www.mp.gov.si/si/o_ministrstvu/ursiks_organ_v_sestavi/dokumenti/letna_porocila/

PREDGOVOR

Pred vami je devetnajsto zaporedno letno poročilo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij. Poročilo ohranja obliko iz preteklih let. V njem so zbrani številni podatki in informacije o našem zaporskem sistemu. Predstavljeni so tako dosežki kot tudi težave in priložnosti za izboljšave.

V letu 2013 je bilo v povprečju dnevno zaprtih 1.430 oseb, kar je za dober odstotek več kot v letu poprej in največ, odkar je Slovenija samostojna država. Povečalo se je predvsem število obsojencev, po drugi strani pa se je zmanjšalo število pripornikov, uklonilnih zapornikov in skupno število obravnavanih oseb.

Tudi leto 2013 je bilo v znamenju varčevalnih ukrepov na vseh področjih in zato izredno težko. V primerjavi z letom 2012 se je proračun URSIKS zmanjšal za sedem odstotkov, oz. skoraj za četrtno v primerjavi z letom 2011. S sprejemom Zakona o uravnoveženju javnih financ in drugimi ukrepi, ki jih je sprejela vlada, je bila generalnemu direktorju, tako kot drugim direktorjem v državni upravi, odvzeta vsakršna možnost zaposlovanja brez soglasja vlade. Kljub odobritvi zaposlitev nekaterih uslužbencev iz Carinske uprave RS, se je zaradi nezadostnih finančnih sredstev število zaposlenih v preteklem letu še naprej postopoma zmanjševalo. Ob koncu leta je bilo v primerjavi z 2011 že za skoraj sedem odstotkov manj zaposlenih. Število zaposlenih smo prisiljeni zmanjšali, vendar tako, da ni bilo potrebno nikogar odpustiti. Obenem smo zaposlenim zagotovili redno izplačilo plač, pravosodnim policistom pa tudi izplačilo opravljenih nadur. Zato je bilo potrebno izpeljati tudi določene organizacijske spremembe v zaporih, vendar še v okviru sprejemljivih varnostnih standardov.

Z manj zaposlenimi in z bistveno manjšimi finančnimi sredstvi, po drugi strani pa z več zaprtimi, nam je uspelo opraviti vse pomembnejše naloge in zagotoviti stabilne varnostne razmere v zaporih tudi v lanskem letu. To potrjujejo konkretni podatki o obravnavi zaprtih oseb in navsezadnje tudi ugotovitve zunanjih nadzornih organov, kot je Varuh človekovih pravic, ki večjih nepravilnosti niso ugotovili.

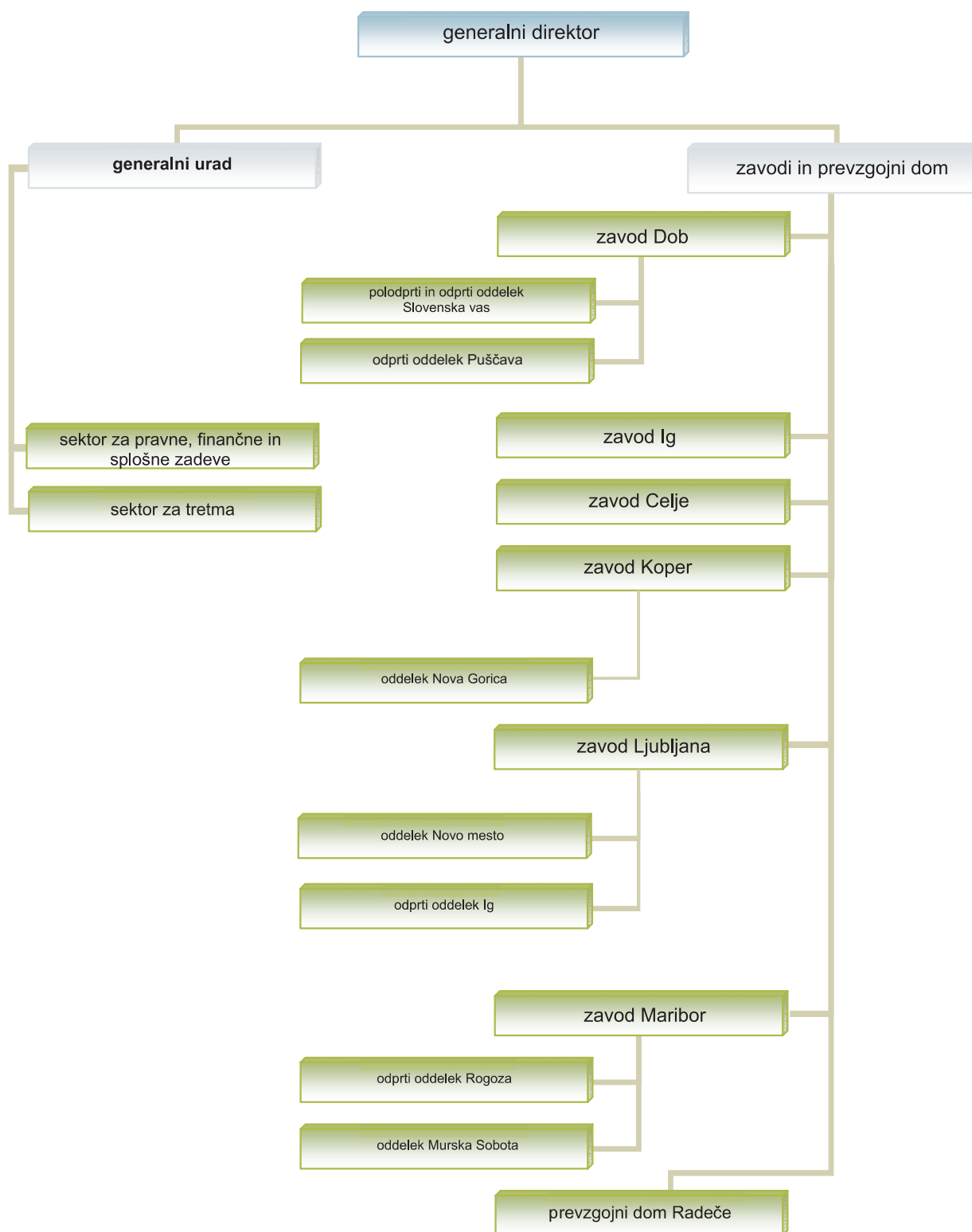
Seveda nas trenutno še dobri rezultati ne smejo zavesti. S tem, ko ni dovolj zaposlenih in finančnih sredstev, se znižuje nivo varnosti v zaporih, zmanjšujejo se možnosti za kvalitetno strokovno delo, kar vse prispeva k povečanju varnostnega tveganja. Zaporom je zato potrebno čim prej zagotoviti potrebne vire, saj se v nasprotnem primeru lahko varnostne razmere kaj hitro poslabšajo.

Na dobro opravljeno delo smo lahko upravičeno ponosni. Zasluga za to gre vsem zaposlenim, katerim se ob tej priliki zahvaljujem za vložen trud in predanost pri opravljanju našega zahtevnega poslanstva.

19. marec 2014

Dušan VALENTINČIČ
generalni direktor

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

GENERALNI URAD IN ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA

GENERALNI URAD, Jesenkova 3, 1000 Ljubljana

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci (moški)
Prostorska zmogljivost: 420 oseb

ZPKZ Dob, POLODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 70 oseb

ZPKZ Dob, ODPRTI ODDELEK PUŠČAVA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 21 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in ženske, zoper katere se izvršuje ukлонilni zapor, ter mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor
Prostorska zmogljivost: 86 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce, osebe, zoper katere se izvršuje ukлонilni zapor in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor
Prostorska zmogljivost: 98 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci in priporniki
Prostorska zmogljivost: 110 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje ukлонilni zapor
Prostorska zmogljivost: 28 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, zoper katere se izvršuje ukлонilni zapor
Prostorska zmogljivost: 135 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor
Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor
Prostorska zmogljivost: 146 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci
 Prostorska zmogljivost: 36 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor
 Prostorska zmogljivost: 34 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom
 Prostorska zmogljivost: 47 oseb

1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE V LETU 2013

Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: Uprava) je v tem letu izvajala naloge skladno z zakonskimi opredelitvami in strokovnimi zahtevami. Pri tem je največ pozornosti namenila doslednemu izvajanju Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in podzakonskih predpisov v praksi in skrbi za enotno, strokovno in zakonito obravnavo zaprtih oseb.

V zavodih za prestajanje kazni zapora je bila v tem letu vseskozi zagotovljena stabilna varnostna situacija, kljub velikemu številu zaprtih oseb in aktivnostim povezanih z njimi. V celotnem obdobju ne beležimo izrednih dogodkov ali kakšnega drugega dogajanja, s katerim bi se poslabšale stabilne varnostne razmere v zavodih. Pristojne službe Uprave so vse naloge, ki so vezane na zagotavljanje varnosti, opravile korektno in profesionalno. Veliko je bilo dodatnih aktivnosti povezanih z varovanjem več kriminalnih združb, tako v času izvajanja pripora kot izvrševanja kazni zapora.

V obravnavanem obdobju beležimo dva klasična pobega, število pobegov iz odprtih in polodprtih oddelkov se je zmanjšalo za enega, medtem ko se je število nevrnitev z izhoda zmanjšalo za polovico. Zabeležili smo tri smrti v zavodu in sedem poskusov samomora, kar je manj kot v prejšnjem letu. Uporaba prisilnih sredstev se je zmanjšala za tretjino.

Sprejeta so bila razna interna navodila, sklepi in usmeritve o aktualnih zadevah, kot npr.:

- program dela URSIKS in program usposabljanja in izobraževanja
- načrti nabave opreme, uniform, izobraževanj, investicijskega vzdrževanja,
- Kodeks etike zaposlenih v URSIKS
- usklajevali smo hišne rede s spremembami predpisov
- pripravljen je bil predlog spremembe Navodila o razporejanju obsojencev
- sprejet Akt o spremembah in dopolnitvah Akta o notranji organizaciji in sistemizaciji v URSIKS
- omogočil se je dostop do dnevnih redov preko oglasne deske URSIKS
- pripravljena je bila Informacija o problematiki URSIKS za MP (Vlado)
- v sodelovanju z MP je Vlada odobrila povečanje kadrovskega načrta URSIKS na 885
- pripravljen je bil predlog za 33 novih (nadomestnih) zaposlitev in posredovan MP
- izdana so bila Navodila o zaposlovanju obsojencev zunaj zavoda na podlagi 52. čl. ZIKS-1.

Z Generalno policijsko upravo je bil podpisan sporazum o sodelovanju pri izmenjavi varnostnih informacij.

Pripravili smo predlog sprememb Pravilnika o nošenju, hrambi in vzdrževanju orožja, o vrstah in nošenju uniforme pravosodnih policistov in o njihovih položajnih oznakah ter uporabi, označitvi in opremi vozil.

Pripravljenih je bilo več poročil na zahtevo raznih nadzornih organov (Računsko sodišče, Proračunska inšpekcija, Inšpekcija za sistem javnih uslužbencev, Služba za notranjo revizijo). Večje nepravilnosti niso bile ugotovljene.

Posebno skrb je Uprava v tem letu namenila spremljanju gibanja števila zaprtih oseb z namenom, da bi zmanjšala negativne posledice prenapolnjenosti zavodov ter bivalnih in drugih prostorov zaprtih oseb v nekaterih zavodih. Tekoče se je izvajalo premeščanje zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene zavode in oddelke, predvsem iz najbolj prenapolnjenega zavoda Ljubljana (upoštevanje dogovora, da ni presežena gornja dopustna meja števila zaprtih oseb) in v manjšem obsegu tudi pripornikov iz Oddelka Novo mesto.

V celotnem obdobju leta je bilo v povprečju zaprtih 1.430 oseb, kar je za dober odstotek več kot v letu 2012, ko je bilo v povprečju zaprtih 1.418 oseb. Najmanj zaprtih je bilo v povprečju v mesecu septembru (1.383) in največ v mesecu januarju (1.465).

Najbolj zasedeni so bili zavod Ljubljana, Oddelek Novo mesto, sledi zavod Maribor in tudi zavod Dob, navkljub izgraditvi dveh novih bivalnih objektov pred tremi leti. Najmanjša zasedenost je bila v Prevezgojnim domu Radeče in zavodu Ig, česar pa ni možno primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki s prevzgojnim ukrepom in ženske).

V lanskem letu je bilo med povprečnim številom vseh zaprtih oseb 1.124 obsojencev, 248 pripornikov, 30 uklonilno zaprtih, 23 mladoletnikov v prevzgojnim domu ter malo manj kot 3 mladoletni obsojenci. Med zaprtimi osebami je bila večina moških (1361,5), žensk je bilo v povprečju 68,8 oziroma 5,05 %.

Na prestajanju kazni zapora ob koncu tedna je bilo v povprečju 32 oseb, v hišnem zaporu pa 9.

V primerjavi z letom 2012 se je skupno povprečno število zaprtih oseb rahlo povečalo, pri čemer je proti koncu leta opazen manj intenziven dvig števila vseh zaprtih oseb tako, da je bilo stanje na zadnji dan leta 2013 za malenkost manj zaprtih kot prejšnje leto na enak dan.

Nadaljujejo se aktivnosti za nadomestno gradnjo zavoda Ljubljana. Pripravljeno je bilo vladno gradivo, ki predvideva proučitev možnosti, da se gradnja izvede v eni od oblik javno-zasebnega partnerstva in posredovano ministrstvu. V okviru tega smo novelirali in potrdili projektno nalogo zasnove novega objekta in DIIP (dokument identifikacije investicijskega projekta).

Najpomembnejša investicija je bila izgradnja transformatorske postaje v ZPKZ Dob, ki omogoča ločene priključke za potrebe zavoda in za JGZ Pohorje. Izvedeno je bilo tudi naročilo z Javnim podjetjem Energetika Šentrupert d.o.o., ki bo izvedlo izgradnjo daljinskega ogrevanja na lesno biomaso na območju ZPKZ Dob z uporabo tehnologije za so-proizvodnjo toplotne in električne energije, za dobavo toplotne energije za ZPKZ Dob. Na podlagi navedenega bo dosežen prihranek najmanj 10 % letno glede na strošek, ki ga ima ZPKZ Dob z nabavo kurilnega olja za pripravo toplotne energije. Javno podjetje Energetika Šentrupert d.o.o. bo prevzelo tudi eno delovno mesto kotlarja iz ZPKZ Dob. Pogodba za dobavo toplotne energije je sklenjena za obdobje 10 let.

Generalni urad je v tem letu v pritožbenem postopku obravnaval 66 pritožb zaprtih oseb. Do konca leta 2013 je bilo rešenih 56 pritožb, od katerih je bilo devet delno utemeljenih. V teh primerih ni šlo za grobe kršitve pravic obsojencem, temveč bolj za pomanjkljivo izvajanje predpisov oziroma nedoslednosti uslužbencev zavodov za prestajanje kazni zapora. Nepravilnosti so bile ugotovljene pri nepodelitvi ugodnosti, pri čemer se je obsojencu očitala storitev disciplinskega prestopka, ne da bi mu bila odgovornost za to dokazana v disciplinskem postopku, pri izdaji potrdila o zasegu predmeta, neizdaji pisnega akta o odreditvi obiskov za stekleno pregrado ter pravočasne seznaitve s tem ukrepom, glede posredovanja kode za uporabo telefona v razumnem času, odrekanju pisem obsojencu, ki brez svoje krivde nima sredstev za nakup teh, ipd.

Število pritožb se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za 40 %.

Na drugi stopnji je Generalni urad v letu 2013 izdal 116 odločb o pritožbah obsojencev in mladoletnikov. Od tega je bilo 90 pritožb kot neutemeljenih zavrnjenih, 14 pritožbam je bilo ugodeno in zadeva vrnjena organu prve stopnje (zavodu) v ponovni postopek, v štirih primerih je bila odločba prvostopenjskega organa odpravljen, sedem pritožb je bilo zavrženih, v enem primeru je bil pritožbeni postopek ustavljen.

Pripravili smo odzivno poročilo za redno letno poročilo Varuha človekovih pravic. V tem obdobju je Uprava o ugotovitvah Varuha človekovih pravic ob izvajanju nalog Državnega preventivnega mehanizma (DPM) v zavodih za prestajanje kazni zapora pripravila odzivna poročila in jih posredovala Varuhu človekovih pravic.

Na področju vzgojnega dela smo skrbeli za poenotenje in dvigovanje kvalitete strokovnega dela po zavodih. V ta namen je bilo na tem področju skupaj pripravljenih in realiziranih več strokovnih aktivov in supervizijskih srečanj. Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj pa je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov in uklonilno zaprtih je potekala individualno.

Skupaj z Društvom za nenasilno komunikacijo smo konec meseca maja organizirali strokovni posvet »Delo s storilci nasilja«. Predstavljene so bile vsebine s področja nasilja v družini, dinamike nasilnih odnosov, družbe-

nega ozadja za boljše razumevanje fenomena, posledic nasilja na posrednih in neposrednih žrtvah, strategijah preživetja... Posvet je pomenil uvodni del načrtovanega širšega usposabljanja delavcev zavodov za prestopanje kazni zapora, za vodenje obravnave storilcev kaznivih dejanj z elementi nasilja in tistih, ki so nasilni. Načrtujemo, da že izpeljano začetno usposabljanje v nadaljevanju nadgradimo z izkustvenimi delavnicami in predavanji s tega področja.

Obravnavanje zaprtih oseb z duševnimi motnjami, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo, od leta 2012 poteka v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, na Enoti za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem, zagotavlja Enota, varovanje na Enoti pa Uprava. Z notranjo reorganizacijo in spremembo sistemizacije smo ustanovili Referat za forenziko v ZPKZ Maribor in formalno uredili varovanje Enote. Trenutno Enota razpolaga s 30-imi posteljami, ki so namenjene tako pacientom, ki imajo izrečen ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varovanja kot tudi osebam, ki prestajajo kazen zapora in imajo odrejen pripor in je za njih indicirano hospitalno zdravljenje. V tem letu je bilo v povprečju na Enoti nameščenih 6 – 8 oseb, ki so prestajale kazen zapora ali so imele odrejen pripor.

V letu 2013 je bil s strani Psihiatrične klinike Ljubljana verificiran okvirni načrt obravnave storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost.

Uprava je pripravila priročnik za zaprte osebe ob nastopu kazni, ki je objavljen na spletni strani.

Uprava je izdelala letno poročilo o delu za leto 2012 in ga skupaj z aktualno problematiko predstavila javnosti v mesecu aprilu 2013. Sočasno so potekale aktivnosti v zvezi z razpisom in podelitvijo priznanj najzaslužnejšim delavcem, ki jih je podelil minister, pristojen za pravosodje, na slovesnosti ob dnevu Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij v mesecu aprilu.

Medijem so bila ob pomembnejših dogodkih posredovana sporočila za javnost, redno smo odgovarjali na zastavljena novinarska vprašanja in se odzivali na prošnje medijev glede obiskov v zavodih za prestopanje kazni zapora ter s tem zagotovili obveščenost javnosti in transparentnost dela URSIKS.

Na dan 31. 12. 2013 je bilo v Upravi zaposlenih 842 javnih uslužbencev. Zaradi varčevalnih ukrepov Vlade se je skupno število vseh zaposlenih v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 34, predvsem zaradi upokojitev in sporazumnega prenehanja delovnega razmerja.

V tem letu je bilo izplačanih 41.736 ur nadurnega dela, kar je za 48 % manj kot v prejšnjem letu in je hkrati omogočilo, da ni bilo težav pri izplačilu plač javnim uslužbencem Uprave.

Na področju usposabljanja smo izvedli večino načrtovanih programov usposabljanja. Mesečno so potekale tudi supervizije o postopanju s samomorilno ogroženimi, obravnavi spolnih delinkventov, supervizije socialnih delavcev ter pedagogov in supervizije za strokovne delavce s področja obravnave odvisnosti.

Porabili smo 33.423.878,25 EUR proračunskih sredstev, kar je za 2.378.568,91 EUR ali 6,6 % manj kot prejšnje leto.

Razpoložljiva sredstva niso zadoščala za kritje vseh odhodkov za zdravstveno zavarovanje obsojencev. V leto 2014 prenašamo 462.923,31 EUR neplačanih obveznosti.

V skladu s sklepi Vlade smo pripravili načrt varčevalnih ukrepov in poslovanje prilagodili finančnim zmožnostim. Strošek oskrbnega dne za zaprto osebo, ki vključuje vse stroške zaporskega sistema se je zmanjšal iz 69 EUR na 64 EUR.

Intenzivno se je nadaljeval projekt informatizacije eZapori. Konec meseca maja je bila izvedena migracija iz starega programa iEZO v eZapore in nadaljevale so se aktivnosti za implementacijo drugih vsebin. Nekaj težav je bilo pri zagotavljanju ustreznega okolja za testno in produkcijsko okolje na državni ravni, zaradi česar se je implementacija vsebin prenesla v kasnejše obdobje.

Pripravili smo predlog nadaljevanja reorganizacije JGZ Pohorje in v sodelovanju z ministrstvi, pristojnimi za pravosodje in finance ter s soglasjem ustanovitelja – Vlade izvedli prodajo premičnin in oddajo prostorov v najem, kar je omogočilo zaposlitev večini obsojencev in civilnih delavcev. Pripravljen je bil tudi predlog reor-

ganizacije preostalih JGZ in posredovan ministru.

Sodelovali smo v mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Za potrebe mednarodnih institucij smo pripravili poročila in odgovore na vprašalnike, povezane s posameznimi projekti.

2. STATISTIČNI PODATKI

2.1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2013

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah v tem letu. Povprečno število (1430,3) pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb. V primerjavi s predhodnim letom se je dnevno povprečno število zaprtih oseb v zavodih povečalo za slabih 12 oseb ali 0,8 %.

Tabela 1: Gibanje števila zaprtih oseb po zavodih

Zavod	1. 1.	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12.	povprečno število
Dob	469	229	698	43	137	99	505	498,7
Slo. vas	56	0	56	70	33	27	66	62,7
Puščava	17	3	20	17	14	4	19	17,4
Ig	62	173	235	28	161	28	74	65,6
Celje	81	296	377	39	304	32	80	78,5
Koper	131	198	329	67	231	53	112	119,9
N. Gorica	34	221	255	25	248	4	28	24
Ljubljana	214	911	1125	42	740	209	218	210,7
N. mesto	38	441	479	18	438	24	35	43,7
OO Ig	32	3	35	92	95	3	29	28,8
Maribor	177	605	782	157	567	217	155	180,3
M. Sobota	37	148	185	44	173	18	38	36,5
OO Rogoza	39	27	66	47	68	11	34	40,4
PD Radeče	23	13	36	1	11	6	20	23,1
SKUPAJ	1410	3268	4678	690	3220	735	1413	1430,3

Tabela 1 prikazuje podatke o skupnem številu vseh kategorij zaprtih oseb po posameznih zavodih. Iz stolpcev »priliv« in »odliv« lahko razberemo, kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (premestitve, prekinitve, itd.). V stolpcu »sprejeti« so prikazane vse v tem letu na novo sprejete zaprte osebe.

Stolpec »skupaj« nam pove, koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v tem letu dejansko obravnavali.

Podatki kažejo, da je bilo število obravnavanih zaprtih oseb največje v zavodih Ljubljana in Maribor. V obeh teh zavodih so tudi na novo sprejeli največ oseb.

V nasprotju s prejšnjim letom se je zmanjšalo število vseh obravnavanih oseb iz 5270 na 4687 oseb. To vsebinsko nakazuje trend, da se ob zmanjšanju števila obravnavanih oseb podaljšuje čas, ki ga zaprte osebe preživijo v zaporu, oziroma da gre to na račun povečanja deleža obsojencev, kakor bo razvidno iz tabel, ki sledijo.

Grafikon 1: Povprečno število zaprtih oseb po zavodih

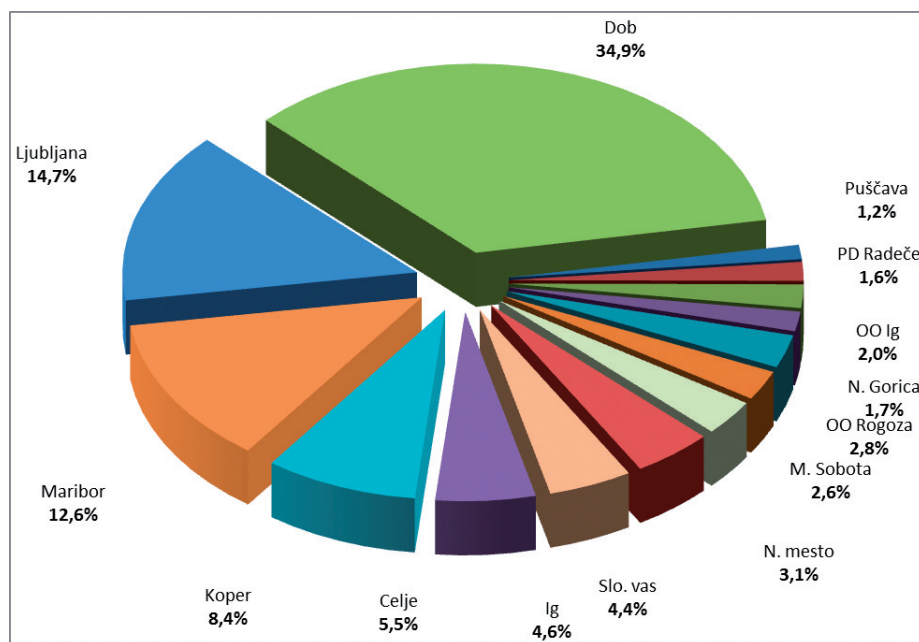

Tabela 2: Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah

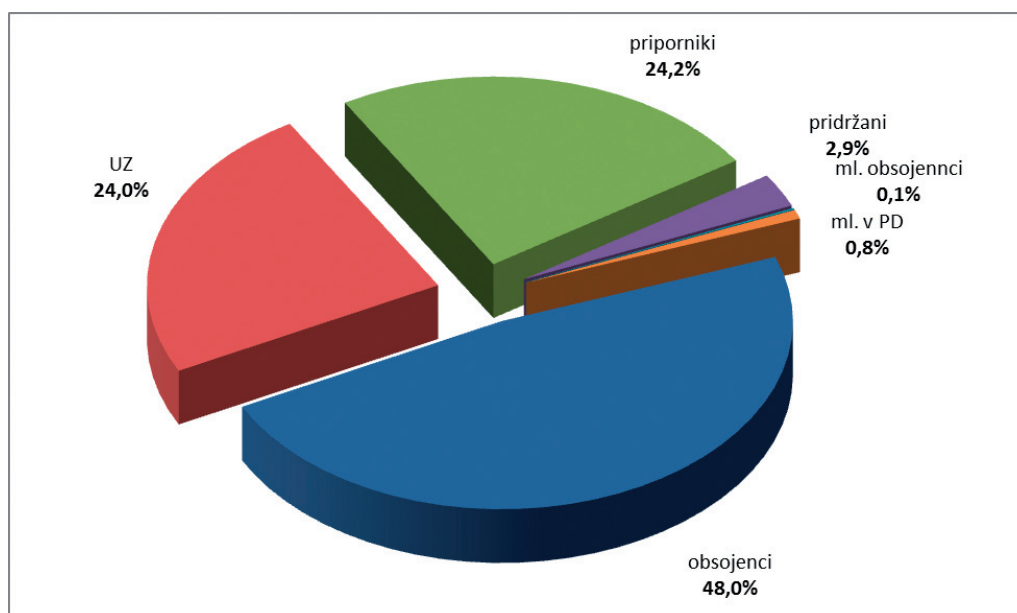
Zaprte osebe	1. 1.	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12.	povprečno število
obsojenci	1079	1168	2247	602	1102	630	1117	1126,1
UZ	22	1101	1123	0	1111	0	12	29,9
priporniki	285	847	1132	87	860	99	260	248,4
pridržani	0	135	135	0	135	0	0	0
ml. obsojenci	1	4	5	0	1	0	4	2,8
ml. v PD	23	13	36	1	11	6	20	23,1
SKUPAJ	1410	3268	4678	690	3220	735	1413	1430,3

Tabela 2 prikazuje gibanje števila zaprtih oseb po kategorijah. Stolpec »skupaj« prikazuje število vseh zaprtih oseb v letu (na dan 1. 1. in na novo sprejeti skupaj), stolpec »priliv« pa tiste osebe, ki so že bile sprejete na prestajanje kazni in so v zavode prišle bodisi iz drugih zavodov (premestitev), se vrstile z bega ali po prekinitvi kazni. Razdelek »odliv« prikazuje vse, ki so iz zavoda odšli, ne da bi bili dejansko odpuščeni (premestitev, prekinitiv, beg, itd.).

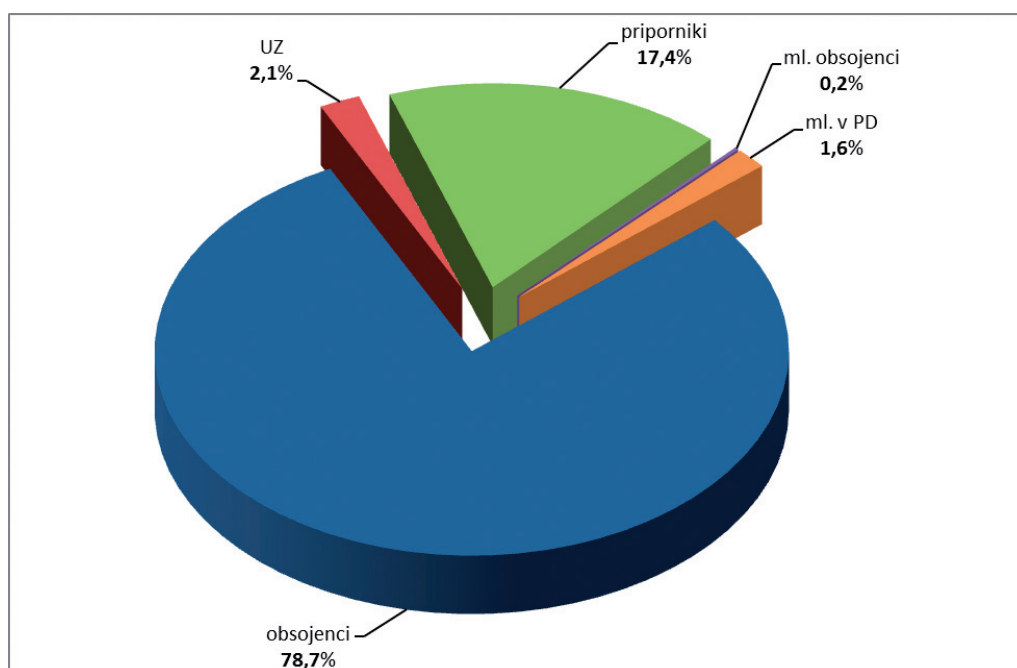
Skupno število zaprtih oseb se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšalo za občutnih 592 oseb ali 12,6 %. Število obsojencev se je povečalo za 83,7 ali 8 %, zmanjšalo se je število vseh drugih kategorij zaprtih oseb, razen mladoletnih obsojencev, ki je ostalo na lanskem nivoju.

V tem letu je bilo v zavode na novo sprejetih skupaj 3.268 oseb, med njimi največ uklonilno zaprtih in obsojencev. V primerjavi s prejšnjim letom se je število na novo sprejetih oseb zmanjšalo za 620 ali 16 %.

Grafikon 2: Skupno število zaprtih oseb po kategorijah

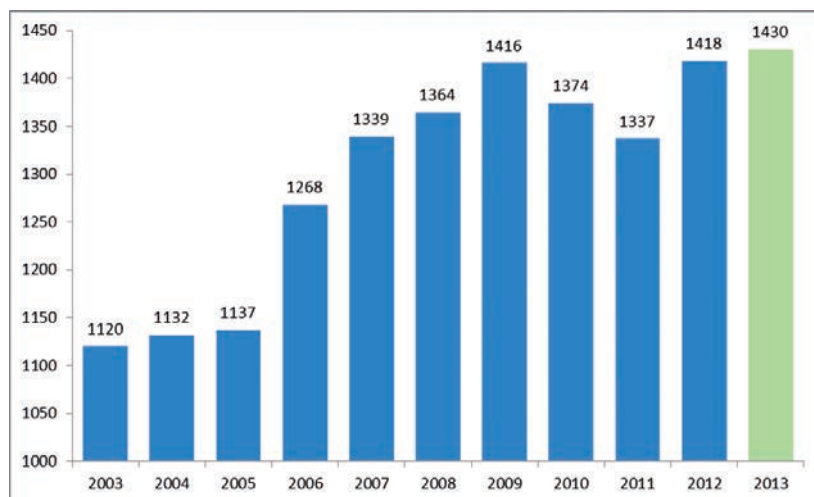

Grafikon 3: Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb

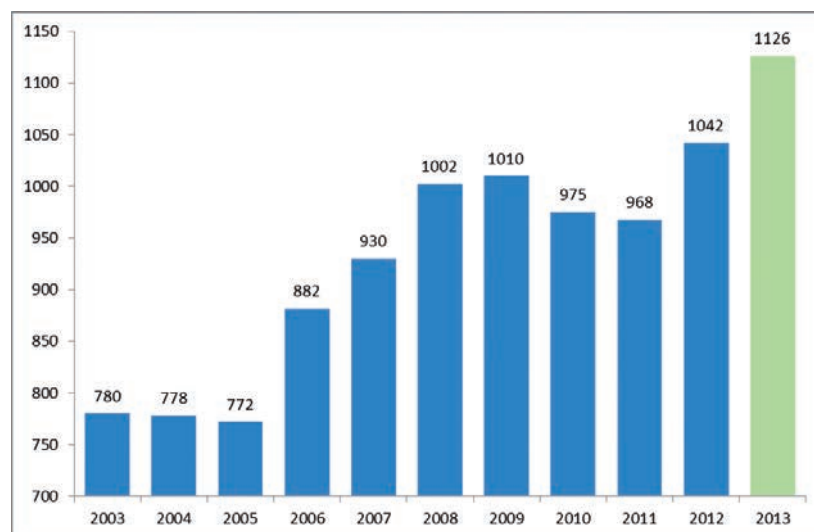

2.2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI

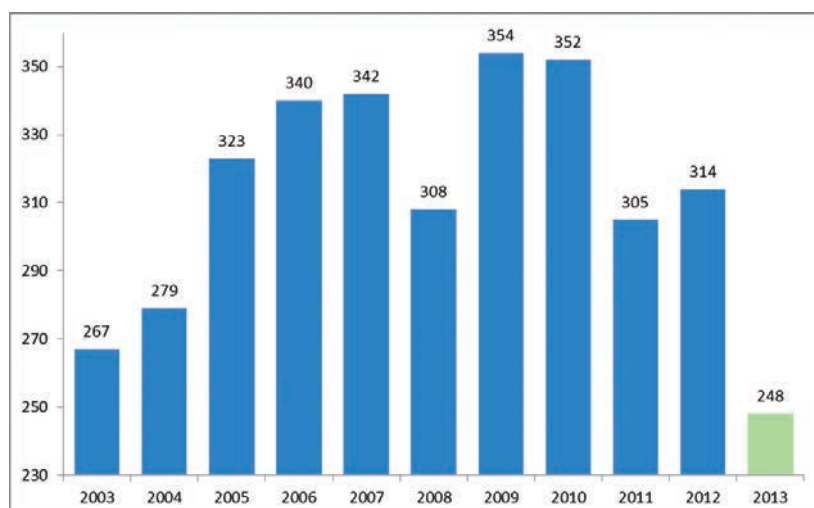
Grafikon 4: Povprečno število zaprtih oseb v letih 2002 – 2013

Grafikon 4-1: Povprečno število obsojencev v letih 2002 – 2013

Grafikon 4-2: Povprečno število pripornikov v letih 2002 – 2013

Grafikon 4-3: Povprečno število uklonilno zaprtih v letih 2002 – 2013

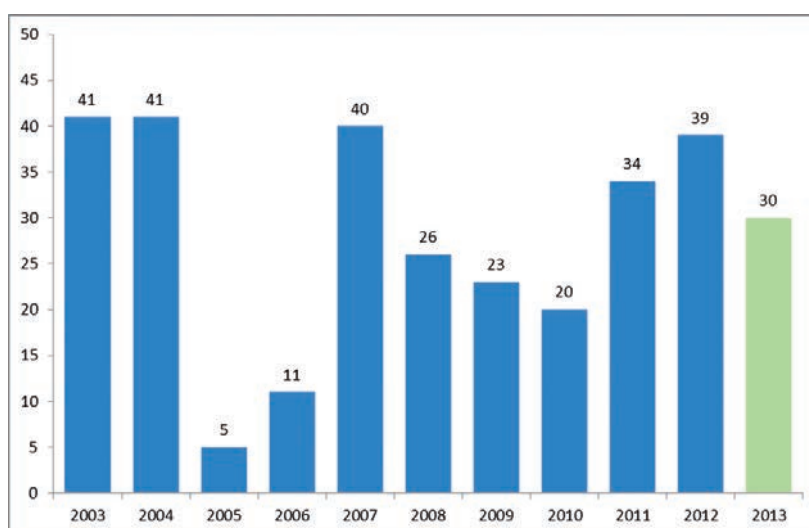
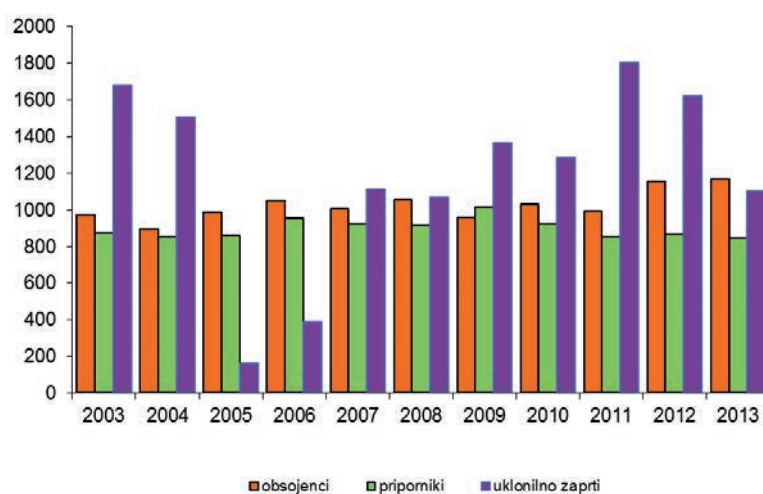

Tabela 3: Struktura na novo sprejetih zaprtih oseb po kategorijah v letih 2001 – 2013

Leto	skupaj		obsojenci		priporniki		uklonilno zaprti	
	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks
2001	5.141		1.023		990		3.128	
2002	4.019	78	996	97	918	93	2.105	67
2003	3.525	88	973	98	873	95	1.679	80
2004	3.253	92	895	92	853	98	1.505	90
2005	2.006	62	986	110	860	101	160	11
2006	2.398	120	1.052	107	955	111	391	244
2007	3.047	127	1.010	96	923	97	1.114	285
2008	3.040	100	1.056	105	914	99	1.070	96
2009	3.338	110	959	91	1.015	111	1.364	127
2010	3.240	97	1.032	108	923	91	1.285	94
2011	3.654	113	996	97	854	93	1.804	140
2012	3.646	100	1.159	116	867	102	1.620	90
2013	3.120	86	1.172	101	847	98	1.101	68

Opomba: Pridržani in mladoletniki z izrečenim vzgojnim ukrepom niso vključeni, mladoletni obsojenci so prištetni k obsojencem

Grafikon 5: Novo sprejeti po kategorijah v letih 2002 – 2013

2.3. OBSOJENCI

2.3.1. Podatki o gibanju števila obsojencev

Tabela 4: Gibanje števila obsojencev

Zavod	1. 1.	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12.	povprečno število
Dob	469	229	698	43	137	99	505	498,7
Slov. vas	56	0	56	70	33	27	66	62,7
Puščava	17	3	20	17	14	4	19	17,4
Ig	52	70	122	28	57	28	65	56,4
Celje	36	25	61	29	22	25	43	38,6
Koper	91	125	216	42	126	50	82	92,5
N. Gorica	16	38	54	8	44	4	14	11,3
Ljubljana	93	251	344	36	130	149	101	97,3
N. mesto	14	97	111	15	96	12	18	19,0
OO Ig	32	3	35	92	95	3	29	28,8
Maribor	147	256	403	145	224	203	121	141,5
M. Sobota	17	44	61	30	56	15	20	21,5
OO Rogoza	39	27	66	47	68	11	34	40,4
SKUPAJ	1079	1168	2247	602	1102	630	1117	1126,1

Tabela 4 prikazuje številčno stanje vseh obsojencev in obsojenk po zavodih. V tem letu je prestajalo zaporno kazen 2247 obsojencev, kar je za 110 oseb več kot prejšnje leto.

Grafikon 6: Primerjava števila obsojencev po zavodih v letih 2011, 2012 in 2013.

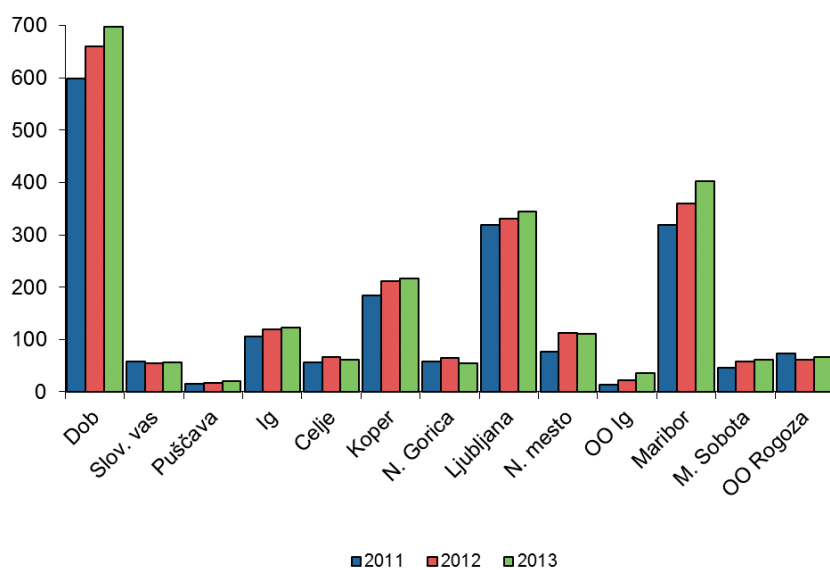

Tabela 5: Gibanje števila obsojencev in struktura po spolu

Zavod	1. 1.	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12.	povprečno število
MOŠKI								
Dob	469	229	698	43	137	99	505	498,7
Slov. vas	56	0	56	70	33	27	66	62,7
Puščava	17	3	20	17	14	4	19	17,4
Celje	36	25	61	29	22	25	43	38,6
Koper	91	125	216	42	126	50	82	92,5
N. Gorica	16	38	54	8	44	4	14	11,3
Ljubljana	93	251	344	36	130	149	101	97,3
N. mesto	14	97	111	15	96	12	18	19,0
OO Ig	32	3	35	92	95	3	29	28,8
Maribor	147	256	403	145	224	203	121	141,5
M. Sobota	17	44	61	30	56	15	20	21,5
OO Rogoza	39	27	66	47	68	11	34	40,4
Skupaj	1027	1098	2125	574	1045	602	1052	1069,7
ŽENSKE								
Ig	52	70	122	28	57	28	65	56,4
Maribor	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Skupaj	52	70	122	28	57	28	65	56,4
SKUPAJ	1079	1168	2247	602	1102	630	1117	1126,1

Med vsemi obsojenci, ki so v tem letu prestajali zaporno kazen, je bilo 122 žensk oziroma 5,4 %.

2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev

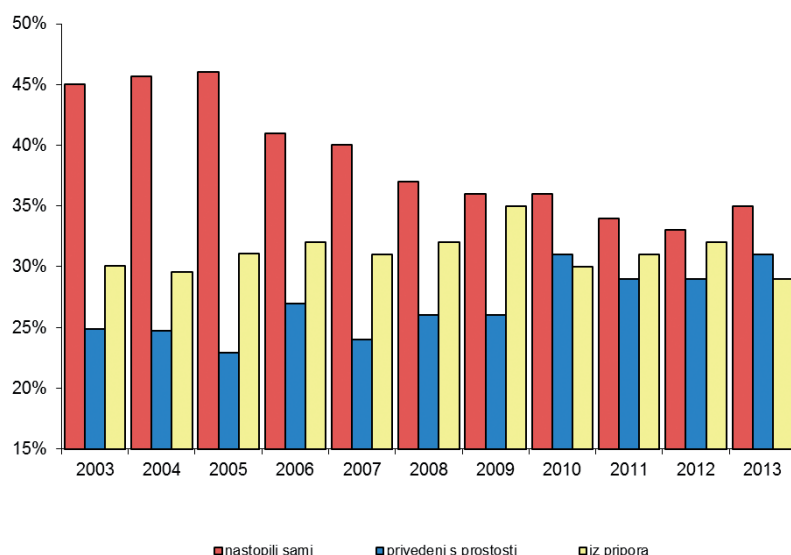
Tabela 6: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu

na novo sprejeti	skupno		moški	ženske	SKUPAJ
			1098	70	1168
	s prostosti	prišli sami	379	34	413
		privedeni	349	22	371
	iz pripora		322	14	336
	iz hišnega pripora		3	0	3
	iz ZPKZ ali PD		38	0	38
	iz zavodov drugih držav		7	0	7
	premeščeni ali prerazporejeni			373	0
vrnjeni z bega in daljših nevrnitev			19	1	20
vrnjeni po poteku prekinitve kazni			17	4	21
drugo			165	23	188
SKUPAJ			1672	98	1770

V tem letu je v primerjavi s predhodnim letom število na novo sprejetih polnoletnih obsojencev ostalo praktično na istem nivoju (zmanjšanje za 3 osebe). Med 1.168 osebami je kazen nastopilo 70 žensk ali 6 %.

S prostosti je kazen nastopilo 67 % obsojencev, od tega je samih prišlo na prestajanje kazni 413 (prejšnje leto 388). Privedenih s prostosti je bilo 371 oseb. Iz tujine je k nam na prestajanje kazni zapora prišlo 7 obsojencev.

Grafikon 7: Nastop kazni obsojencev v letih 2003–2013

Dolgoletni trend načina nastopa kazni kaže na zmanjševanje nastopa samostojno s prostosti in povečevanje nastopa bodisi iz pripora ali privedbe s prostosti. Ta se je v letu 2013 sicer rahlo obrnil v nasprotno smer, vendar bo za ustrezno prognozo in razlago potrebno počakati še kakšno leto ali dve.

Tabela 7: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni, predkaznovanosti in spolu

Nastop kazni		nastopili sami	privedeni s prostosti	privedeni iz pripora	drugo	SKUPAJ
MOŠKI	prvič kaznovani	196	105	185	9	495
	povratniki	183	244	137	39	603
	SKUPAJ	376	349	322	48	1095
ŽENSKE	prvič kaznovane	25	15	13	0	53
	povratnice	9	7	1	0	17
	SKUPAJ	37	22	14	0	73
VSI	prvič kaznovani	221	120	198	9	548
	povratniki	192	251	138	39	620
SKUPAJ		413	371	336	48	1168

V tem letu je kazen nastopilo 620 povratnikov in 548 prvič kaznovanih, kar je rahlo povečanje glede na prejšnje leto in pomeni, da je povečalo število povratnikov.

2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Tabela 8: Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu

	skupno	moški	ženske	SKUPAJ
		1045	57	1102
odpuščeni	kazen prestali v celoti	315	18	333
	pogojno	292	12	304
	predčasno	403	24	427
	pomiloščeni	0	0	0
	v druge države	4	0	4
	umrli	4	0	4
	drugo	27	3	30
premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod		394	0	394
prekinitev kazni		20	4	24
beg in daljše nevrnitve		19	1	20
ostalo		169	23	192
SKUPAJ		1647	85	1732

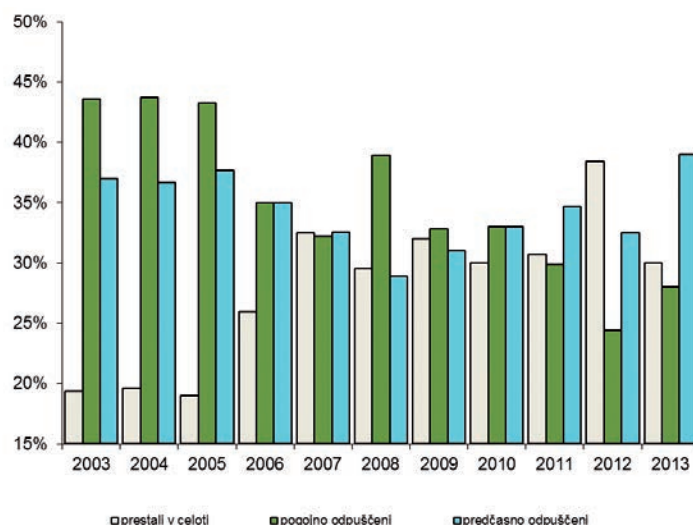
V tem letu se je število odpuščenih obsojencev povečalo na 1.102. V celoti je kazen prestalo 333 oseb ali 30,2 % (prejšnje leto 38,3 %). Pogojno so bile odpuščene 304 osebe ali 27,6 %, kar je za 18 % več od prejšnjega leta. Predčasno je bilo odpuščenih 427 oseb, kar je znatno povečanje glede na prejšnje leto (341 oseb).

Tabela 9: Struktura obsojencev po vrsti odpusta, predkaznovanosti in spolu

Vrsta odpusta		prestali v celoti	pogojni odpust	predčasni odpust	pomilostitev	drugo	SKUPAJ
MOŠKI	prvič kaznovani	80	205	163	0	24	472
	povratniki	237	87	240	0	11	573
	SKUPAJ	315	292	403	0	35	1045
ŽENSKE	prvič kaznovane	11	10	18	0	2	41
	povratnice	7	2	6	0	1	16
	SKUPAJ	18	12	24	0	3	57
VSI	prvič kaznovani	91	215	181	0	26	513
	povratniki	242	89	246	0	12	589
SKUPAJ		333	304	427	0	38	1102

Zanimivost zgornje tabele je v prikazu podatka, da večji del povratnikov prestane kazen v celoti ter da pridobi pogojni odpust več prvič kaznovanih in da je to razmerje pri predčasnem odpustu poravnano. Enako razmerje je bilo tudi v prejšnjem letu.

Grafikon 8: Struktura obsojencev po vrsti odpusta v letih 2003–2013

2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj

Tabela 10: Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika¹

Kazniva dejanja zoper...	1. 1.		na novo sprejeti		skupaj v letu	delež v %
	število	delež v %	število	delež v %		
življenje in telo	162	15,0	60	5,1	222	9,9
človekove pravice in svoboščine	10	0,9	12	1,0	22	1,0
volilno pravico in volitve	0	0,0	0	0,0	0	0,0
čast in dobro ime	4	0,4	1	0,1	5	0,2
spolno nedotakljivost	101	9,4	40	3,4	141	6,3
človekovo zdravje	168	15,6	178	15,2	346	15,4
zakonsko zvezo, družino in ml.	32	3,0	42	3,6	74	3,3
delovno razmerje in soc. varnost	1	0,1	0	0,0	1	0,0
premoženje	452	41,9	612	52,4	1064	47,4
gospodarstvo	44	4,1	61	5,2	105	4,7
pravni promet	9	0,8	14	1,2	23	1,0
ur. dolžnost in javna pooblastila	1	0,1	2	0,2	3	0,1
vojaško dolžnost	1	0,1	0	0,0	1	0,0
pravosodje	3	0,3	9	0,8	12	0,5
javni red in mir	43	4,0	76	6,5	119	5,3
splošno varnost	7	0,6	5	0,4	12	0,5
varnost javnega prometa	39	3,6	29	2,5	68	3,0
okolje, prostor, naravne dobrine	0	0,0	0	0,0	0	0,0
varnost RS in ustavno ureditev	0	0,0	0	0,0	0	0,0
obrambno moč države	0	0,0	0	0,0	0	0,0
človečnost in mednarodno pravo	2	0,2	0	0,0	2	0,1
SKUPAJ	1079	100,0	1168	100,0	2247	100
Denarna kazen - IZVRŠBA	0	0	25	2,1	25	1,1

Struktura kaznivih dejanj je podobna strukturi v preteklih letih. Skoraj polovica je bilo premoženjskih deliktov, sledijo kazniva dejanja zoper človekovo zdravje, zoper življenje in telo ter zoper spolno nedotakljivost.

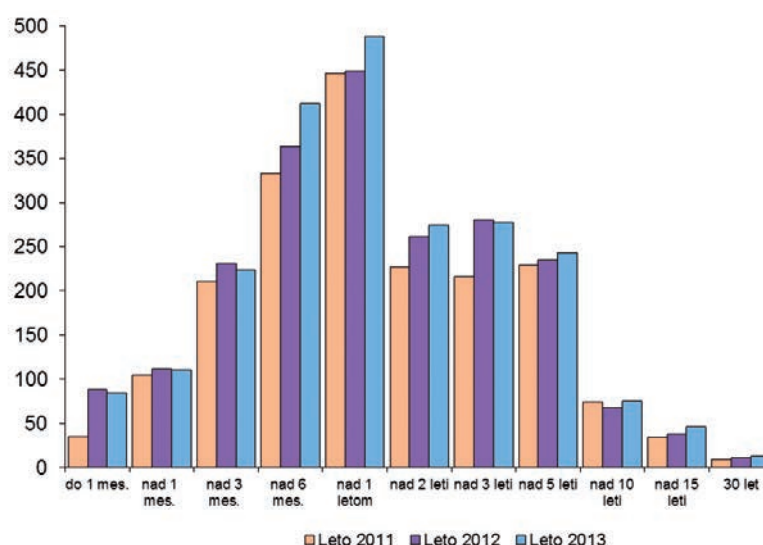
¹ Upoštevano je kaznivo dejanje, zaradi katerega obsojenec ali obsojenka prestaja kazen. Če je kazen združena (več storjenih kaznivih dejanj), je upoštevano dejanje, ki ga je posameznik storil največkrat. Če so kazniva dejanja različna, šteje težje kaznivo dejanje.

2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni

Tabela 11: Struktura obsojencev po dolžini kazni in spolu

Dolžina kazni	1. 1.			na novo sprejeti			skupaj	delež v %
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
do 1 meseca	0	0	0	75	9	84	84	3,7
več kot 1 do 3 mes.	13	1	14	91	5	96	110	4,9
več kot 3 do 6 mes.	48	0	48	166	10	176	224	10,0
več kot 6 mes. do 1 leta	122	6	128	266	18	284	412	18,3
več kot 1 do 2 leti	207	14	221	248	19	267	488	21,7
več kot 2 do 3 leta	147	11	158	115	2	117	275	12,2
več kot 3 do 5 let	189	11	200	70	7	77	277	12,3
več kot 5 do 10 let	188	7	195	48	0	48	243	10,8
več kot 10 do 15 let	65	1	66	9	0	9	75	3,3
več kot 15 do 20 let	37	1	38	8	0	8	46	2,0
30 let	11	0	11	2	0	2	13	0,6
SKUPAJ	1027	52	1079	1098	70	1168	2247	100

Grafikon 9: Primerjava obsojencev po dolžini kazni v letih 2011–2013

2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti

Tabela 12: Struktura obsojencev po starosti in spolu

starost	na dan 1. 1.			na novo sprejeti			skupaj	delež v %
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
več kot 18 do 23 let	31	2	33	60	2	62	95	4,2
več kot 23 do 27 let	124	6	130	161	7	168	298	13,3
več kot 27 do 39 let	490	17	507	525	23	548	1055	47,0
več kot 39 do 49 let	216	13	229	210	17	227	456	20,3
več kot 49 do 59 let	123	8	131	96	16	112	243	10,8
več kot 59 do 69 let	37	5	42	43	5	48	90	4,0
več kot 69 let	6	1	7	3	0	3	10	0,4
SKUPAJ	1027	52	1079	1098	70	1168	2247	100

2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi

Tabela 13: Izrečene stranske kazni in varnostnimi ukrepi po spolu

Stanje na dan 1. 1. Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. - denarna kazen	95	6	101
39. čl. - prepoved vožnje motornega vozila	27	0	27
40. čl. - izgon tujca iz države	3	0	3
64. čl. - obvezno psihiatrično zdravljenje	4	0	4
66. čl. - obvezno zdravljenje alkoholikov	2	0	2
66. čl. - obvezno zdravljenje narkomanov	7	0	7
67. čl. - prepoved opravljanja poklica	4	0	4
68. čl. - odvzem voznškega dovoljenja	6	0	6
69. čl. - odvzem predmetov	136	4	140
SKUPAJ	284	10	294
Na novo sprejeti Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. - denarna kazen	103	7	110
39. čl. - prepoved vožnje motornega vozila	10	1	11
40. čl. - izgon tujca iz države	0	0	0
64. čl. - obvezno psihiatrično zdravljenje	2	0	2
66. čl. - obvezno zdravljenje alkoholikov	0	0	0
66. čl. - obvezno zdravljenje narkomanov	0	0	0
67. čl. - prepoved opravljanja poklica	1	0	1
68. čl. - odvzem voznškega dovoljenja	10	0	10
69. čl. - odvzem predmetov	70	2	72
SKUPAJ	196	10	206
Skupaj v letu Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. - denarna kazen	198	13	211
39. čl. - prepoved vožnje motornega vozila	37	1	38
40. čl. - izgon tujca iz države	3	0	3
64. čl. - obvezno psihiatrično zdravljenje	6	0	6
66. čl. - obvezno zdravljenje alkoholikov	2	0	2
66. čl. - obvezno zdravljenje narkomanov	7	0	7
67. čl. - prepoved opravljanja poklica	5	0	5
68. čl. - odvzem voznškega dovoljenja	16	0	16
69. čl. - odvzem predmetov	206	6	212
SKUPAJ	480	20	500

V tem letu so imele zaprte osebe izrečenih skupaj 500 stranskih kazni in varnostnih ukrepov, kar je za 52 več kot v prejšnjem letu, oziroma povečanje za 11,6 %.

2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah

Po mednarodnih pogodbah je bilo v Slovenijo premeščenih 7 obsojencev, in sicer:

- dva iz Avstrije
- eden iz BiH, Hrvaške, Srbije, Španije in Italije

V tem letu so bili v tujino premeščeni štirje obsojenci, vsi v Italijo.

2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov

Tabela 14: Gibanje števila mladoletnikov po zavodih

Zavod	1. 1.	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12.	povprečno število
Celje	1	4	5	0	1	0	4	2,8
Ig	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Radeče	23	13	36	1	11	6	20	23,1
SKUPAJ	24	17	41	1	12	6	24	25,9

V tem letu je bilo na prestajanju mladoletniškega zapora in vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom skupaj 41 mladoletnikov, pri čemer v zavodu Ig ni bilo nobene mladoletnice.

Število mladoletnikov v prevzgojnem domu se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšalo za tri, na zadnji dan v letu je bilo stanje še za 3 nižje kot leto poprej – 20 mladoletnikov.

Skupno število mladoletnih obsojencev je ostalo enako, prav tako tudi letos ni bilo nobene mladoletne obsojenke.

2. 4. 2. Priliv mladoletnih oseb v mladoletniški zapor in prevzgojni dom

Tabela 15: Struktura mladoletnih oseb po vrsti priliva, spolu in zavodih

Priliv mladoletnikov			Celje	Ig	Radeče			SKUPAJ
			m	ž	m	ž	skupaj	
na novo sprejeti	skupaj		4	0	13	0	13	17
	s prostosti	prišli sami	2	0	1	0	1	3
		privedeni	0	0	8	0	8	8
	iz pripora		2	0	3	0	3	5
	ponovni ukrep		0	0	1	0	1	1
	iz ZPKZ ali PD		0	0	0	0	0	0
premeščeni iz drugih zavodov		iz Slovenije	0	0	0	0	0	0
		iz drugih držav	0	0	0	0	0	0
vrnjeni z bega			0	0	1	0	1	1
drugo			0	0	0	0	0	0
SKUPAJ			4	0	14	0	14	18

2. 4. 3. Starostna struktura mladoletnikov

Tabela 16: Struktura mladoletnikov po starosti in zavodih

Starost	na dan 1. 1.				na novo sprejeti				SKUPAJ
	Celje	Ig	Radeče	skupaj	Celje	Ig	Radeče	skupaj	
14 do 16 let	0	0	4	4	0	0	2	2	6
nad 16 do 18 let	1	0	10	11	2	0	9	11	22
nad 18 do 23 let	0	0	9	9	2	0	2	4	13
nad 23 let	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	1	0	23	24	4	0	13	17	41

V tem letu je bila večina mladoletnikov starih od 16 do 18 let (prejšnje leto od 18 do 23 let). Samo 6 jih je bilo mlajših od 16 let.

2. 4. 4. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj

Tabela 17: Kazniva dejanja mladoletnikov po posameznih poglavjih kazenskega zakonika

Kazniva dejanja zoper...	1. 1.	na novo sprejeti	skupaj v letu
življenje in telo	0	2	2
človekove pravice in svoboščine	1	0	1
spolno nedotakljivost	0	1	1
človekovo zdravje	3	2	5
zakonsko zvezo, družino in ml.	3	0	3
premoženje	16	11	27
pravosodje	0	1	1
javni red in mir	1	0	1
SKUPAJ	24	17	41

Iz gornje tabele je razviden podatek, da je več kot polovica mladoletnikov storilcev kaznivega dejanja zoper premoženje. Ostale vrste kaznivih dejanj so zastopane v manjšem obsegu.

2. 4. 5. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni

Tabela 18: Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni

Dolžina kazni	na dan 1. 1.	na novo sprejeti	skupaj
do 1 leta	0	0	0
od 1 vključno do 2 leti	1	3	4
od 2 vključno do 3 let	0	0	0
od vključno 3 do 4 leta	0	0	0
od 4 do 5 let	0	1	1
točno 5 let	0	0	0
od 6 do 10 let	0	0	0
10 let	0	0	0
SKUPAJ	1	4	5

Od vseh mladoletnikov je v tem letu eden prestajal daljšo zaporno kazen, preostali pa kazen do dveh let.

2. 4. 6. Odliv mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora in prevzgojnega doma

Tabela 19: Struktura mladoletnih oseb po vrsti odliva, spolu in zavodih

Odliv mladoletnikov			Celje	Ig	Radeče			skupaj
			m	ž	m	ž	skupaj	
odpuščeni	skupaj		1	0	11	0	11	12
	kazen/ukrep prestali v celoti		0	0	3	0	3	3
	pogojno		1	0	0	0	0	1
	predčasno		0	0	0	0	0	0
	nadomestni ukrep		0	0	7	0	7	7
	drugo		0	0	1	0	1	1
premeščeni		v drug zavod v Sloveniji	0	0	0	0	0	0
		v drugo državo	0	0	0	0	0	0
beg			0	0	6	0	6	6
umrli			0	0	0	0	0	0
drugo			0	0	0	0	0	0
SKUPAJ			1	0	17	0	17	18

V tem letu je bilo odpuščenih 12 mladoletnikov, eden s prestajanja kazni mladoletniškega zapora in 11 s prestajanja vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom.

Tabela 20: Dolžina prestanega vzgojnega ukrepa odpuščenih mladoletnikov iz prevzgojnega doma

Dolžina prestanega ukrepa	odpust	pogojni odpust po 82. čl. KZ	SKUPAJ
6 mesecev do 1 leta	3		3
1 do 2 leti	2		2
2 do 3 leta	3		3
3 leta	3		3
SKUPAJ	11		11

2. 5. OSEBE V UKLONILNEM ZAPORU

Tabela 21: Gibanje števila uklonilno zaprtih

Zavod	1. 1.	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12.	povprečno število
MOŠKI								
Celje	1	129	130	0	127	0	3	5,0
Koper	0	0	0	0	0	0	0	0,0
N. Gorica	4	163	167	0	164	0	3	5,4
Ljubljana	8	263	271	0	269	0	2	6,3
N. mesto	1	223	224	0	224	0	0	1,9
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Maribor	7	212	219	0	218	0	1	8,7
M. Sobota	1	57	58	0	55	0	3	2,0
OO Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Skupaj	22	1047	1069	0	1057	0	12	29,3
ŽENSKE								
Ig	0	54	54	0	54	0	0	0,6
Celje	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Koper	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Maribor	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Skupaj	0	54	54	0	54	0	0	0,6
SKUPAJ	22	1101	1123	0	1111	0	12	29,9

V tem letu je bilo v slovenskih zavodih 1.123 uklonilno zaprtih oseb. V primerjavi s prejšnjim letom se je to število občutno zmanjšalo, in sicer za 542 oziroma za 32,5 %. To je že tretje leto zaporedoma, ko se je število zaprtih oseb te kategorije zmanjšalo.

Grafikon 10: Primerjava števila uklonilno zaprtih v letih 2003–2013

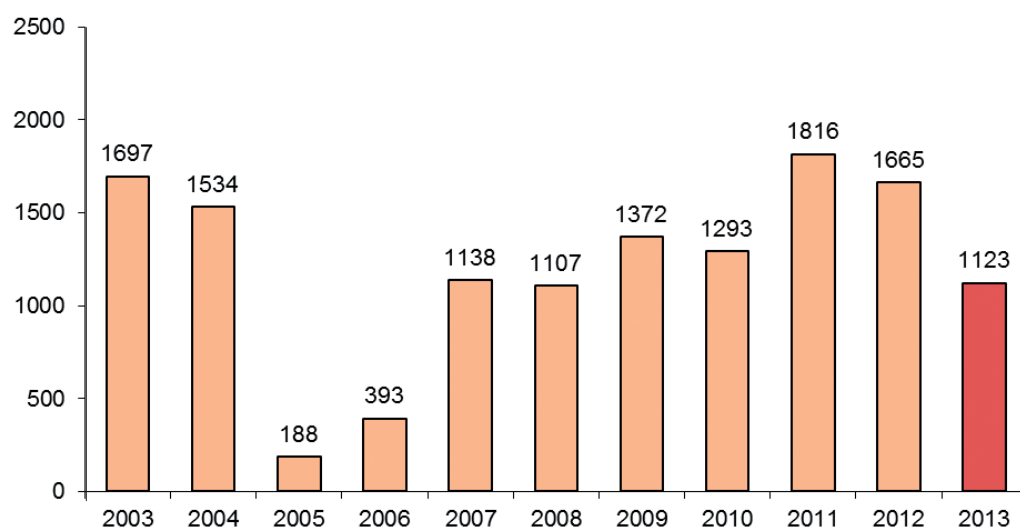

Tabela 22: Struktura uklonilno zaprtih glede na način nastopa in odpust

Uklonilno zaprti				moški	ženske	skupaj
številčno stanje na dan 1. 1.				22	0	22
CELOTEN PRILIV	NASTOP	s prostosti	prišli sami	61	3	64
			privedeni	976	51	1027
		ostalo	10	0	10	
	skupaj na novo sprejeti			1047	54	1101
	DRUGA POVEČANJA	premistitev	0	0	0	
		ostalo	0	0	0	
	skupaj druga povečanja			0	0	0
	SKUPAJ CELOTEN PRILIV				1047	54
CELOTNO ZMANJŠANJE	ODPUST	prestali v celoti		263	3	266
		plačali globo		435	25	460
		na predlog direktorja		316	26	342
		delo v splošno korist		5	0	5
		umrli		0	0	0
		ostalo		38	0	38
	skupaj odpuščeni			1057	54	1111
	DRUGA ZMANJŠANJA	premistitev		0	0	0
		beg		0	0	0
		ostalo		0	0	0
skupaj druga zmanjšanja			0	0	0	
SKUPAJ CELOTNO ZMANJŠANJE				1057	54	1111
številčno stanje 31. 12.				12	0	12

Med osebami, ki so nastopile uklonilni zapor, je bila večina privedenih. Med odpuščenimi jih je globo plačalo 41,5 %, kar je za 15 odstotnih točk manj kot prejšnje leto. Na delo v splošno korist jih je iz zapora odšlo samo 5 (lani 55). Na predlog direktorja jih je bilo odpuščenih 342 (lani 313). Uklonilni zapor je v celoti (en mesec) prestalo 266 oseb. Delež žensk med vsemi uklonilno zaprtimi je znašal 4,8 %.

Grafikon 11: Odpust uklonilno zaprtih

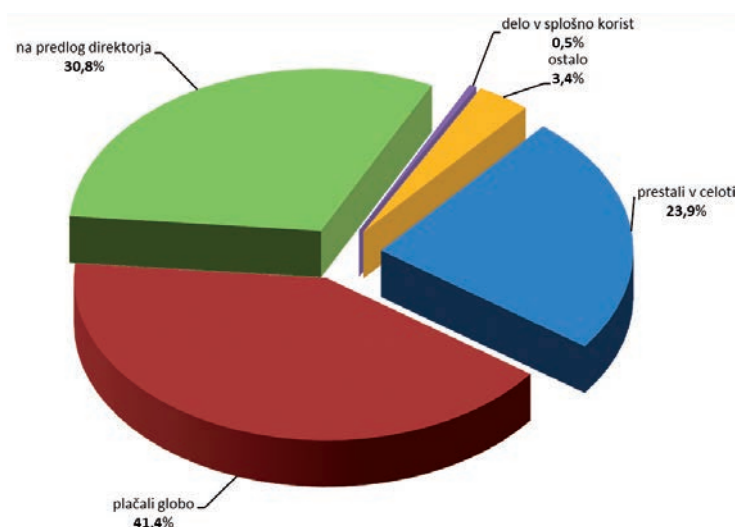

Tabela 23: Struktura uklonilno zaprtih po starosti in spolu

Starost	na dan 1. 1.			na novo sprejeti			skupaj
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
več kot 18 do 23 let	0	0	0	55	1	56	56
več kot 23 do 27 let	0	0	0	112	5	117	117
več kot 27 do 39 let	6	0	6	419	25	444	450
več kot 39 do 49 let	12	0	12	258	16	274	286
več kot 49 do 59 let	3	0	3	158	6	164	167
več kot 59 do 69 let	1	0	1	38	0	38	39
več kot 69 let	0	0	0	7	1	8	8
SKUPAJ	22	0	22	1047	54	1101	1123

2. 6. PRIPORNIKI

2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb

V tem letu je bilo v zavodih 1.132 priprtih oseb, kar je za 62 oseb manj kot v prejšnjem letu. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom zmanjšalo iz 314 na 248,4 osebe.

Tabela 24: Gibanje števila vseh priprtih oseb po zavodih

Zavod	1. 1.	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12.	povprečno število
Ig	10	43	53	0	44	0	9	8,6
Celje	43	80	123	10	96	7	30	32,1
Koper	40	73	113	25	105	3	30	27,4
N. Gorica	14	18	32	17	38	0	11	7,3
Ljubljana	113	376	489	6	320	60	115	107,1
N. mesto	23	97	120	3	94	12	17	22,8
Maribor	23	113	136	12	101	14	33	30,1
M. Sobota	19	47	66	14	62	3	15	13,0
SKUPAJ	285	847	1132	87	860	99	260	248,4

Od 847 novo sprejetih pripornikov v tem letu je bilo 62 žensk. Skupno je bilo v tem letu priprtih 1.132 oseb, med njimi 75 žensk (6,6 %).

V tem letu je bilo od tega obravnavanih tudi 14 mladoletnih pripornikov (Celje - 1, Ljubljana - 10, Novo mesto - 2, Maribor - 1 in Murska Sobota - 1), kar predstavlja 1,2 % vseh obravnavanih pripornikov.

Tabela 25: Struktura pridržanih oseb

Zavod	pridržani	odpuščeni	odrejen pripor
Ig	6	1	5
Celje	58	8	50
Koper	0	0	0
N. Gorica	2	2	0
Ljubljana	21	1	20
N. mesto	24	1	23
Maribor	24	4	20
M. Sobota	0	0	0
SKUPAJ	135	17	118

V zavodih je bilo v tem letu sodno pridržanih 135 oseb, kar je za 41,5 % manj kot prejšnje leto (230). Od vseh pridržanih oseb je bil za večino (118) odrejen pripor.

Tabela 26: Priliv in odliv iz pripora

Priporniki		moški	ženske	skupaj
stanje 1. 1.		272	13	285
PRILIV	sprejeti	785	62	847
	vrnjeni z bega	0	0	0
	premeščeni iz drugega zavoda	80	0	80
	drugo	7	0	7
SKUPAJ		872	62	934
ODLIV	odpuščeni na prostost	412	37	449
	premeščeni v hišni pripor	31	3	34
	nastopili kazni	pred pravnomoč. v ZPKZ	10	135
		po pravnomoč. v ZPKZ	4	199
		ukrep v prevz. domu	0	2
		drugo	0	4
	premeščeni v drug zavod	90	0	90
	beg	0	0	0
	umrli	0	0	0
	drugo	40	6	46
SKUPAJ		899	60	959
stanje 31. 12.		245	15	260

V tem letu je bilo na prostost odpuščenih 449 pripornikov, kazni zapora je pred pravnomočnostjo nastopilo 135, po pravnomočnosti pa 199 oseb. Hišni pripor je bil odrejen 34 osebam, 2 sta bili napoteni na prestajanje vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom. Nihče od pripornikov ni umrl ali pobegnil.

2.7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

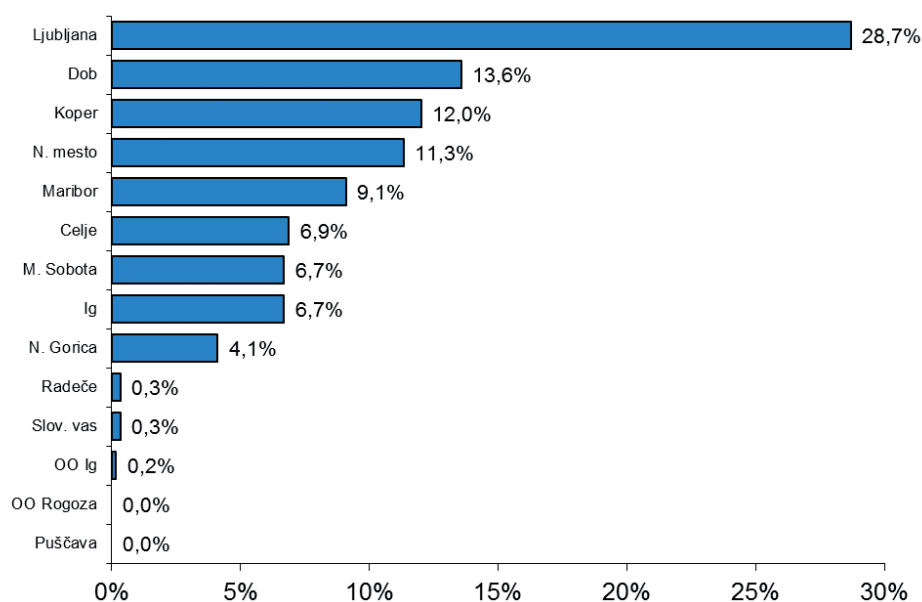
2.7.1. Število tujcev med zaprtimi osebami

Tabela 27: Število tujcev med zaprtimi osebami

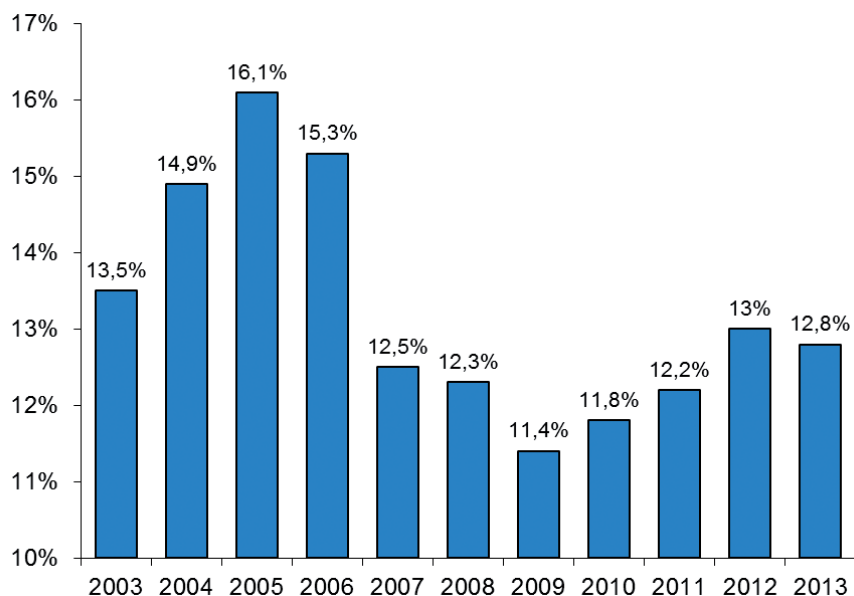
Zavod	obsojenci, mladoletniki	uklonilno zaprti	priporniki	skupaj
Dob	79	0	0	79
Slov. vas	2	0	0	2
Puščava	0	0	0	0
Ig	8	0	31	39
Celje	11	0	29	40
Koper	20	0	50	70
N. Gorica	5	9	10	24
Ljubljana	49	16	102	167
N. mesto	6	4	56	66
OO Ig	1	0	0	1
Maribor	19	0	34	53
M. Sobota	7	0	32	39
OO Rogoza	0	0	0	0
Radeče	2	0	0	2
SKUPAJ	209	29	344	582

V tem letu je bilo med zaprtimi osebami 582 tujcev, kar je 12,8 % zaprtih oseb – brez pridržanih oseb (glej Grafikon 13). Med njimi so bili večji del priporniki (60,2 %). Največ tujcev (28,7 %) je bilo v zavodu Ljubljana, veliko jih je bilo tudi na Dobu ter v Novem mestu in Kopru (glej Grafikon 12). V primerjavi z letom poprej se je število zaprtih tujcev zmanjšalo za 11,8 %, od tega največ v kategoriji pripornikov in uklonilno zaprtih. Število tujcev – obsojencev se je minimalno povečalo, iz 202 na 209.

Grafikon 12: Delež tujcev med zaprtimi v posameznih zavodih

Grafikon 13: Delež tujcev med zaprtimi osebami v letih 2000–2010

2. 7. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci

Med obsojenci in mladoletniki je bilo v tem letu 9,1 % tujcev. Tako kot v preteklih letih je bilo največ tujcev v zavodih Dob, Ljubljana in Koper. Skupno število tujcev je bilo v tem letu v primerjavi s prejšnjim letom večje za 7 oseb.

Stransko kazni izгона tujca iz države so imele izrečene 3 osebe.

Tabela 28: Število tujcev med obsojenci, obsojenkami in mladoletniki

Zavod	1. 1.	na novo sprejeti	skupaj v letu	31. 12.	izrečen izgon
Dob	47	32	79	56	2
Slov. vas	2	0	2	1	0
Puščava	0	0	0	1	0
Ig	0	8	8	6	0
Celje	6	5	11	4	0
Koper	11	9	20	6	1
N. Gorica	2	3	5	1	0
Ljubljana	12	37	49	5	0
N. mesto	0	6	6	1	0
OO Ig	0	1	1	0	0
Maribor	5	14	19	8	0
M. Sobota	1	6	7	2	0
OO Rogoza	0	0	0	0	0
Radeče	1	1	2	0	0
SKUPAJ	87	122	209	91	3

Tabela 29: Struktura tujcev med obsojenci in mladoletniki po spolu in po posameznih državah

Država	1. 1.				na novo sprejeti				skupaj
	moški	ženske	ml.	skupaj	moški	ženske	ml.	skupaj	
Albanija	2		1	3					3
Alžirija					2			2	2
Avstrija					5			5	5
BiH	27			27	31	2	1	34	61
Bolgarija	3			3	2	1		3	6
Črna gora	3			3	7			7	10
Dominikanska republika					1			1	1
Eritreja	1			1					1
Hrvaška	7			7	11			11	18
Iran	1			1					1
Italija	5			5	2			2	7
Jugoslavija					2			v2	2
Kitajska					1			1	1
Kosovo	2			2	4			4	6
Litva					1			1	1
Madžarska	2			2	4			4	6
Makedonija	5			5	6			6	11
Moldavija					1			1	1
Nemčija					2			2	2
Pakistan					1			1	1
Poljska	2			2					2
Romunija	2			2	13			13	15
Rusija	1			1				0	1
Slovaška	2			2		1		1	3
Srbija	16			16	12	2		14	30
Sudan	1			1					1
Tanzanija					2	1		3	3
Turčija					1			1	1
Ukrajina					1	1		2	2
neurejeno	4			4	1			1	5
SKUPAJ	86	0	1	87	113	8	1	122	209

Dobra polovica tujcev (66 %) je državljanov držav nekdanjih jugoslovanskih republik. Pet oseb je bilo brez državljanstva.

2. 7. 3. Tujci med uklonilno zaprtimi

Tabela 30: Število tujcev med uklonilno zaprtimi

Zavod	1. 1.	na novo sprejeti	skupaj	31. 12.
Ig	0	0	0	0
Celje	0	0	0	0
Koper	0	0	0	0
N. Gorica	0	9	9	0
Ljubljana	0	16	16	0
N. mesto	0	4	4	0
Maribor	0	0	0	0
M. Sobota	0	0	0	0
SKUPAJ	0	29	29	0

Število uklonilno zaprtih tujcev je glede na spremenjeno zakonodajo in strukturo teh zaprtih oseb (storilci prekrškov, ki niso plačali globe) majhno. Delež tujcev med vsemi uklonilno zaprtimi v tem letu je tako znašal 2,6 %. Na dan 31. 12. v zavodih ni bilo nobenega uklonilno zaprtega tujca.

Tabela 31: Število tujcev med uklonilno zaprtimi po državljanstvu in spolu

Država	na novo sprejeti		
	moški	ženske	skupaj
Kosovo	1		1
BiH	21		21
Italija	3		3
Makedonija	2		2
Hrvaška	2		2
	29		29

2. 7. 4. Tujci v priporu

Tabela 32: Število priprtih tujcev

Zavod	1. 1.	na novo sprejeti	skupaj v letu	31. 12.
Ig	6	25	31	6
Celje	5	24	29	5
Koper	16	34	50	12
N. Gorica	6	4	10	2
Ljubljana	26	76	102	19
N. mesto	12	44	56	3
Maribor	6	28	34	5
M. Sobota	6	26	32	6
SKUPAJ	83	261	344	58

V tem letu je bilo v Sloveniji med priporniki 30,3 % tujcev. Število tujcev med priporniki se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšalo minimalno.

Tabela 33: Struktura priprtih tujcev po državljanstvu in spolu

Država	1. 1.				na novo sprejeti				skupaj
	moški	ženske	ml.	skupaj	moški	ženske	ml.	skupaj	
Afganistan					2			2	2
Albanija					11	2		13	13
Alžirija					3			3	3
Avstrija	1			1	4	1		5	6
Bangladeš					2			2	2
Belgija						1		1	1
Belorusija						1		1	1
BiH	17	1		18	31	4		35	53
Bolgarija	1	1		2	7	6		13	15
Brazilijska					1			1	1
Čile					1			1	1
Črna gora	4			4	6			6	10
Danska					1			1	1
Dominikanska republika					1			1	1
Etiopija					1			1	1
Francija					2			2	2
Hrvaška	12	2		14	21			21	35
Irak						1		1	1
Iran					2			2	2
Italija					10			10	10
Jugoslavija	1			1				0	1
Kitajska	1			1				0	1
Kolumbija						1		1	1
Kongo					2			2	2
Kosovo	6			6	7			7	13
Litva					3			3	3
Madžarska					11	6		17	17
Makedonija					10	1		11	11
Malezija						1		1	1
Mehika					1			1	1
Moldavija					1			1	1
Nemčija	2			2				0	2
neurejeno	1			1				0	1
Nizozemska					3			3	3
Pakistan					2	1		3	3
Poljska					6	1		7	7
Romunija	10	1		11	29	5		34	45
Rusija					v3			3	3
Sirija					2			2	2
Slovaška					2			2	2
Srbija	15			15	22	4		26	41
Španija					3			3	3
Tanzanija	2	1		3	1			1	4
Turčija	2			2	1			1	3
Ukrajina	2			2	6			6	8
Uzbekistan					1			1	1
Zambija					2			2	2
ZDA					1			1	1
SKUPAJ	77	6		83	225	36		261	344

Od vseh tujcev v priporu jih je bilo 44,4 % iz držav nekdanjih jugoslovanskih republik.

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3. 1. 1. *Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih*

Strokovno delo v zavodih temelji na interdisciplinarnem pristopu, skupinskih in individualnih metodah dela v skladu s sodobnimi spoznanji penološke stroke. Usmerjeno je v sodelovanje z zunanjim okoljem v najširšem smislu. Izvajajo ga delavci različnih strokovnih profilov kot so: socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi, zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb. Člani strokovnih timov so tudi predstavniki pravosodnih policistov in inštruktorjev.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so se odvijali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Delavci vzgojnih služb so se sestajali tudi na aktivih posameznih strokovnih področij. Izvedeni so bili štirje aktivni vodji vzgojnih služb, en aktiv za pedagoge, štirje aktivni za socialne delavce, dva aktivna za strokovne delavce za obravnavo odvisnosti ter dva aktivna za zdravstvene delavce, ki so jih vodili delavci vzgojne službe pri Generalnem uradu.

Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj pa je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov in uklonilno zaprtih je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih razgovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani osebni načrti z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanje in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Osebni načrti za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere. Osebni načrt, tudi njegove dopolnitve ali spremembe, se je zaprtim osebam ponudil v soglasje.

V osebni načrtu so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili namestitev v oddelek (režim), vrsto obravnave, delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali pa so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki malih skupin in velikih skupin (sestanki domske skupnosti).

V vseh zavodih in oddelkih so obravnave v obliki malih skupin potekale redno, to je enkrat tedensko. Vodili so jih strokovni delavci, po poklicu pedagogi, socialni delavci in psihologi z znanji s področja skupinske dinamike, uporabljali so tudi elemente realitetne terapije, transakcijske analize, družinske terapije, likovne terapije, itd. Male skupine so bile sestavljene heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, povratništvo, osebnostno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželjeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine.

Sestanki domskih skupnosti so se odvijali enkrat tedensko do enkrat mesečno. Vodili so jih direktorji zavodov ali v njihovi odsotnosti vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblaščen strokovni delavci. Cilji sestanka domske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje problemov in konfliktov ter informiranje.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje uveljavljenih strokovnih metod dela, posebno pozornost smo namenili programom izobraževanja zaprtih oseb, obravnavi odvisnih od drog in alkohola, prepreče-

vanju samomorov in samopoškodb, obravnavi storilcev spolnih deliktov in zdravstvenemu varstvu zaprtih oseb.

Veliko pozornosti smo namenili tudi iskanju novih možnosti za specifične programe dela z zaprtimi in povezovanju z zunanjimi organizacijami. Mesečno so potekale supervizije o postopanju s samomorilno ogroženimi, obravnavi spolnih delinkventov, supervizije socialnih delavcev ter pedagogov in supervizije za strokovne delavce s področja obravnave odvisnosti. Aktiv strokovnih delavcev obravnave odvisnosti je v prvi polovici leta sprejel sklep, da se ustanovi delovna skupina z namenom priprave smernic in navodil na področju strokovnega dela odvisnosti, ki bodo vključene v Strokovno navodilo za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog. V zvezi s tem sta bili izvedeni dve delovni srečanja.

Supervizijska skupina, ki deluje na področju obravnave storilcev spolnih deliktov in jo sestavljajo strokovni delavci psihologi, ki izvajajo obravnavo storilcev spolnih deliktov, je pregledala in dopolnila načrt obravnave storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, ki je verificiran s strani Centra za mentalno zdravje in Psihiatrične klinike Ljubljana.

Skupaj z Društvom za nenasilno komunikacijo smo konec meseca maja organizirali strokovni posvet »Delo s storilci nasilja«. Predstavljene so bile vsebine s področja nasilja v družini, dinamike nasilnih odnosov, družbenega ozadja za boljše razumevanje fenomena, posledic nasilja na posrednih in neposrednih žrtvah, strategijah preživetja...Posvet je pomenil uvodni del načrtovanega širšega usposabljanja delavcev zavodov za prestopanje kazni zapora, za vodenje obravnave storilcev kaznivih dejanj z elementi nasilja in tistih, ki so nasilni. Posvet smo nadgradili z izkustvenimi delavnicami in predavanji s tega področja, s čimer nadaljujemo tudi v tem letu z namenom priprave celostne strategije obravnave storilcev kaznivih dejanj z elementi nasilja.

3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo predvsem po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem in mladoletnikom spreminja glede na njihovo uresničevanje osebnega načrta in varnostni vidik.

Od 1103 obsojencev in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2013, jih je 68 % prestajalo kazen v zaprtem režimu, 21 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 8 % v odprti režim.

Tabela 34: Razporeditev obsojencev in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2013

Zavod	Vikend zapor	odprti	polodprti	zaprti	skupaj
OBSOJENCI					
Dob				469	469
Slov. vas	2		54		56
Puščava	6	11			17
Celje	1	5	13	17	36
Koper	3	1	42	45	91
N. Gorica	4	3	6	3	16
Ljubljana			4	89	93
N. mesto			6	8	14
OO Ig	14	18			32
Maribor			69	78	147
M. Sobota		2	7	8	17
OO Rogoza	6	33			39
SKUPAJ	36	73	201	717	1027

OBSOJENKE					
Ig	1	10	15	26	52
SKUPAJ	1	10	15	26	52
MLADOLETNIKI					
Celje			1		1
Radeče		2	14	7	23
skupaj		2	15	7	24
SKUPAJ	37	85	231	750	1103

V prostore s strožjim režimom je bilo v letu 2013 nameščenih 109 obsojencev oz. 4,8 %, kar je za 0,5 % več kot v letu poprej. Obsojenci so bili v prostore s strožjim režimom nameščeni zato, ker so s svojim vedenjem hudo motili druge (66), ker so se čutili ogrožene (32) ali so bili izrazito begosumni (11).

Tabela 35: Razporeditev obsojencev v prostore s strožjim režimom po zavodih v letu 2013

Zavod	begosumnost	motenje drugih	ogroženost	skupaj
Dob	7	48	9	64
Ljubljana		1		1
Nova Gorica		1	2	3
Maribor	1	10	15	26
Koper	1	1	2	4
Celje	1	4	4	9
Ig	1	1		2
SKUPAJ	11	66	32	109

195. člen Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2013 je bilo 16 mladoletnikov začasno nameščenih v posebno vzgojno skupino.

3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zapora v skladu s 86. členom Kazenskega zakonika

Zaprte osebe	1. 1.	na novo sprejeti	skupaj	31. 12.	povprečno število
Zapor ob koncu tedna	37	122	159	47	32,1

V skladu s 3. odstavkom 86. člena Kazenskega zakonika (KZ-1B) v zvezi z 12. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, je zapor ob koncu tedna v letu 2013 prestajalo 122 obsojencev. Na dan 1. 1. 2013 je vikend kazen prestajalo 37 obsojencev, na dan 31. 12. 2013 pa 47 obsojencev. Vsi so bili redno zaposleni in niso prekinili delovnega razmerja, pet obsojencev in dve obsojenki so se redno izobraževali. Ohranjanje zaposlitve med prestajanjem kazni jim je tako omogočilo ohranjanje osnovne materialne eksistence in socialno varnost ali nadaljevanje začetega izobraževanja. Kazen zapora so v glavnem prestajali na odprtih oddelkih ali v regionalnih zavodih. Proste dneve (konec tedna, praznike, dopust) so preživljali v zavodu.

Po predhodnem mnenju direktorja zavoda za prestajanje kazni zapora je 36 obsojencev med prestajanjem kazni zapora podalo predlog, da se izvrševanje kazni zapora izvrši v zapor ob koncu tedna, v 10 primerih je sodišče predlogom ugodilo.

V letu 2013 so bile zabeležene 4 zlorabe prestajanja zapora ob koncu tedna: v zavodu Maribor in Odprtem oddelku Rogoza se obsojenca v zavod nista vračala pravočasno, v Odprtem oddelku Ig je bil en obsojenec pozitiven na psihoaktivne snovi, medtem ko je pri drugem šlo za zlorabo pri odvzemu urina za namen urinskega testiranja in s tem dokazovanja abstinence. Vsem tem obsojencem je bila prekinjena možnost prestajanja kazni zapora ob koncu tedna in kazen spremenjena v zapor. V Odprtem oddelku Rogoza so za enega obsojenca obvestili sodišče, da se je v zavod vračal pod vplivom alkohola in predlagali prekinitev zapora ob koncu tedna, vendar sodišče ni sledilo predlogu zavoda. Eni obsojenki je bilo prestajanje kazni zapora ob koncu tedna prekinjeno zaradi nedoseganja študijskih rezultatov.

Skladno s 4. odstavkom 86. člena Kazenskega zakonika v zvezi z 12. a členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, je pristojno sodišče odobrilo izvrševanje kazni zapora – hišni zapor za 24 obsojencev.

Skladno s 7. odstavkom 86. člena Kazenskega zakonika v zvezi s 13. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, je bil v letu 2013 na nadomestno kazen dela v splošno korist napoten 1 obsojenec.

V primerjavi z letom 2012 se je alternativno prestajanje kazni (zapor ob koncu tedna in hišni zapor) povečalo, število nadomestne kazni dela v splošno korist pa zmanjšalo.

Zavodi za prestajanje kazni zapora se pri izvrševanju zapora ob koncu tedna soočajo predvsem s težavo nadzorov pri obsojencih, ki so samozaposleni, pri obsojencih, ki samostojno opravljajo kmetijsko dejavnost ter pri obsojencih, ki svoje delo opravljajo v tujini pri tujem delodajalcu. Dva obsojenca v Oddelku Rogoza sta ob nastopu kazni zapora ob koncu tedna povedala, da nimata več redne zaposlitve in sta zato prestajala zaporno kazen.

3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni temeljnega znanja in usposobljenosti zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevencije, zato je bila tudi v letu 2013 pozornost strokovnih delavcev namenjena spodbujanju zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe.

Izobrazbena struktura

Tabela 36: Šolska in poklicna izobrazba obsojencev in mladoletnikov na dan 1. 1. 2013 in na novo sprejetih

Šolska izobrazba	na dan 1.1.				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne znajo pisati, brati, računati	15	2	0	17	26	3	0	29	46
nedokončana OŠ	109	6	8	123	139	5	4	148	271
OŠ	256	11	2	269	283	17	2	302	571
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	66	4	11	81	106	5	11	122	203
nižja poklicna	80	4	3	87	84	2	0	86	173
srednja poklicna šola	309	11	0	320	302	16	0	318	638
srednja strok. šola ali gimnazija	156	11	0	167	131	13	0	144	311
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	4	1	0	5	15	2	0	17	22
višja šola	15	0	0	15	15	1	0	16	31
visoka šola oz. fakulteta	17	2	0	19	26	6	0	32	51
SKUPAJ	1027	52	24	1103	0	70	17	1214	2317

Od skupno 2.317 obsojencev in mladoletnikov v letu 2013 jih je imelo 811 (35 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 571 (24,6 %) osnovno šolo, 311 (13,4 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 82 (3,5 %) jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto.

Med vsemi obsojenci oz. mladoletniki je bilo 203 (8,8 %) takih, ki so imeli nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo, ter 22 (0,9 %) takih, ki so imeli nedokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto.

317 (13,7 %) obsojencev oz. mladoletnikov je bilo brez šolske izobrazbe, med njimi 46 brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi njihovih izjav o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni, dokazilo o izobrazbi so predložili le vključeni v izobraževanje.

Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2013 vključevali obsojenci in mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mladino.

Tabela 37: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v letu 2013

Izobraževalne oblike	vpisani				od teh								
					prekinili			končali			nadaljujejo		
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	m	ž	ml	m	ž	ml
opismenjevanje	18	0	5	23	9	0	0	0	0	1	9	0	4
osnovna šola	61	1	7	69	22	1	6	7	0	0	32	0	1
nižja poklicna šola	0	0	12	12	0	0	5	0	0	3	0	0	4
srednja poklicna šola	176	0	9	185	42	0	4	21	0	0	113	0	5
poklic. tečaj, mojstrski, del. izpit	173	0	1	174	34	0	0	122	0	1	17	0	0
srednja strok. šola, gimnazija	39	0	4	43	14	0	2	3	0	0	22	0	2
višja šola	9	0	0	9	2	0	0	1	0	0	6	0	0
visoka šola oz. fakulteta	11	0	0	11	3	0	0	2	0	0	6	0	0
SKUPAJ	487	1	38	528	126	1	17	156	0	5	205	0	16

V letu 2013 je bilo v izobraževanje vključenih 22,7 % obsojencev in obsojenk ter 92,7 % mladoletnikov. 126 obsojencev, ena obsojenka in 17 mladoletnikov so izobraževanje predčasno prekinili. Nimamo natančnih podatkov o tem ali zaradi izteka kazni ter ali so s šolanjem nadaljevali. Najpogostejši razlogi za prekinitve so bili pomanjkanje motivacije, predvsem zaradi težav z odvisnostjo in specifičnih učnih težav.

Največ zaprtih oseb je obiskovalo program srednje poklicne šole.

Tabela 38: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu 2013.

Izobraževalne oblike	v zavodu				izven zavoda			
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj
opismenjevanje	10	0	2	12	0	0	0	0
osnovna šola	79	0	14	93	7	2	0	9
niža poklicna šola	0	0	17	17	3	0	0	3
srednja poklicna šola	114	0	8	122	8	0	0	8
poklic. tečaj, mojstrski, del. izpit	241	0	0	241	2	0	0	2
srednja strok. šola, gimnazija	38	0	0	38	5	0	0	5
višja šola	9	0	0	9	2	0	0	2
visoka šola oz. fakulteta	21	0	0	21	11	0	0	11
SKUPAJ	512	0	41	553	38	2	0	40

a) Oblike izobraževanj v zavodih

90,7 % vključenih v izobraževanje v letu 2013 je obiskovalo programe formalnega izobraževanja v zavodih. V letu 2013 so zaprti obiskovali programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (385), Celje (21), Koper in Nova Gorica (11), Maribor (7), oddelki Novo mesto (12), Murska Sobota (4), Rogoza (7), Slovenska vas in Puščava (28) ter v Prevzgojnem domu Radeče (36).

V zavodu Dob so obsojenci obiskovali program osnovne šole od 1. - 4. razreda (opismenjevanje) in program osnovne šole od 5. - 9. razreda. Izobraževanje izvaja CIK Trebnje. Gre za stalno obliko sodelovanja. V letu 2013 se je predavanj opismenjevanja in osnovne šole udeleževalo skupaj 47 obsojencev. Programe srednjega poklicnega izobraževanja – gostinska dela (za poklic kuhar-natakar) in gastronom-hotelir, izvaja Center za permanentno izobraževanje Cene Štupar iz Ljubljane. V letu 2013 se je predavanj udeleževalo 138 obsojencev. Cene Štupar je izvajal tudi program gastronomija. V letu 2013 se je predavanj udeleževalo 25 obsojencev. Trije (3) obsojenci z Doba so bili vpisani na Višjo strokovno šolo v sodelovanju z Izobraževalnim zavodom HERA iz Ljubljane. V šolskem letu 2013/2014 višješolski program ekonomist izvaja Izobraževalni center Euridio iz Ljubljane. V Polodprtem oddelku Slovenska vas in Odprtem oddelku Puščava so obsojenci obiskovali osnovno šolo (2), srednje poklicne šole (14) ter srednje strokovne šole ali gimnazije (3).

Center za dopisno izobraževanje Univerzum, je v zavodu izvajal predavanja za peti predmet na maturi in izvedel poklicno maturo.

Poleg verificiranega izobraževanja je bilo v zavodih mogoče pridobivati tudi funkcionalna znanja. V zavodu Dob so potekali izobraževalni programi – Tečaj računalniškega opismenjevanja, programi učenja za življenjsko uspešnost – UŽU (Jaz in moje delovno mesto, Moj korak, Most do izobrazbe...), večino programov izvaja Center za permanentno izobraževanje Cene Štupar z zunanjimi izvajalci. Zanimivi so programi neformalnega izobraževanja kot so: tečaj italijanskega jezika »Moja dežela«, tečaj »Učenje učenja«, ipd. V navedene programe skupaj je bilo vključenih 165 obsojencev. V vse oblike izobraževanj (formalne in neformalne) je bilo skupaj 565 vpisov, nekateri obsojenci se vključujejo v več oblik izobraževanj.

V letu 2013 je bilo v ZPKZ Koper preko dopisne oblike izobraževanja v formalni izobraževalni program vključenih 6 obsojencev. Štirje obsojenci so obiskovali program osnovne šole, en obsojenec se je izobraževal preko Zasavske Ljudske Univerze (program zdravstvena nega), drugi pa preko Višje strokovne šole Ljubljana, smer informatika. Neformalnih oblik izobraževanja v letu 2013 niso izvajali. V Oddelku Nova Gorica je potekalo formalno izobraževanje za dokončanje osnovne šole. Vključena sta bila dva obsojenca. Ljudska univerza Nova Gorica je v okviru neformalnega izobraževanja na oddelku izvajala program UŽU - Most do izobrazbe.

V ženskem zavodu Ig so imele obsojenke možnost vključitve v neformalne oblike izobraževanja, in sicer se je izvajal projekt v sodelovanju s CDI Univerzum in Zavodom MIT »Kompetentni učitelj za izobraževanje oseb med prestajanjem kazni in po«. Druge oblike izobraževanja so bile: izobraževalno – motivacijska delavnica v sodelovanju s CDI Univerzum, kjer so zaprte osebe dobivale informacije v zvezi z izobraževanjem v zunanjih izobraževalnih ustanovah, Projekt E-seaP – delavnice o učinkoviti rabi energije ter delavnice za osebnostno rast »Srečanje s seboj«. Potekal je tudi program neformalnega opismenjevanja, ki so ga izvajali zunanji izvajalci, Društvo Romi gredo naprej in študentke pedagogike.

V ZPKZ Ljubljana so prav tako potekale že ustaljene oblike izobraževanj. V formalne oblike izobraževanja je bilo vključenih 7 obsojencev, vsi so se izobraževali izven zavoda.

V Oddelku Novo mesto so zaprti obiskovali program osnovne šole in opismenjevanja (12). Tudi v letu 2013 je bila organizirana neformalna oblika izobraževanja »Vseživljensko učenje - Most do izobrazbe« v katerega je bila vključenih večina obsojencev. Program je izvajal Razvojno izobraževalni center Novo mesto. Izvedena so bila različna predavanja, učenje računalništva in izpeljane različne delavnice in ogledi (izdelovanje različnih izdelkov iz odpadnih materialov, izdelovanje izdelkov iz plastičnih mas, novoletnih voščilnic in okraskov, izdelovanje različnih plakatov, ogledi dokumentarnih filmov, športne aktivnosti, ogledi znamenitosti, itd). V minulem letu je bil izveden tudi izobraževalni program »Branje prinaša spoznanje«, v okviru katerega je bilo izvedenih 12 tematskih delavnic.

V Prevzgojnem domu Radeče se je 36 mladoletnikov v letu 2013 vključevalo v že vzpostavljeno mrežo formalnih izobraževalnih programov: obdelovalec lesa, pomočnik v tehnoloških procesih, ličar, kuhar, mizar, zidar, trgovec, instalater strojnih instalacij, natakar, avtoserviser, slikopleskar, gradbinec, bolničar-negovalec, gastronom-hotelir, turistični tehnik, pomočnik v biotehničnih procesih, mehatronik operater, osnovna šola za odrasle, OŠ s prilagojenim programom, NPK - varilec, NPK – izvajalec zidanja in ometavanja, NPK - pomočnik kuharja. Sodelovali so z več izobraževalnimi institucijami in zavodi: Srednja lesarska šola Škofja Loka, Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje, SŠ za gostinstvo in turizem Celje, Živilska šola Maribor, Srednja gradbena šola Maribor, Srednja strojna in poslovna šola Maribor, Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad, LU Krško, Srednja lesarska šola Maribor, OŠ Glazija, LU Trbovlje, LU Kočevje, LU Celje, Srednja zdravstvena šola Maribor, ŠC Celje, Srednja zdravstvena šola Celje, Zasavska ljudska univerza, ŠC Velenje, ŠC Slovenske Konjice, Srednja šola Zagorje, SŠ za prehrano in živilstvo, PET Ljubljana, SŠ Domžale, Tehniški šolski center Maribor.

V ZPKZ Maribor je kot oblika neformalnega izobraževanja celotno leto 2013 delovalo Svetovalno središče, ki ga je izvajala zunanja sodelavka iz AZ Maribor in je bil vključen v projekt Center vseživljenjskega učenja. Vključenih je bilo preko 20 obsojencev. Zunanja strokovna sodelavka je v celotnem letu 2013 izvajala tudi skupinsko svetovanje za pridobivanje temeljnih družbenih znanj in socialnih veščin. Organizirani so bili programi »UŽU - most do izobrazbe«, 15 udeležencev, izvajalec je bil AZ Maribor. V tem letu so izvedli tudi dve ponovitvi programa splošnega neformalnega izobraževanja »Skok v svobodo umetnosti«, prav tako v izvedbi AZ Maribor. Sodelovalo je 34 zaprtih oseb.

b) Oblike izobraževanj izven zavodov

Največ obsojencev, ki so se izobraževali v formalnih programih zunaj zavodov, je obiskovalo srednje poklicne šole in srednje strokovne šole (23), 11 jih je obiskovalo visoko šolo oz. fakulteto, 6 jih je obiskovalo osnovno šolo, 1 je obiskoval poklicni tečaj oz. mojstrski oz. delovodski izpit.

V zunanjih izobraževalnih institucijah se je izobraževalo največ obsojencev in mladoletnikov iz zavoda Celje. V tem zavodu izjemno veliko pozornosti namenjajo motivaciji za vključitev in vztrajanje v učnem procesu – študijski dopusti, skrajšan delovni čas, status učenca, učna pomoč, izposoja učbenikov, finančna pomoč.

Zavod Celje ima utečeno sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami: Ljudska univerza Celje, Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje, Poslovno-komercialna šola Celje, Šolski center Celje in Srednja ekonomska

šola Celje. V letu 2013 so sodelovali še s Centrom za permanentno izobraževanje Cene Štupar ter Zasavsko Ljudsko univerzo.

Zunaj zavoda so se izobraževali tudi obsojenci iz vseh ostalih zavodov. Srednje strokovne šole, Euro šola, CPI-Cene Štupar, smer trgovec, kuhar - natakar, Andragoški zavod, ljudske univerze, fakultete, itd. Udeleževali so se tudi najrazličnejših tečajnih oblik – TGM, varno delo s traktorjem, poklicni tečaji (mizar, keramičar), voznik motornih vozil, tečaj za viličarista, avtomehanik, jezikovni tečaji, računalništvo, itd.

Financiranje izobraževanja

Približno 80% obsojencev in mladoletnikov, ki so se izobraževali v letu 2013, je imelo izobraževalne programe plačane, bodisi iz državnega proračuna ali sredstev ESS. Brezplačno šolanje je bilo tako omogočeno vsem, ki so se vključili v osnovnošolsko izobraževanje, v programe rednega izobraževanja, v programe srednjega poklicnega izobraževanja na Dobu (za programe srednje poklicne ter program srednje strokovne šole sredstva zagotavlja zavod, obsojenci so plačali le simbolično vpisnino v višini 44,62 EUR, v novem šolskem letu 50,00 EUR). V zavodu Celje imajo vsi obsojenci, ki so vključeni v izobraževanje na LU Celje, izobraževanje zastonj (opismenjevanje, OŠ), v ostalih programih, v nekaterih primerih stroške delno krije CSD, delno zavod, ostali so samoplačniki. Za mladoletnike v prevzgojnem domu je bilo izobraževanje v celoti brezplačno in so za udeležbo nagrajeni. Sredstva so zagotavljali: Prevzgojni dom, JGZ ter Ministrstvo za šolstvo in šport, za osnovno šolo s prilagojenim programom za romsko populacijo.

Petina obsojencev (20 %) je izobraževanje plačala sama oz. so jim ga plačali svojci.

Uspehi

Podatki kažejo, da se zavodi trudijo, dvigujejo trende in sistemsko stremijo k nadaljnjemu razvoju, motivaciji in vzpodbujanju izobraževalne dejavnosti, saj gre za področje, kjer pozitivni trendi vedno pomenijo še kvalitetnejše prestajanje zaporne kazni ter lajšanje vključevalnih procesov v življenje po prestani kazni. Zavodi so kljub temu izpostavili še veliko predlogov in idej, saj različnih izobraževalnih programov nikoli ni dovolj in število vanje vključenih nikoli preveč.

Spodbujanje zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe se je tudi v letu 2013 pričelo že ob nastopu kazni. Strokovni delavci so skupaj z zaprto osebo sestavili načrt izobraževanja, spodbujali so jih, da so vztrajali v izobraževalnem procesu, v nekaterih primerih so jim nudili učno pomoč, poseben prostor za učenje, zaposlenim so skrajšali oz. prilagodili delovni čas.

V zavodu Ig je bila v letu 2013 vzpostavljena računalniška učilnica. Zagotovljenih je bilo 10 računalnikov, z omejenim dostopanjem do interneta, ki jih uporabljajo tako obsojenke, kot pripornice. Na računalnike je bila nameščena brezplačna programska oprema ter programi, ki so namenjeni učenju, izobraževanju in pridobivanju različnih veščin. Primer računalniške učilnice na Igu bi lahko predstavljal standard tudi za vzpostavitev podobnih učilnic na preostalih lokacijah, ki tega še nimajo.

Posebna skrb na področju izobraževanja je bila namenjena mladoletnikom. Tako so se vsi mladoletniki v prevzgojnem domu vključevali v neko obliko izobraževanja. Veliko spodbud in pomoči na tem področju so bili deležni tudi mladoletniki in obsojenci v zavodu Celje.

Velik uspeh na področju izobraževanja pomeni povečanje ponudbe brezplačnih programov, ki se izvajajo v zavodih. Mednje sodijo tudi delavnice, ki so jih v zavodih izvajali študentje. Tako program Most do izobrazbe kot študijski krožki, ki smo jih v zavodih začeli izvajati v letu 2005, se kažejo za zelo ustrezno in potrebno obliko izobraževanja, zato stremimo k nadaljevanju tudi v prihodnje. Velik uspeh pomeni tudi vse večji interes obsojencev za vključitev v izobraževalne programe in tudi dokončanje le-teh.

Sodelovanje z izobraževalnimi inštitucijami je uspešno in se iz leta v leto utrjuje, uvajajo se prenovljeni programi, uveljavlja se sodelovanje v projektih.

3.3. PEDAGOŠKO DELO, PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3.3.1. Delo pedagogov

Strokovni delavci – pedagogi, pripravijo celoten načrt prestajanja kazni za vsako zaprto osebo ter usmerjajo zaprto osebo v tisto obliko obravnave, ki jo posamezna zaprta oseba potrebuje. Sodelujejo v strokovnem timu, ki odloča o obravnavi vsake zaprte osebe posebej. Pedagog oblikuje osebni načrt obravnave, ga spremlja, po potrebi dopolnjuje, evalvira in koordinira obsojenčevo prestajanje kazni. Pedagog piše vso potrebno dokumentacijo kot so odločbe, ki se izdajajo zaprtim osebam, poročila in mnenja za sodišča in druge organe, redno vodi zapise o vseh opravljenih razgovorih (uvodni, informativni, razbremenili, svetovalni...), redno vodi vse potrebne evidence (obiski, telefoniranje, dopisovanje...), z ostalimi strokovnimi delavci piše redno letno poročilo, piše zapisnike sestankov strokovnih skupin, vodi strokovni spis za obsojence, koordinira sodelovanje z ostalimi strokovnimi delavci za vsako zaprto osebo posebej, definira potrebe in cilje prestajanja kazni, ipd. Pri svojem delu uporablja individualne in skupinske metode dela. Skupinsko delo naj bi potekalo v malih skupinah (8 - 12 oseb po strokovnih standardih).

Razbremenilni razgovori, ki jih strokovni delavci izvajajo, bistveno prispevajo k ugodnejši klimi v zavodu in preprečujejo morebitne ekscese. Pedagogi izvajajo razbremenilne razgovore predvsem glede stisk v zvezi s kaznivim dejanjem in prestajanjem kazni.

Tabela 38 a: Vrste aktivnosti/skupinske

Število seans	obsojeniške			mladoletniške			skupaj
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	
sestanki malih skupin	39	1274	1313	0	986	986	2299
sestanki oddelčnih/domskih skupnosti	0	145	145	0	0	0	145
ostale oblike	12	308	320	0	172	172	492
SKUPAJ	51	1727	1778	0	1158	1158	2936

V letu 2013 so pedagogi v vseh zavodih in prevzgojnem domu, opravili skupno 2936 skupinskih aktivnosti. Največ je bilo sestankov malih skupin 2299 (78,3 %), 145 (4,9 %) je bilo sestankov oddelčnih oziroma domskih skupnosti, veliko je bilo tudi ostalih oblik skupinskega dela, 492 (17,7 %).

Sestanki malih skupin na vseh lokacijah potekajo praviloma enkrat tedensko, vsak pedagog vodi skupine med 10 in 12 obsojencev, sestanki oddelčnih/domskih skupnosti pa se odvijajo enkrat mesečno, kjer so poleg pedagogov prisotni še drugi strokovni delavci, vodstvo zavoda ali oddelka ter predstavniki oddelka za varnost. Ostale oblike skupinskega dela, ki ga izvajajo pedagogi, predstavljajo razni skupinski dogodki, ki nimajo vedno značaja kontinuiranega dela in se kažejo v oblikah prostočasnih dejavnosti (predavanja, tečaji, ustvarjalne delavnice, razni športni, kulturni dogodki, itd).

Tabela 38 b: Število aktivnosti/individualne

Število seans	priporniki			obsojenci			UZ			madoletniki			skupaj
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	
uvodni razgovori	0	656	656	23	1520	1543	29	567	596		6	6	2801
svetovalni razgovori	30	400	430	95	8185	8280	0	82	82		26	26	8818
informativni razgovori	19	559	578	39	16556	16595	26	88	114		71	71	17358
intervence/ razbremenilni razgovori	12	186	198	16	2193	2209	0	28	28		0	0	2435
učna pomoč	0	10	10	0	218	218	0	0	0		0	0	228
ostalo	0	42	42	0	186	186	0	0	0		0	0	228
SKUPAJ	61	1853	1914	173	28858	29031	55	765	820		103	103	31868

Individualno obliko obravnave za pedagoga v največji meri predstavljajo različne oblike razgovorov, intervencij in ostalih pomoči. Zaprte osebe se lahko na razgovore prijavljajo pisno preko prigrasnic, ustno, neposredno pri pedagogu, prav tako se individualne oblike obravnav izvajajo tudi na pobudo pedagoga. Zaradi narave dela pedagogov je zelo težko točno številčno in vsebinsko ovrednotiti vse aktivnosti, kljub temu so v tabeli zabeleženi tisti dogodki, ki so imeli pomemben vpliv na nadaljnje usmerjanje in način prestajanja kazni posameznika.

V letu 2013 so pedagogi skupaj opravili 31868 zabeleženih seans, od tega 29031 z obsojenci. Daleč največ je bilo svetovalnih in informativnih razgovorov, 26176 (82,1 %), intervenc ali razbremenilnih razgovorov, ki se izvajajo večinoma ob raznih izrednih dogodkih ali stiskah zaprtih oseb je bilo 2435 (7,6 %), uvodnih razgovorov s pedagogom, ki so jih deležne vse zaprte osebe ob nastopu kazni pa je bilo vseh skupaj 2801 (8,8 %). Pedagogi v nekaterih zavodih nudijo tudi učno pomoč - teh dogodkov je bilo 228 (0,7 %), 228 (0,7 %) je bilo ostalih, neopredeljenih srečanj.

V prevzgojnem domu zaradi narave dela, saj so pedagogi v svojem procesu vseskozi prisotni v bivalnih enotah, pri izobraževanju in pri prostočasnih dejavnostih, tovrstne evidence niso vodili, zato podatki za mladolletnike v tabeli niso navedeni, Številke bi bile v tem primeru še višje.

Tabela 38 c: Število razgovorov s svojci in sodelovanje z zunanjimi inštitucijami

Število	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	
svojci/ostali	3	68	71	18	1271	1289	2	90	92	0	9	9	1461
zun. inštitucije	5	141	146	21	1447	1468	4	43	47	0	6	6	1667
ostalo	0	0	0	5	34	39	0	0	0	0	0	0	39
SKUPAJ	8	209	217	44	2752	2796	6	133	139	0	15	15	3167

Sodelovanje s svojci in zunanjimi institucijami je potekalo zaradi urejanja skrbništva oziroma varstva za mladolletne obsojence, priprave osebnega načrta, načrtovanja ugodnosti, posredovanja in pridobivanja informacij za kvalitetno pripravo na pogojni odpust ter priprave na življenje po prestani kazni.

Tudi tu je bilo zaradi številčnosti in potreb največ aktivnosti namenjenih obsojencem. Od vseh 3167 dogodkov je bilo največ sodelovanja 1667 (52,6 %), z zunanjimi institucijami, le nekoliko manj s svojci, in sicer 1461 (46,1 %). Pomembno je, da pedagogi usklajujejo tovrstne aktivnosti tudi z drugimi strokovnimi delavci. Z zunanjimi institucijami se sodeluje osebno ob obiskih v zavodih, preko pisne dokumentacije, preko telefonskih pogovorov ali preko elektronske pošte. Zelo pogosto se sodeluje s centri za socialno delo, z zavodi za zaposlovanje, upravnimi enotami, sodišči, zdravstvenimi institucijami, izobraževalnimi institucijami, agencijami, različnimi društvi, nevladnimi organizacijami, itd.

Tabela 38 d: priprava zahtevnih besedil

vrsta dokumenta	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	
Osebni načrt, / dopolnitve ON	0	96	96	155	10328	10483	0	0	0	0	634	634	11213
poročila/ mnenja	9	124	133	45	2765	2810	0	222	222	0	62	62	3227
odločbe/ sklepi	0	0	0	25	1351	1376	0	0	0	0	20	20	1396
ostalo	0	31	31	9	4909	4918	26	14	40	0	58	58	5047
SKUPAJ	9	251	260	234	19353	19587	26	236	262	0	774	774	20883

Delovno mesto pedagoga je hkrati tudi uradniško delovno mesto, zato so procesi prestajanja kazni zapora podvrženi velikemu številu priprav zahtevnejših besedil. Poslovanje mora potekati po ZUP-u ter ostalih zakonskih in podzakonskih predpisih.

Vsem obsojencem, novo sprejetim in premeščenim, pedagog pripravi osebni načrt obravnave. Med samim prestajanjem kazni se obsojence spremlja, dogodki in napredovanja se obravnavajo na spremljevalnih konferencah, katere vplivajo na spremembe osebnih načrtov. Teh dokumentov je bilo v minulem letu 11213. 3227 je bilo pripravljenih poročil za pogojni odpust, predčasni odpust, zaključnih poročil, poročil sodiščem, mnenj za omilitev kazni, za pomilostitve, premestitve, prekinitve, mnenj za Varuha človekovih pravic in ostale državne institucije, poročila na pritožbe, itd. Poleg pripravljanja odločb in sklepov, teh je bilo 1396, pedagogi pripravljajo še ostala besedila in dokumentacijo v obliki raznih zapisnikov, pisanja dovolilnic za proste izhode, priprave seznamov za obiskovalce in dopisovalce, odredbe o koriščenju letnega počitka, uradne zaznamke, dnevnik o vodenju malih skupin, razne poizvedbe, itd. Teh dokumentov je bilo 5047.

Skupno število pripravljenih dokumentov in zahtevnih besedil, 20883, kaže na dejstvo, da je pedagoško delo v zaporih zelo obremenjeno z birokratskimi postopki, kar oddaljuje osnovno poslanstvo tega področja in zmanjšuje možnost bolj intenzivnega izvajanja neposrednih aktivnosti z zaprtimi osebami. Zato mora biti cilj, da se v prihodnosti skozi regulacijo in spremembo zakonodaje ter predpisov posvetimo zmanjševanju v tabeli predstavljenih števil. V primerjavi s prejšnjim letom je bilo tovrstnih dokumentov bistveno več, kar pomeni, da se še bolj oddaljujemo od začrtanega.

3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti obsojencev in mladoletnikov

V ZPMZKZ Celje so izdelali mestni grb kot mozaik

Na Dobu so tudi vešči risarji

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. V vseh zavodih in oddelkih so prevladovale športno-rekreativne dejavnosti, in sicer: nogomet, košarka, odbojka, tenis, balinanje, namizni tenis, badminton, pikado, šah, fitnes, joga in aerobika. V okviru teh dejavnosti so bili organizirani tudi turnirji (med obsojenci in s strokovnimi delavci) in srečanja med zavodi.

V zavodu Celje imajo zaprte osebe na razpolago dobro opremljeno fitnes sobo, poleg vrste turnirjev in tekmovanj v športnih igrah, so organizirali nekaj tematskih rekreacijskih pohodov izven zavoda, omogočen je bil tudi ogled evropskega prvenstva v košarki. V Zavodu Dob so obsojenci odigrali vrsto nogometnih tekem z zunanjimi ekipami. Tekači so se organizirano udeleževali maratonov, kar nekaj je bilo organiziranih pohodov. Z zunanjim šahovskim društvom, ki ga je vodil g. Lojze Peterle, je bil v letu 2013 organiziran božično-novoletni šahovski turnir. Tudi v Kopru organizirajo vrsto športnih aktivnosti - izvedeni so bili turnirji v nogometu, košarki in šahu med obsojenci in priporniki. V letu 2013 so gostili ekipo za mali nogomet Bruhoti. V ženskem zavodu Ig so bile obsojenke poleg koriščenja športne sobe in dvorišča, kjer lahko igrajo odbojko in košarko, v letu 2013 vključene tudi v plesne delavnice, kjer so pridobivale veščine sirtakija in razvijale plesno kulturo ter tehnike samega plesa. Obsojenke so v celoti renovirale telovadni prostor, kar jim omogoča prijetnejšo in bolj kakovostno vadbo.

Med prostočasnimi dejavnostmi so imele pomembno vlogo ustvarjalne delavnice – slikanje, poslikava stekla, modelarstvo, vezenje, vlijanje mavca, oblikovanje iz gline, pirografiranje, izdelava voščilnic, okrasov, sveč, šivanje gobelinov, kvačkanje, izdelava cvetnih venčkov, mozaikov, nakita, pletenje košar, tkanje, šivanje, aranžiranje, poslikava panjskih končnic, svile, izdelovanje keramike, maket, belokranjskih pisanic, itn. Izdelke so v nekaterih zavodih uporabili kot domiselna darila za zunanje obiskovalce.

V zavodu Ljubljana se je v minulem letu nadaljevalo in zaključilo sodelovanje v projektu Vrt na Povšetovi, ki so ga izvajali z Zavodom Voluntariat. V Oddelku Novo mesto so izvajali različne delavnice strokovni delavci Razvojno izobraževalnega centra Novo mesto. Potekale so tudi diskusijske delavnice za obsojence in pripornike na teme odvisnosti, medosebnih odnosov, nasilja. Vodili so jih predstavniki Lokalne akcijske skupine Novo mesto, Društva Projekt človek in Društva Srečanje.

V zavodu Celje so imeli več ustvarjalnih delavnic, izpostaviti velja fotografsko, kjer obsojenci fotografirajo s fotografskimi aparati za enkratno uporabo. Gostili so vrsto gledaliških predstav, potopisnih predavanj, koncertov, recitalov, itd. Z Ljudsko univerzo Celje so organizirali projektno delo - Celje knežje mesto, v okviru katerega so spodbujali likovno dejavnost, javno nastopanje, literarno zanimanje. Na koncu so pripravili večjo kulturno prereditve ob dnevu državnosti, na katero so povabili tudi župana.

Tudi v ženskem zaporu Ig je bilo v letu 2013 organiziranih vrsto dogodkov, kot so koncerti popularnih glasbenikov, gledališke in druge predstave, predavanja, pogovori, razstave, modne revije... Izpostaviti velja delavnice pletenja, kjer so obsojenke in pripornice ustvarjale unikatne pletenine. Delavnice maskiranja so bile novost in so potekale pod mentorstvom profesionalne maskerke. Zaprte osebe so skozi proces razvijale pozitiven odnos do lastnega obraza, se učile tehnik ličenja ter spoznavale elemente profesionalnega gledališkega in filmskega maskiranja. Društvo Prestop je izvajalo ekološko ustvarjalne delavnice, akademski kipar je vodil delavnice grafičnega ustvarjanja, vrsto ostalih ustvarjalnih delavnic so vodili študenti pedagogike in andragogike.

V zavodu Dob deluje glasbena skupina, obsojenci imajo lahko tudi individualne glasbene vaje. Aktivni so bili pri sodelovanju z zunanjimi kulturnimi inštitucijami in izvajalci. Organizirali so vrsto koncertov znanih slovenskih glasbenih estradnikov, gledaliških in drugih predstav, recitalov, predavanj, potopisov, pogovorov, itd. Utečeno se izvajajo dejavnosti kot so: slikanje, risanje, modelarstvo, modeliranje z glino, fimo maso, mavcem, kot tudi enostavna dela, čiščenje okolice, urejanje gredic, itd.

V prevzgojnem domu so se mladoletniki vključevali v planinski, vrtnarsko - sadjarski, naravoslovni in novinarski krožek, kuharsko ter likovno - kreativno delavnico. Pripravili so tradicionalni »Dan odprtih vrat«, kjer so bile predstavljene aktivnosti in izdelki, ki nastajajo v teh procesih. Organizirali so tudi več pohodov, izletov, ogledov, v času počitnic so redno obiskovali letni bazen v Radečah. Vsak mladoletnik je bil vključen v vsaj eno aktivnost, saj se tako učijo aktivnega preživljanja prostega časa, hkrati pa se jim na ta način razvija pozitivna samopodoba.

Z mozaikom so se ukvarjali tudi v Mariboru

V ženskem zavodu na Igu so organizirali lutkovno delavnico

V zavodu Koper so s predstavnico društva Anbot iz Pirana organizirali delavnice upogibanja ladjic »Po poteh piranske dediščine« in zgibanke »Porton«. Pri tem so obsojenci in priporniki spoznavali idejo prostovoljstva

in nudili prostovoljno pomoč pri izdelavi alternativne oblike promocijskega materiala. V sodelovanju z IVZ OE Koper, Zdravstvenim domom Koper in DPČ Piran so sodelovali v širši akciji, v okviru svetovnega dneva boja proti AIDS-u. V okviru malih skupin so prostovoljno izdelovali pentlje, katere je skupina štirih obsojencev, skupaj s pedagoško službo, delila mimoidočim na posameznih lokacijah v Kopru. Ponovno so jih obiskali glasbeniki skupine Ethno Hist(e)ria. V sodelovanju z Radiom Capris so pripravili oddajanje radijskega programa oz. oddaje KIKIRIKI v živo. To je najbolj poslušana jutranja oddaja na obalno-kraški regiji. Po oddaji sta voditelja v obsojeniških oblekah na športnem igrišču odigrala in posnela še njuno igro metanja žoge na koš. Na račun te oddaje so v zavod dobili donirane nogometne žoge za obsojence. Sprehajanje psov v Obalnem zavetišču za zavržene živali Sv. Anton je v zavodu Koper že utečena praksa.

Velikonočni čas so na Dobu izrabili za izdelavo unikatnih pirhov

Med vrsto zanimivimi prostočasnimi dejavnostmi (delavnice, koncerti, predavanja, pogovori, razstave, turnirji), ki jih organizirajo v zavodu Maribor, velja izpostaviti Festival Maribor, ki je v okviru programskega sklopa Festival za zidovi, izvedel koncert za zaprte osebe. Prav tako je v zavodu potekal že tradicionalni koncert ženskega noneta Vivere.

Tudi v letu 2013 je bilo v vseh zavodih opaziti še naprej veliko skrb za aktivnosti na področju prostočasnih dejavnosti. Športnih, kulturno umetniških, glasbenih, gledaliških in drugih dogodkov je bilo toliko, da je težko vse naštet v tem poročilu. Vse to kaže na krepitev vezi in sodelovanja zavodov z okoljem in s tem v zvezi je potrebno pohvaliti strokovne delavce, saj so pokazali veliko mero sposobnosti za organizacijo in požrtvovalnost pri svojem delu, predvsem z vidika dejstva, da jim to v večini zavodov, poleg osnovnih delovnih nalog, predstavlja dodatno delo, ki ga izvajajo večinoma prostovoljno.

Zavodske knjižnice

V vseh zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, tudi tujejezičnih, ponekod je bila omogočena izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki so jim jih podarile lokalne knjižnice in izobraževalne ustanove. Izposoja so vodili tako strokovni delavci kot zaprte

osebe, ki so pomagale tudi pri vpisovanju in urejanju knjižnih enot. Še vedno je največja težava zavodskih knjižnic pomanjkanje in težava pri zagotavljanju novejših knjižnih enot.

S pomočjo zunanjih sodelavcev so v Oddelku Nova Gorica preuredili zavodsko knjižnico

Zavodski časopisi

V prevzgojnem domu izhaja glasilo Grajske novice, v minulem letu sta izšli dve številki. V ženskem zavodu Ig, so izdajali časopis Žarek. Pri pripravi časopisa je sodelovalo Kulturno društvo »Pripovedovalski variete«, ki je vodilo pripovedovalske delavnice v okviru katerih so zaprte osebe pripravljale besedila in odrski nastop. Ob izdaji časopisa je bila izvedena tudi kulturna prireditev Žarek. V Ljubljani so v preteklem letu pripravili številko zavodskega glasila Člen. Na Odprtem oddelku Ig je izšla številka časopisa Hop Cefizelj, ob koncu leta pa ekskluzivna izdaja prazničnega časopisa Cajteng. Na Dobu so pripravili celoletno izdajo zavodskega časopisa - Sprehod skozi leto 2012).

Uredniške odbore so sestavljali strokovni delavci in zaprte osebe. Namen časopisov je bil predstaviti aktivnosti in življenje v posameznem zavodu kot ga vidijo in doživljajo zaprti. Tudi v letu 2013 je izdajanje nekaterih zavodskih glasil zaživelo, nekateri pa so začasno »obstali«. Razlogi so v pomanjkanju zainteresiranosti pisanja prispevkov pri obsojencih, pomanjkanju idej, pomanjkanju časa za organizacijo ter pomanjkanju strokovnih delavcev.

3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večino pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebnostno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilna ogroženost in psihične težave ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problema. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psihodiagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovalno - terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Tabela 39: Vrste psiholoških obravnav po kategorijah zaprtih oseb in po spolu v letu 2013

Vrsta obravnave	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
uvodni razgovori	23	212	235	39	739	778	11	43	54	0	20	20	73	1014	1087
kontinuirane obravnave	3	33	36	125	733	858	0	0	0	0	100	100	128	866	994
krizne intervence	0	35	35	5	124	129	0	3	3	0	38	38	5	200	205
razbrem. razgovori	7	163	170	94	428	522	0	2	2	0	23	23	101	616	717
informativ. razgovori	9	73	82	120	210	330	0	17	17	0	24	24	129	324	453
SKUPAJ	42	516	558	383	2234	2617	11	65	76	0	205	205	436	3020	3456

V letu 2013 so psihologi opravili 1087 uvodnih razgovorov, od tega 235 (21,6 %) s priporniki, 778 (71,6 %) z obsojenci, 54 (5 %) s prekrškarji ter 20 (1,8 %) z mladoletniki. Število vseh opravljenih uvodnih razgovorov je za 23,8 % večje od lanskega.

Psihologi so skupaj opravili 3.456 seans, kar je 19,5 % manj kot v letu 2012. V 205 primerih je šlo za psihološko posredovanje, ki se izvaja ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. V 717 primerih je bil opravljen razbremenilni razgovor.

233 zaprtih oseb je bilo kontinuirano obravnavanih. Z njimi je bilo opravljenih 994 razgovorov, kar je za 31,6 % seans manj kot v letu poprej. Na število seans poleg posameznikove psihološke problematike vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave tako potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 453 informativnih razgovorov, kar je za 47,3 % manj kot v letu poprej.

Tabela 40: Število psihološko obravnavanih oseb po kategorijah in po spolu v letu 2013

Število oseb	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
obravnave	1	30	31	33	154	187	0	0	0	0	15	15	34	199	233
intervence	0	30	30	5	82	87	0	3	3	0	33	33	5	148	153
razgovori	28	379	407	83	1063	1146	11	47	58	0	71	71	122	1560	1682
SKUPAJ	29	439	468	121	1299	1420	11	50	61	0	74	74	161	1862	2023

V različne oblike psihološke obravnave je bilo vključenih 2.023 zaprtih oseb, kar je za 14 % več kot v letu 2012. Od tega je imelo 468 oseb status pripornika (23,1 %), 1.420 je bilo obsojencev (70,2 %), 61 ukлонilno zaprtih (3 %) in 74 mladoletnikov (3,7 %). Kontinuirano je bilo obravnavanih 233 oseb, med njimi 31 pripornikov, 187 obsojencev in 15 mladoletnikov. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih posredovanjih. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 153 oseb, med njimi 33 mladoletnih.

Število zaprtih oseb, s katerimi so psihologi opravili različne vrste razgovorov, se je povečalo za 14 %. Povečalo se je tudi število opravljenih uvodnih razgovorov, in sicer za 23,8 %. Število informativnih razgovorov se je zmanjšalo za 47,3 %, število razbremenilnih razgovorov pa za 24,6 %.

Število kriznih intervenc se je povečalo za 37,6 %. Število oseb, ki so bile kontinuirano obravnavane se je zmanjšalo za 8,3 %.

V letu 2013 je prišlo v stik s psihologom 248 več zaprtih oseb kot leto poprej. Z njimi je bilo opravljeno skupno 836 manj seans. Porast se kaže pri vseh kategorijah in je izraz nekoliko slabše kadrovske zasedenosti v obravnavanem letu.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja – od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

Tudi v tem letu je kontinuirano delovala edukativna skupina za obsojence s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost. Udeleženci vsake skupine so se dobili na 15 seansah v trajanju ene ure, ki so potekala enkrat tedensko. V to obliko dela je bilo, tako kot leto poprej, vključenih skupaj 32 obsojencev. Supervizija psihologov, ki obravnavajo te storilce je potekala redno. Psihologi so se v letu 2013 vključevali tudi v obravnavo odvisnosti zaprtih oseb in v kadrovske selekcije. Slednjega je bilo zaradi omejevanja zaposlovanja manj kot v preteklih letih.

3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST

3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov

V letu 2013 so strokovni delavci nudili pomoč s socialnega področja pri 55,7 % na novo sprejetih pripornikov in pripornic v sedmih zavodih, kjer se izvršuje pripor (zavod Ljubljana, Oddelek Novo mesto, Celje, Maribor, Oddelek Murska Sobota, Koper, Oddelek Nova Gorica in zavod Ig).

Med izvrševanjem pripora je bil v 172 primerih (36,4 %) vzpostavljen stik s pristojnimi centri za socialno delo oziroma z ostalimi nosilci socialne varnosti. Poleg centrov za socialno delo je bil zaradi reševanja težav vzpostavljen kontakt tudi z Zavodom za zdravstveno zavarovanje, z izobraževalnimi institucijami, upravnimi enotami ter humanitarnimi organizacijami, bankami, Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in

drugimi organizacijami. Priporniki so se v zavodih vključevali v raznovrstna izobraževanja in delavnice, ki so jih organizirale zunanje izobraževalne ustanove in nevladne organizacije.

Socialno strokovno delo v priporu je usmerjeno predvsem v razreševanje kriznih situacij - urejanje in vzdrževanje stikov s svojci, sodelovanje s pristojnimi centri za socialno delo in delovnimi organizacijami, ipd. Pomoč zajemajo tudi raznovrstna svetovanja za razreševanje osebnih stisk z informativnimi in razbremenilnimi razgovori ter motivacijski razgovori za pripornike, ki so bili v zavodu ocenjeni kot samomorilno ogroženi.

Najpogostejša ovira pri reševanju akutnih socialnih težav pripornikov predstavlja odobritev obiska pristojnega centra za socialno delo s strani sodišča in s tem povezano čakanje za izdajo dovoljenja. V priporu narašča število tujcev in zato občasno prihaja do težav v komunikaciji.

3.5.2. Socialna obravnava oseb na prestajanju uklonilnega zapora

V zavodih je bilo v letu 2013 1123 oseb kaznovanih z uklonilnim zaporom, od tega je bilo 377 (33,5 %) socialno obravnavanih. Zaradi prisotnosti problematike odvisnosti od alkohola ali nedovoljenih drog, družinskih problemov, osebnostne neurejenosti, neurejenega stanovanjskega in zaposlitvenega vprašanja ter neurejenega zdravstvenega zavarovanja je večina potrebovala obravnavo, vodenje in pomoč skozi celo kazen. Vsebina dela se je tako nanašala predvsem na razreševanje najaktualnejših kriznih situacij, tako v ožjem okolju kot tudi v zavodu ter svetovanja v smislu poravnave globe, informacij o možnosti obročnega plačila globe in podajanja predlogov za neizvršitev uklonilnega zapora okrajnim sodiščem na podlagi 202. člena v zvezi 245. členom Zakona o prekrških. Osebe na prestajanju uklonilnega zapora so pogosto potrebovale tudi pomoč v obliki oblačil in pripomočkov za osebno higieno ter osnovno zdravstveno oskrbo. Za 25,5 % populacije uklonilno kaznovanih je bil vzpostavljen stik s pristojnim centrom za socialno delo, predvsem zaradi urejanja denarne socialne pomoči in urejanja problematike s področja stikov s svojci.

Na podlagi 202. člena v zvezi z 245. členom Zakona o prekrških je bilo s strani direktorjev zavodov podanih 380 predlogov sodišču, da kazen uklonilnega zapora ni v skladu z njegovim namenom. Predlogi so bili vezani predvsem na slabo zdravstveno stanje ali šibke socialne razmere posameznika, ko je bil priveden na prestajanje kazni uklonilnega zapora. Sodišče je 38 predlogov zavrnilo.

3.5.3. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov

3.5.3.1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni

V letu 2013 so strokovni delavci ugotavljali potrebe s socialnega področja pri 98,4 % na novo sprejetih obsojencih in mladoletnikih. Pri 18,9 % obsojencev in mladoletnikov so ugotovili kompleksno socialno problematiko in potrebe po intenzivnejši socialni pomoči.

Načrt socialnega vključevanja po odpustu z opredeljenimi cilji in potrebami so v zavodih kot del osebnega načrta izdelali za 80,8 % obsojencev in mladoletnikov. Za tujce z izgonom je bil izdelan v omejenem obsegu, za obsojence, ki pomoči na socialnem področju niso potrebovali ali želeli, načrtov niso izdelali.

Sestavni del opredeljevanja potreb in načrta socialnega vključevanja po odpustu so tudi poročila centrov za socialno delo, ki so jih zavodi v letu 2013 prejeli za 58,1 % obsojencev in mladoletnikov, kar je za 11,9 % manj kot v predhodnem letu. Zavodi socialnih poročil centrov niso prejeli za obsojence tujce, za tiste, ki jih centri pred nastopom kazni niso obravnavali, za tiste s kratkimi kaznimi ter za tiste, ki sodelovanja in pomoči centra za socialno delo niso potrebovali ali želeli (9,7 %). Za 57 ali 4,8 % obsojencev in mladoletnikov (kjer je bilo to potrebno in je bila izražena želja udeležencev) so zavodi v sprejemnem obdobju sklicali tudi time s strokovnimi delavci centrov za socialno delo. 100 ali 8,4 % obsojencev je zaradi nastopa kazni izgubilo zaposlitev.

Vsebine dela so bile prilagojene posameznikovim potrebam in specifičnim življenjskim situacijam. Najpogostejše vsebine so bile razreševanje aktualne socialne problematike, razbremenilni razgovori, socialno svetovanje po načrtu in dogovoru, razreševanje socialne problematike v domačem okolju in delo z družino, pomoč pri zaposlovanju med prestajanjem kazni in ob odpustu, zagotavljanje materialne varnosti obsojenca med prestajanjem kazni in ob odpustu, reševanje nastanitvene problematike, ugotavljanje zmožnosti za delo in invalidnosti, sodelovanje pri obravnavi odvisnosti ter urejanje in financiranje nekaterih oblik izobraževanja.

Pomembno vlogo pri delu z mrežami in reševanju težav posameznika ima socialno delo na terenu. Delež terenskega dela je ostal na ravni lanskega leta. V letu 2013 so socialni delavci opravili skupno 162 obiskov na terenu (63 obiskov na centrih za socialno delo, 10 obiskov na domu obsojencev oz. mladoletnikov, 25 na zavodih za zaposlovanje ter 64 različnih obiskov v drugih ustanovah – upravne enote, občine, zdravstvene in humanitarne organizacije, delovne organizacije, izobraževalne organizacije, stanovanjske skupnosti, društva, nevladne organizacije, sodišča, zavetišča za brezdomce, samski domovi, delodajalci, bolnišnice in porodnišnice, ipd. Največ terenskega dela so opravili v zavodu Maribor, Oddelku Murska Sobota (55), v zavodu Ljubljana, Oddelku Novo mesto (36) ter v zavodu Dob (32).

Med prestajanjem kazni zapora oz. vzgojnega ukrepa je socialno obravnavo potrebovalo 1537 obsojencev in mladoletnikov. Med njimi jih je 338 potrebovalo pomoč pri urejanju stikov z družino in 616 pri reševanju materialne stiske.

3. 5. 3. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami

Izvajanje načrta socialnega vključevanja in reševanje večine socialnih težav posameznika nista mogoči brez povezovanja zavodske socialne službe z zunanjimi ustanovami. Pogosta večplastnost problemov zahteva tudi sodelovanje drugih ustanov.

Tabela 41: Sodelovanje zavodov z zunanjimi ustanovami v letu 2013

Naziv/vrsta ustanove	število stikov
centri za socialno delo	1857
zavodi za zaposlovanje	218
delovne organizacije	205
Rdeči križ in Karitas	257
zdravstvene ustanove	154
izobraževalne ustanove	425
stanovanjske organizacije	127
ZPIZ	56
domovi za starejše občane	28
samski domovi	69
drugo	469
SKUPAJ	3865

Zavodi so v letu 2013 pri izvajanju osebnih načrtov največ sodelovali s centri za socialno delo (48 %). Sodelovanje je večina zavodov ocenila kot ustrezno, od centrov za socialno delo so občasno pričakovali hitrejšo odzivnost ter več socialnih poročil s konkretnimi predlogi. Po številu vzpostavljenih stikov v letu 2013 sledijo druge vladne organizacije in društva ter izobraževalne in humanitarne organizacije (39,8 %). Delež stikov z zunanjimi ustanovami se je v primerjavi z lanskim letom nekoliko zmanjšal.

Pristojni centri za socialno delo so zaradi uresničevanja načrta socialnega vključevanja obsojencev po odpustu obiskali tudi obsojence v zavodih. Beležimo 320 obiskov centrov za socialno delo in 301 obiskov drugih organizacij in društev, ki vsak na svojem področju nudijo pomoč obsojencem (Zavod RS za zaposlovanje, Lokalne akcijske skupine, Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo Srečanje, Zaporniški vikariat, Društvo Up, Društvo Zrno, Kralji ulice, Projekt človek, Društvo Pelikan, Društvo Stigma, delodajalci in drugi). Obiski centrov za socialno delo so se v primerjavi z lanskim letom nekoliko zmanjšali, medtem ko se je število obiskov drugih organizacij in društev ponovno povečalo, in sicer za 8,2 %.

3. 5. 3. 3. Priprava na odpust

V času pred odpustom je celotna obravnava osredotočena na konkretne priprave na odpust: zaposlitev, nastanitev, urejanje materialnih razmer in pripravo ožjega domačega okolja na vrnitev obsojenca ali mladoletnika. Pogosto želje in pričakovanja obsojencev in mladoletnikov niso v skladu z možnostmi, postopke pa večkrat otežuje tudi njihov protisloven odnos do prostosti, posebno pri daljših kaznih. Od skupno 1114 odpuščenih je bila za 186 oziroma 16,7 % obsojencev ob odpustu urejena enkratna denarna pomoč v zavodih, saj se s centri za socialno delo ni bilo moč dogovoriti za denarno socialno pomoč ob odpustu. Po odpustu je bilo po nadaljnjo pomoč na centre za socialno delo napotenih 614 (51,1 %) odpuščenih obsojencev.

V zavodih so pripravo na odpust izvajali v sklopu individualne in skupinske obravnave. V letu 2013 so v zavodih opravili 237 koordinacij s pristojnimi centri za socialno delo, z zavodi za zaposlovanje, stanovanjski skladi, ipd. Za pripravo pogojnega odpusta z varstvenim nadzorom je bilo opravljenih 38 koordinacij s pristojnimi centri za socialno delo, ki so nato v času pogojnega odpusta obsojencev izvajali varstveni nadzor.

190 oziroma 17 % obsojencev ali mladoletnikov se je skladno z 99. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij šest mesecev pred odpustom prijavilo v evidenco brezposelnih oseb na Zavodu za zaposlovanje in se vključilo v programe aktivnega iskanja zaposlitve pri Zavodu za zaposlovanje. Dva obsojenca sta uspela najti zaposlitev in pred odpustom sklenila delovno razmerje (en obsojenec iz zavoda Maribor in en obsojenec iz zavoda Ljubljana, Odprtega oddelka Ig). Drugi so si zaposlitev aktivno iskali po prestani kazni. Največ prijav na Zavod za zaposlovanje je bilo izvedenih v zavodu Maribor (84), v zavodu Koper (25), v zavodu Celje in Ljubljana (13) ter v zavodih Odprti Oddelek Ig (12) in Novo mesto (12).

Zaključno poročilo je bilo izdelano za veliko večino (1005 ali 90,2 %) vseh odpuščenih obsojencev in mladoletnikov, med njimi je bilo centrom za socialno delo posredovanih 351 ali 31,5 % poročil. Posredovali so jih takrat, kadar je obsojenec to želel in je bilo to potrebno zaradi nadaljnje pomoči v domačem okolju. Zaključnih poročil zavodi niso pripravljali za tujce, ki so po prestani kazni zapustili Slovenijo, za tiste, ki so nastopili novo kazen, ipd.

Predlogov o konkretnih oblikah pomoči, ki so jih obsojenci potrebovali po odpustu s prestajanja kazni je bilo izdelano za 146 obsojencev ali mladoletnikov (13,1 %). Predlogi so bili posredovani na pristojne centre za socialno delo zaradi nadaljnje obravnave in pomoči.

Zaposlitev

Prenapolnjenost trga delovne sile, gospodarska kriza v državi, nižja izobrazbena raven obsojencev in želja delodajalcev po zanesljivejših in z delovnimi navadami opremljenih delavcih, otežujejo zagotavljanje zaposlitve obsojencem po prestani kazni. V letu 2013 je delež obsojencev in mladoletnikov, ki so imeli po odpustu urejeno zaposlitev, dosegal 22,6 %, kar je za 3,9 % manj kot v predhodnem letu. Visoka brezposelnost v državi se odraža tudi pri zaposlovanju obsojencev. Od 190 obsojencev ali mladoletnikov sta se preko Zavoda za zaposlovanje uspela zaposliti dva obsojenca v obdobju 6 mesecev pred odpustom. Več težav pri zagotavljanju zaposlitve je bilo pri tistih obsojencih, ki že pred nastopom kazni niso imeli urejene zaposlitve. Največ oseb z neurejeno zaposlitvijo je bilo odpuščenih iz zavoda Celje, kjer ob odpustu ni imel nihče od obsojencev urejene zaposlitve ter iz zavoda Ig, kjer je le 7 % odpuščenih obsojenk imelo urejeno zaposlitev. Sledijo

zavod Ljubljana, Koper in Dob. Največ obsojencev z urejeno zaposlitvijo je bilo v Odprtem oddelku Puščava (78,5 %) in v Prezgojnem domu Radeče (72,7 %). Sledijo Oddelek Novo mesto (63,5 %) in Polodprti oddelek Slovenska vas (60,6 %).

Tabela 42: Število obsojencev in mladoletnikov z urejeno zaposlitvijo ob odpustu v letu 2013

Zavod	urejena zaposlitev	delež (v %)
Dob	17	12,4
Slov. vas	20	60,6
OO Puščava	11	78,5
Ig	4	7
Celje	0	0
Koper	19	15
N. Gorica	10	22,7
Ljubljana	8	6,1
N. mesto	61	63,5
OO Ig	30	31,5
Maribor	31	18,8
M. Sobota	7	12,5
Rogoza	26	38,2
Radeče	8	72,7
Skupno	252	22,6

Tabela 43: Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu v letu 2013

Razlogi	delež med nezaposlenimi v %
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, prijava na RZZ	33,8
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, brez prijave na RZZ	27,5
tujci	10,4
zdravstveni razlogi	6
vklučeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	0,5
zavrnitev pomoči pri iskanju zaposlitve	2,2
upokojenci	7,5
vklučeni v redno izobraževanje	0,9
drugo	11,2

Delež odpuščenih obsojencev (77,4 %), ki jim zaposlitve ob odpustu ni bilo mogoče zagotoviti, se je v primerjavi z letom poprej povečal za 3,6 %. Več težav pri iskanju zaposlitve je pri tistih, ki so bili nezaposleni že pred nastopom kazni. Zaradi nastopa kazni je zaposlitev izgubilo 100 obsojencev.

Nastanitev

Med odpuščenimi jih je med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa nastanitev izgubilo 67 obsojencev in mladoletnikov. V času odpusta je v letu 2013 imel neurejeno nastanitev en obsojenec v zavodu Koper, kateri je odklanjal pomoč zavoda ali pristojnega centra za socialno delo. Pomoč pri urejanju nastanitve je v letu 2013 potrebovalo 64 obsojencev.

72 % obsojencev in mladoletnikov se je ob odpustu vrnilo domov, drugi so si urejali nastanitev na novo (ob pomoči socialne službe v zavodu, centrov za socialno delo in neformalne socialne mreže). Razmere na področju nastanitve obsojencev in mladoletnikov po odpustu so v primerjavi s predhodnim letom podobne. Perspektivno gledano je potrebno omeniti, da stanovanjska politika za zaprte osebe še vedno nima izdelane vizije, obsojene osebe s svojim socialnim statusom tako nimajo večjih možnosti lastnega razreševanja nastanitvenega problema. Razpisi za neprofitna stanovanja so redki, stanovanj je malo, tudi za dodelitev bivalne enote so dolge čakalne vrste. Oteženo je predvsem urejanje nastanitve za obsojence, ki nimajo prijavljenega stalnega prebivališča. Za obsojence, ki so potrebovali pomoč pri urejanju nastanitve, so si zavodi pomagali tudi z zavetišči za brezdomce, s podnajemniškimi sobami in s samskimi domovi.

Tabela 44: Nastanitev obsojencev ob odpustu v letu 2013

Nastanitev	delež v %
v lastnem domu	72 %
pri sorodnikih	7,7 %
v podnajemniški sobi	7,1 %
v samskem domu	2,6 %
v dodeljeni sobi ali stanovanju	1,7 %
v prehodnem domu za tujce	0,2 %
v domu za starejše občane	0,3 %
neurejena nastanitev	0,08 %
drugo	8 %

Materialna pomoč

Obsojenci in mladoletniki so bili v večini zavodov deležni pomoči v obleki in obutvi (301 primerov), in sicer s strani zavoda, Karitasa ali Rdečega križa. 186 ali (16,7 %) obsojencev je ob odpustu prejelo denarno pomoč zavoda. Večina obsojencev si privarčuje določen znesek na blokiranem delu depozita, kjer se hrani določeni delež pridobljene nagrade za delo. Glede na to, da se obsojenci ob odpustu pogosto soočajo z dodatnimi finančnimi obremenitvami, je prihranek pogosto prenizek. 614 ali 55,1 % odpuščenih obsojencev je bilo ob odpustu napotenih na center za socialno delo, kjer so si po prestani kazni sami urejali denarno socialno pomoč.

Delež obsojencev, ki so ob odpustu prejeli denarno pomoč zavoda je v primerjavi z lanskim letom ostal na enaki ravni. Centri za socialno delo upoštevajoč obstoječo zakonodajo po navodilu Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve obsojencem ob odpustu ne omogočajo denarne pomoči ob odpustu. Izredno denarno ali materialno pomoč med prestajanjem kazni je iz različnih virov prejelo 82 obsojencev, in sicer za plačilo urejanja osebnih dokumentov, izobraževanja, stanarine, za kritje stroškov zobne protetike, nabavo očal, ipd.

3. 5. 3. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi

Svetovanje je ena od posebnosti slovenske postpenalne obravnave, ki se vedno težje ohranja v praksi. Na nekaterih centrih za socialno delo to obliko svetovanja izvajajo strokovni delavci centrov sami, ponekod –

predvsem tam, kjer imajo že dolgoletno tradicijo in pozitivne izkušnje – pa za to obliko dela imenujejo prostovoljce, večinoma študente družboslovnih fakultet. V letu 2013 je imelo prostovoljne svetovalce 20 obsojencev. Prostovoljni svetovalci svoje delo opravljajo pod okriljem centrov za socialno delo, verskih organizacij in nevladnih organizacij.

V primerjavi z letom poprej je število svetovanj ostalo na isti ravni. Na novo je bilo uvedenih 8 svetovanj, predvsem preko verske organizacije oz. Zaporniškega vikariata. Največ svetovanj je bilo v zavodu Dob in Koper.

Zavodi so centrom za socialno delo podali še 15 predlogov za imenovanje svetovalca obsojencem, vendar jih centri za socialno delo kljub zakonskim predpisom niso odobrili. Težavo predstavlja predvsem neurejeno financiranje svetovalcev s strani centrov za socialno delo in s tem upad svetovalcev, saj svetovanje temelji na volonterski osnovi. Nihče od obsojencev se ni pritožil na negativno rešene vloge.

3.6. ZDRAVSTVENO VARSTVO

Zdravstveno oskrbo zaprtim osebam v zavodih za prestajanje kazni zopora zagotavljajo zdravstveni domovi, na območjih, na katerih deluje zavod in na podlagi dogovora, sklenjenega med zavodom in zdravstvenim domom. S podpisanim Protokolom za izvajanje nalog, ki izhajajo iz 22. točke prvega odstavka 15. člena in nalog iz 24. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju je bil s 1. 1. 2009 uveden status zavarovancev v obveznem zdravstvenem zavarovanju, in sicer:

- pripornikom, ki niso zavarovanci iz drugega naslova do trenutka nastopa pripora oz. jim zavarovanje preneha v času pripora,
- obsojencem na prestajanju kazni zopora, mladoletniškega zopora, mladoletnikom na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom, osebam, ki jim je izrečen varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ter obvezno zdravljenje odvisnosti od alkohola in drog.

Zavezanec za plačilo prispevkov za OZZ za zavarovance iz 22. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ je Uprava. Za kritje razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev iz 2. do 6. točke 23. člena ZZVZZ sredstva zagotovi Ministrstvo za zdravje.

Zaprte osebe so bile tudi v letu 2013 deležne zdravstvene oskrbe v zavodskih ambulantah, zunanjih specialističnih ambulantah in bolnišnicah. V zavodih za prestajanje kazni zopora zdravstveni domovi zagotavljajo ustrezen ordinacijski čas zdravnikov in ostalega zdravstvenega kadra v splošnih ambulantah, zdravnikov specialistov in ostalega zdravstvenega kadra v specialistični ambulanti psihiatrije, zdravnikov v ambulanti centra za odvisnosti od prepovedanih drog, zobozdravnika za odrasle in zdravnika v ginekološki ambulanti. Zdravstveno osebje je na področju obravnave odvisnosti zagotavljalo zaprtim osebam pomoč pri abstinenčnih krizah, izvajalo substitucijsko terapijo in urinske teste za ugotavljanje prisotnosti drog v telesu, svetovanje in izobraževanje o nevarnosti okužb z virusi HIV in hepatitisa ter jih spodbujalo k testiranju, cepljenju proti hepatitisu B in zdravljenju.

3.6.1. Enota za forenzično psihiatrijo

Obravnavanje zaprtih oseb z duševnimi motnjami, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo, od leta 2012 poteka v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, na Enoti za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem zagotavlja Enota, varovanje na Enoti pa Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij. Trenutno Enota razpolaga s 30 posteljami, ki so namenjene tako pacientom, ki imajo izrečen ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varovanja kot tudi osebam, ki prestajajo kazen zopora in imajo odrejen pripor ter je za njih indicirano hospitalno zdravljenje.

V letu 2013 je bilo v povprečju na Enoti nameščenih 6 – 8 oseb, ki so prestajale kazen zapora ali so imele odrejen pripor.

3. 6. 2. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah

V zavodskih ambulantah je bilo v letu 2013 opravljenih 38568 pregledov zaprtih oseb. Med njimi je bilo 27923 splošnih, 5858 psihiatričnih, 3466 zobozdravstvenih, 754 laboratorijskih in 567 drugih pregledov. V primerjavi z letom 2012 je bilo splošnih pregledov manj za 4,3 %.

3. 6. 3. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda

V zunanjih specialističnih ambulantah je bilo opravljenih skupaj 6045 pregledov kar znaša 4 % več kot predhodno leto. Zaprte moške so specialisti pregledali 5715-krat, zaprte ženske so opravile 281 specialističnih pregledov ter mladoletniki 49 specialističnih pregledov.

3. 6. 4. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

V letu 2013 je bilo hospitaliziranih 234 oseb, kar je 9,6 % manj kot v letu 2012. 103 oseb je bilo v času hospitalizacije varovanih, 131 hospitalizacij je potekalo brez varovanja. Med hospitaliziranimi je bila večina moških (215), in sicer 101 z varovanjem in 114 brez. Vseh 17 hospitaliziranih žensk je bilo brez varovanja. Dva mladoletnika sta bila hospitalizirana z varovanjem.

Največ je bilo hospitalizacij v splošnih bolnišnicah (89), na UKC Ljubljana (60), sledijo hospitalizacije v psihiatričnih bolnišnicah (58), itd.

3. 6. 5. Bolezni zaprtih oseb

Po razpoložljivih podatkih o rezultatih testiranj, ki so bili pridobljeni v ambulantah, organiziranih v okviru pristojnih regionalnih zdravstvenih domov, je bila v letu 2013 ena oseba okužena z virusom HIV. Hepatitis A je bil potrjen pri eni zaprti osebi, hepatitis B pri devetih zaprtih osebah, hepatitis C pa pri petindvajsetih zaprtih osebah. V letu 2013 sta bili dve osebi okuženi s tuberkulozo, od katerih je bila ena oseba vodena v bolnišnici Golnik še pred nastopom kazni. Sedemindvajset oseb je bilo obravnavanih zaradi spolnih bolezni. Vsi zavodi so izvajali preventivne dejavnosti za preprečevanje obolenosti za omenjenimi boleznimi.

Tabela 45: Rezultati prostovoljnih in zaupnih testiranj na hepatitis in HIV v letih 2005–2013

Leto	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
število testiranih na HIV in hepatitis	608	564	675	561	473	481	326	222	196
HIV	0	2	1	1	2	1	0	1	0
hepatitis A	2	1	2	0	0	0	0	1	1
hepatitis B	7	12	15	7	13	11	15	5	9
hepatitis C	85	87	97	75	47	60	55	20	25
SKUPAJ	94	102	115	83	62	72	70	27	35

Za testiranje na HIV in hepatitis se je v letu 2013 odločilo 196 oseb. Bolniki so iskali pomoč in svetovanje tudi v ambulantah za AIDS. Zdravstveno osebje zavodov je dosledno izvajalo priporočila medicinske stroke glede pravočasnega odkrivanja bolnikov ter zdravljenja in nege po navodilih zdravnikov specialistov.

3. 6. 6. Substitucijska terapija

Substitucijsko terapijo izvajamo v ambulantah centra za odvisnosti od prepovedanih drog, ki so organizirane v zavodih, v okviru pristojnega regionalnega zdravstvenega doma.

V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja z nadomestnimi zdravili v zavodih.

Med 1078 zaprtimi osebami, ki so bile odvisne od prepovedanih drog ali so imele težave zaradi uživanja drog, je prejelo substitucijsko terapijo 649 ali 60 % zaprtih oseb odvisnih od drog. Največ je bilo vzdrževalne terapije. V primerjavi z letom 2012 se je število vseh zaprtih oseb na substitucijski terapiji povečalo za 0,1 %.

Med 910 novosprejetimi osebami s težavami s prepovedano drogo je bilo 447 ali 49 % oseb z že predpisano substitucijsko terapijo.

Tabela 47: Število zaprtih oseb na substitucijski terapiji po kategorijah v letih 2007–2013

Kategorija	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
priporniki	234	196	219	219	182	190	187
obsojenci	352	346	328	319	378	366	394
SKUPAJ	586	542	547	538	560	556	581

Substitucijsko terapijo je prejelo 68 oseb, ki so bili ukлонilno zaprti.

3. 6. 7. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave odvisnosti od prepovedanih drog in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno potrdile terapevtski dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili uporabljeni predvsem za ugotavljanje prisotnosti opiatov, kanabisa in benzodiazepinov. Z urinskimi testi so bile preverjane tudi vse zaprte osebe na substitucijski terapiji.

V letu 2013 je bilo porabljenih 3335 urinskih testov.

3. 6. 8. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

V letu 2013 je bilo skupaj 4315 ležalnih dni, od tega 1415 v zavodskih bolniških sobah in 2900 dni v bolnišnicah, kar je za 7,1 % več kot v letu poprej.

3. 6. 9. Poškodbe zaprtih oseb

Skupno število poškodb zaprtih oseb je v letu 2013 znašalo 372, kar je za 34 % manj kot v letu 2012. Gre za poškodbe pri delu, športu, v prostem času, med prostim izhodom, pred nastopom kazni in v zavodu po

tretji osebi. Vse poškodbe so bile obravnavane v zavodskih ambulantah. Največ poškodb je bilo med moškimi (296), med ženskami jih je bilo 7, med mladoletniki pa 69.

3. 6. 10. Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2013 beležimo 57 samopoškodb in poskusov samomorov zaprtih oseb, kar je 11 manj kot v letu poprej. 38-krat so se samopoškodovali obsojenci, 14-krat priporniki, enkrat ukлонilno zaprta oseba in 4-krat mladoletniki iz prevzgojnega doma. Najpogostejši načini so bile ureznine, obešanje, udarci, zaužitje predmetov in zastrupitve z zdravili. Vse osebe so bile oskrbljene s strani delavcev zavodov. Nadaljnja zdravniška oskrba v ustreznih zunanjih zdravstvenih ustanovah je bila nudena v 38 primerih. Dvanajst oseb je bilo hospitaliziranih, od tega enajst v psihiatričnih bolnišnicah.

Med vsemi samopoškodbami je bilo sedem resnih poskusov samomora. Šest samomorilnih poskusov je bilo izvedenih z obešenjem. Ena oseba je skušala končati življenje tako, da je zažgala bivalni prostor. Pravočasni strokovni intervenciji zaposlenih gre zasluga, da so dejanja ostala samo pri poskusu.

V letu 2013 ni bilo samomora.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avtoagresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti, pa tudi abstinenčne krize (predvsem pri alkoholikih) in bolezenska stanja.

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost vsake na novo sprejete osebe.

Zaprtim osebam v stiski so nudili pomoč zavodski strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali tudi z zunanjimi strokovnjaki (psihiatri in kliničnimi psihologi), ki so zaprte osebe pregledali ali opazovali.

V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2013 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb. Supervizijska skupina, ki jo sestavljajo predstavniki iz vseh lokacij, je obravnavala vse pomembnejše izredne dogodke s tega področja. Supervizijska skupina se je sestajala enkrat mesečno.

3. 6. 11. Smrti

V letu 2013 so umrle tri osebe. Vsi trije so imeli status obsojenca. Dva sta umrla v bolnišnici. Eden je umrl v zavodu Dob, zaradi zastoja srca. Samomorov ni bilo.

3. 6. 12. Gladovne stavke

Z gladovnimi stavkami so zaprte osebe tudi v letu 2013 opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Beležimo 27 primerov gladovnih stavk, kar je za štiri manj kot v letu 2012, s tem da je nekaj oseb stavkalo večkrat. Priporniki (11) so z odklanjanjem hrane želeli doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih, obsojenci (15) so na ta način izražali predvsem nezadovoljstvo nad odločitvami zavodskih strokovnih služb. Z gladovanjem je izražala protest zaradi odločitev sodišča ena ukлонilno zaprta oseba. Odklanjanja hrane mladoletnikov iz PD Radeče v letu 2013 nismo beležili. Vsi stavkajoči so bili obravnavani v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stavkah. Odklanjanje hrane ni pustilo posledic na zdravju stavkajočih.

3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola

Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola v zavodih izvajajo zavodski strokovni delavci v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitni pripravi posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi. Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola pogosto spremljajo različne oblike agresivnega vedenja, družinsko in spolno nasilje. Doseganje namena obravnave so tudi v preteklem letu ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo, zanikanje težav, obrambni mehanizmi, nepripravljenost svojcev za sodelovanje v obravnavi, ipd.

Tabela 47: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi zlorabe alkohola po kategorijah zaprtih oseb v letu 2013

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi alkohola	delež v %
obsojenci	2247	331	14,7
UZ	1123	78	6,9
priporniki	1132	40	3,5
mladoletniki	41	22	53,6
SKUPAJ	4543	471	10,4

V letu 2013 je bilo med skupaj 4543 zaprtimi osebami 471 oseb ali 10,4 % oseb s težavami zaradi alkohola. Delež oseb, ki so imele težave zaradi zlorabe alkohola, se je v primerjavi z letom poprej zvišal za 0,2 %.

Tabela 48: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja alkoholizma in s težavami zaradi zlorabe alkohola po spolu in zavodih v letu 2013

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml	skupaj	P	m	ž	ml	UZ	skupaj	
Dob	2			2		123				123	125
Slov. vas						12				12	12
Puščava						10				10	10
Ig							8		3	11	11
Celje					4	3			8	15	15
Koper					5	22				27	27
N. Gorica						2				2	2
Ljubljana	1			1	14	49			16	79	80
N. mesto					11	13			39	63	63
OO Ig						10				10	10
Maribor						43				43	43
M. Sobota					6	11			12	29	29
Rogoza						22				22	22
Radeče								22		22	22
SKUPAJ	3			3	40	320	8	22	78	468	471

Med skupaj 2288 obsojenci in mladoletniki v letu 2013 je bil trem izrečen ukrep obveznega zdravljenja alkoholizma. Tudi v letu 2013 so zavodi izvajali ukrepe z vključevanjem zaprtih oseb s težavami z alkoholom v psihosocialne programe obravnave v zavodih, v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami in drugimi organizacijami, ki se ukvarjajo s tovrstnimi obravnavami.

V primerih abstinenčne krize posreduje zdravstvena služba, zdravnik in psihiater z ustrezno medikamentozno terapijo. V kolikor se izkaže potreba, se nudi tudi psihosocialna intervencija strokovnih delavcev zavoda. 50 oseb je imelo abstinenčno krizo zaradi alkohola. V hospitalno zdravljenje med prestajanjem kazni sta bili vključeni 2 osebi.

Tabela 49: Število oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2005 – 2013

Leto	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
število vseh zaprtih oseb	3097	3572	4311	4383	4730	4592	4975	5040	4543
število oseb s težavami zaradi alkohola	421	513	714	684	549	413	492	514	471
delež v %	13,6	14,4	16,6	15,6	11,6	9,0	9,9	10,2	10,4

Tabela 50: Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave po zavodih v letu 2013

Zavod	program izobraževanja			program motivacije			abstinenca in aktivno življenje		
	0	UZ	ml	0	UZ	ml	0	UZ	ml
Dob	20			44			64		
Slov. vas	1			2			3		
Puščava				1			2		
Ig	6			8			8		
Celje	2			1					
Koper	11			22			2		
N. Gorica	2			2					
Ljubljana	28			4					
N. mesto	9	3		13	39				
OO Ig	2			3			4		
Maribor	15			15					
M. Sobota				11			1		
Rogoza	3								
Radeče			37			37			37
SKUPAJ	99	3	37	126	39	37	84		37

V letu 2013 so se zaprte osebe s težavami zaradi zlorabe alkohola lahko vključevale v programe motivacije in izobraževanja v zavodih. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebo

nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevnih dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljane in vzdrževanje stikov s svojci ter v postopno vračanje v družbo.

Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Velik poudarek je bil namenjen motiviranju zaprtih oseb, kjer sta bili vključeni 202 osebi. Za vključitev v programe izobraževanja se je odločilo 139 zaprtih oseb, aktivni življenjski stil je uspelo vzpostaviti 121 zaprtim osebam.

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstinirale in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (v psihiatričnih klinikah, v območnih ambulantah za alkoholike, v klubih zdravljenih alkoholikov, anonimnih alkoholikov, skupinah za samopomoč). Za takšno obravnavo se je v letu 2013 odločilo 49 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 26 oseb.

3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog

Obravnava odvisnih od prepovedanih drog se v zavodih izvaja v skladu z izdelano strategijo zdravljenja in obravnave odvisnosti od drog, ki obsega medicinski del pomoči, motivacijski proces, programe edukacije ter nadgradnjo v visokopražne programe. V okviru obravnave se nudi zaprti osebi podporo in ustrezno strokovno pomoč, z namenom vzpostavitve in vzdrževanja abstinence ter motivacijo za izvedbo spremembe življenjskega sloga brez drog. Strokovni delavci v zavodu motivirajo osebe za zdravljenja odvisnosti tudi zunaj zavoda v času prestajanja kazni in spodbujajo za nadaljevanje zdravljenja po prestani kazni.

Obravnavo so spremljale težave kot so nizka motiviranost zaprtih oseb za vključitev v visokopražne programe obravnave, spreminjanje življenjskega stila, zanikanje recidiva in odgovornost zanj, manipuliranje, ipd.

Tabela 51: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po kategorijah zaprtih oseb v letu 2013

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi uživanja drog	delež v %
obsojenci	2247	667	29,7
UZ	1123	110	9,8
priporniki	1132	267	23,6
mladoletniki	41	28	68,3
SKUPAJ	4543	1078	23,7

V letu 2013 je bilo prepoznanih 1078 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. V primerjavi z letom poprej se je njihovo število povečalo iz 21,3 % na 23,7 % vseh zaprtih oseb.

Tabela 52: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog in s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po zavodih v letu 2013

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml	skupaj	P	m	ž	ml	UZ	skupaj	
Dob	6			6		191				191	197
Slov. vas						4				4	4
Puščava											
Ig					9		33		10	52	52
Celje					23	19	1	2	14	59	59
Koper					31	99			0	130	130
N. Gorica					9	15			19	43	43
Ljubljana					145	112			27	284	284
N. mesto					10	16			16	42	42
OO Ig						4			0	4	4
Maribor					20	147			17	184	184
M. Sobota					20	20			7	47	47
Rogoza						6				6	6
Radeče								26		26	26
SKUPAJ				6	267	633	34	28	110	1072	1078

V letu 2013 je bilo prepoznanih 1078 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. Med njimi je bilo šest oseb z izrečenim ukrepom obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog. Abstinenčno krizo je imelo 20 oseb. Tako kot pri abstinenčni krizi zaradi alkohola tudi v teh primerih ukrepa zdravstvena služba, zdravnik in psihiater, z ustrežno medikamentozno terapijo. Strokovni delavci zavoda (pedagogi, psihologi, socialni delavci), se po potrebi vključijo s psihosocialno intervencijo.

Tabela 53: Število oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2005 – 2013

Leto	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
število vseh zaprtih oseb	3097	3572	4311	4383	4730	4592	4975	5040	4543
osebe s težavami zaradi droge	868	948	1090	1210	1209	1215	1073	1076	1078
delež v %	28,0	26,5	25,3	27,6	25,6	26,5	21,6	21,3	23,7

Tabela 54: Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave po kategorijah in zavodih v letu 2013

Zavod	nizkopražni programi				višjepražni programi				visokopražni programi			
	O	UZ	ml	skupaj	O	UZ	ml	skupaj	O	UZ	ml	skupaj
Dob	207			207	41			41	42			42
Slov. vas				0								
Puščava				0								
Ig	18	2		20	14			14	1			1
Celje	21		2	23	1			1				
Koper	48			48	44			44	8			8
N. Gorica	10	19		29	15	5		20	9	5		14
Ljubljana	60	34		94	37	18		55	2			2
N. mesto	12			12	1			1				
OO Ig	2			2				0				
Maribor	66	17		83	20			20	7			7
M. Sobota	11			11	3			3				
Rogoza	1			1				0				0
Radeče			36	36			36	36			36	36
SKUPAJ	456	72	38	566	176	23	36	235	69	5	36	110

V primerjavi z letom 2012 smo v lanskem letu zabeležili večje število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave. Ključnega pomena za večje število oseb v nizkopražnih in višjepražnih programih je timski interdisciplinarni pristop, ki poleg strokovnih delavcev v zavodu vključuje tudi zdravstveni tim zavoda in druge zunanje strokovnjake. Hkrati je obravnava del širšega svetovalnega dela, ki motivira osebe k vključevanju v vsakodnevne aktivnosti, ki potekajo v zavodu. To pomeni, da se jih spodbuja k vzpostavljanju dnevnega ritma z delom, izobraževanjem in aktivnim preživljanjem prostega časa. Za osebe, ki se v času prestajanja kazni vključujejo v različne programe obravnave, se v zavodih omogoča individualna in skupinska obravnava. Zaprtim osebam je omogočena tudi obravnava v zunanjih zdravstvenih ustanovah ter v programih nevladnih organizacij (psihiatrične bolnišnice, Center za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog v Ljubljani, centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti, Društvo Up, Skupnost Srečanje, Karitas – Zavod Pelikan, Zavod Vir, Društvo Projekt človek, Društvo Stigma, Društvo Križišče, itd). Za tovrstno obliko se je v letu 2013 odločilo 91 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 143 zaprtih oseb.

3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Osamitev obsojenca po 98. členu zakona

V letu 2013 beležimo 10 primerov osamitve po I. odstavku 98. člena ZIKS.

Namestitev v posebej varovani oddelek na podlagi 206. člena zakona

V posebej varovani oddelek je bilo v letu 2013 nameščenih 30 obsojencev. V zavodu Dob (29) in Celje (1). Poglavitni razlogi teh namestitev so bili fizični napad, grožnje soobsojencem in izsiljevanje.

3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev

V letu 2013 je v slovenskih zavodih prestajalo kazen 582 tujcev, med katerimi je bilo 209 obsojencev, 29 uklonilno zaprtih in 344 pripornikov.

Posebnih jezikovnih težav pri delu s tujci ni bilo, delavci zavodov so se z njimi sporazumevali v enem od svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev iz manjših držav je obvladalo le materni jezik in so se na lastno željo začeli učiti slovenščine. Želje po uradnem prevajalcu ni izrazil nihče.

Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci.

Tujejezična literatura, vključujoč zakonske in podzakonske akte, so dostopni v tujih jezikih v zavodskih knjižnicah. Tujci so se z željeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali preko diplomatskih predstavnikov.

Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti, materialnega stanja, kot tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih razgovorov so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje. Tujcem je bila glede na njihova verska načela in druga prepričanja zagotovljena ustrezna prehrana.

Obravnava tujcev v zavodih je bila enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države zunajzavodskih ugodnosti niso bili deležni. Tisti tujci, ki jim stranska kazen izгона iz države ni bila izrečena, so bili za pridobitev zunajzavodskih ugodnosti izenačeni z obsojenci slovenskimi državljani. Praviloma so bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V letu 2013 je bilo zaprtih 100 oseb v starosti nad 59 let, med njimi jih je bilo 10 starejših od 69 let. Predvidene dejavnosti in njihovo namestitve so v zavodih prilagodili njihovim letom in zdravstvenemu stanju. Najstarejša obsojenka je bila stara 79 let in je kazen prestajala v ZPKZ Ig, najstarejši obsojenec je bil star 85 let in je kazen prestajal v ZPKZ Ljubljana. Dva obsojeneca sta bila na smrt bolna. Med prekinitvijo prestajanja kazni je eden umrl. Na prestajanju kazni so bili tudi trije obsojenci z zelo slabo zdravstveno prognozo in šest težjih invalidov.

3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost

V letu 2013 je bilo na novo sprejetih 40 obsojencev, storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Na novo je bilo sprejetih 11 obsojencev - storilcev spolnih kaznivih dejanj manj kot v letu poprej. Njihov skupni delež je znašal 3,4 % obsojeniške populacije, kar je za en odstotek manj kot v letu poprej.

V zavodih so v letu 2013 obravnavali skupaj 141 tovrstnih obsojencev – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je 9 oseb manj kot v letu poprej. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah. Predstavljali so 6,3 % delež obsojeniške populacije, kar je za 0,7 % manj kot leto poprej.

Obravnava te kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovala od ostalih, pri podeljevanju zunajzavodskih ugodnosti pa je zahtevala še posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Storilci spolnih kaznivih dejanj, ki so izrazili interes, so bili vključeni v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki obrav-

navajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so se udeleževali ustrezne supervizijske skupine, ki se je redno mesečno sestajala. V letu 2013 so v zavodu Dob izvajali edukacijsko skupinsko obravnavo te kategorije obsojencev. Izvajajo jo zavodski psihologi. Program zajema 15 srečanj na vnaprej pripravljene teme. Vseh skupin se je udeležilo skupaj 32 obsojencev. V enem primeru je bil obsojenec po lastni krivdi izključen iz skupinskega dela. V individualno psihološko obravnavo je bilo na vseh lokacijah vključenih 63 oseb, kar je 19,2 % manj kot v letu poprej. Razlog za zmanjšanje je odsotnost delavke, ki vodi tovrstno obravnavo v zavodu Dob in številčno zmanjšanje te kategorije zaprtih oseb.

Zavodi so se po pomoč in znanje glede obravnave te kategorije obsojencev obračali tudi na posamezne zunanje strokovnjake, predvsem psihiatre. Nekateri bolj motivirani obsojenci so bili deležni tudi obravnave zunaj zavoda.

Ob pripravi obsojencev na zunanje ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (npr. s centri za socialno delo, šolami, z zdravstvenimi službami, s policijo, itd.) in okolje pripravljali na njihovo postopno vračanje v družbo. Ugodnosti izven zavoda so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebna merila.

3. 7. 7. Obravnava žensk

Prestajanje zaporne kazni žensk je tesno povezano s kulturnimi in družbenimi pričakovanji glede njihove vloge v družini, še posebno vloge matere. Ženske so prestajanje kazni in oddaljenost od doma velikokrat doživljale kot hudo stisko s stopnjevanimi občutki tesnobe, nemira, krivde in samoobtoževanja. Težave so bile še večje ob hkratni odsotnosti drugega roditelja (npr. zaradi sočasnega prestajanja kazni), kar je zahtevalo ukrepe za reševanje stiske otrok. Posebne težave, povezane z obravnavo žensk, so se nanašale na obsojenke, pri katerih stiki z družino in otroki niso bili možni (velika oddaljenost od doma, tujke, ipd.).

Razen v centralnem ženskem zavodu Ig so se pripornice in pridržane nahajale še v zavodu Celje. V zavodu Radeče v letu 2013 niso obravnavali nobene mladoletnice.

3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov

V zavodu Celje je v letu 2013 prestajalo kazen 5 mladoletnikov, v prevzgojnem domu so obravnavali 36 mladoletnih oseb.

Pri delu z mladoletniki je največji poudarek namenjen izobraževanju in pridobivanju delovnih navad ter obravnavi odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola.

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

3. 8. 1. Podeljene ugodnosti

Postopek za podeljevanje ugodnosti obsojencem in mladoletnikom je v zavodih bolj ali manj enoten, saj predloge za podelitev ugodnosti pripravijo nosilci primera – pedagogi ter ga timsko konzultirajo na oddelčnih strokovnih skupinah. Odločitev nato sprejme direktor zavoda oziroma vodja dislociranega oddelka. Načeloma veljavni predpisi s področja izvrševanja kazni zopora omogočajo in dopuščajo dovolj sistematičen in primerljiv pristop pri odločitvah o podeljevanju posameznih ugodnosti konkretnim obsojencem in mladoletnikom. Kljub temu je v praksi čutiti pomanjkljivost v tem, da osebni načrt še zdaleč ne vsebuje vseh kriterijev, ki so pomembni za odločitev o podelitvi ugodnosti obsojencu, zato zavodi pri odločanju o tem upoštevajo še številne druge kriterije, ki jih je izoblikovala praksa. Zavodi upoštevajo zlasti osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev,

oceno zanesljivosti, spoštovanje sprejetih dogovorov, odnos do kaznivega dejanja, delavcev in soobsojencev. Obsojencem, ki brez opravičenih razlogov niso pripravljeni redno delati, zavodi zunajzavodskih ugodnosti praviloma niso podeljevali. Podobno zavodi tudi niso podeljevali teh ugodnosti obsojencem – odvisnikom, ki se niso bili pripravljeni vključiti v program obravnave ali če so prekršili dogovor o tovrstni obravnavi.

Podatki kažejo, da zavodi pri podeljevanju ugodnosti veliko pozornosti posvečajo določenim kategorijam obsojencev glede na vrsto storjenega kaznivega dejanja in njihovim osebnim lastnostim. V primerih, ko gre za obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kaznivih dejanj proizvodnje in prometa z mamili ali kaznivih dejanj z elementi hujšega nasilja in obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola, je priprava na podelitev zunajzavodskih ugodnosti še bolj temeljita in poglobljena. Pri obsojencih, pri katerih je zaznati problematiko odvisnosti od prepovedanih drog ali alkohola, še posebej pa pri obsojencih, obsojenih zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, se režim podeljevanja ugodnosti doreče v skladu z obsojenčevo pripravljenostjo reševanja omenjene problematike ter vključitve v psihološko obravnavo, po uspešnem dokazovanju abstinence oziroma napredku pri psihološki obravnavi za določeno obdobje. Pri psihološki obravnavi obsojencev, ki so obsojeni zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, je v praksi prisotna težava, ker kriteriji za tovrstno obravnavo po oceni nekaterih zavodov še niso natančno izdelani, pa tudi rezultati so težko merljivi.

Tabela 56: Število podeljenih ugodnosti po vrstah v letu 2013

Vrste ugodnosti		Število ugodnosti
zunajzavodske ugodnosti	popolna izraba letnega počitka na prostosti	1146
	delna izraba letnega počitka na prostosti	454
	dodatni letni počitek	183
	prost izhod iz zavoda	7906
	nenadzorovani obisk zunaj zavoda	3449
	prost izhod iz zavoda, razen v kraj storitve k. d	126
	izhod iz zavoda v spremstvu pravosodnega policista	144
	skupaj	13408
ugodnosti v okviru zavoda	podaljšan in nenadzorovan obisk	22518
	prost obisk v garsonjeri	2598
	skupaj	25116
SKUPAJ		38524

V letu 2013 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 38.524 zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, kar je za 3,9 % več kot v letu 2012.

Na obsojenca oziroma mladoletnika je bilo v povprečju podeljenih 16,6 ugodnosti, kar je nekoliko manj kot v letu poprej (17 ugodnosti na osebo).

Osebam, za katere je sodišče odredilo uklonilni zapor, zunajzavodskih ugodnosti nismo podeljevali.

Zavodske ugodnosti

Zavodskih ugodnosti je bilo v letu 2013 deležnih 1.542 ali 67,4 % obsojencev in mladoletnikov. Skupaj je bilo podeljeno 25.116 zavodskih ugodnosti.

V primerjavi z letom 2012 se je njihovo število povečalo, in sicer za 3,5 %. Število prostih obiskov v garsonjeri se je zmanjšal za 4,3 %. V letu 2013 so bili obsojenci in mladoletniki deležni 11 zavodskih ugodnosti na osebo, v letu poprej pa 11,4. Ker zavodi obsojencem in mladoletnikom skoraj praviloma hkrati podeljujejo

ugodnost nenadzorovanega in podaljšanega obiska, torej dve različni zavodski ugodnosti, je realno število teh ugodnosti na obsojenca dvakrat večje kot ga izkazuje statistika o podeljenih tovrstnih ugodnostih.

3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti

V letu 2013 so obsojenci in mladoletniki zlorabili zunajzavodske ugodnosti v 61 primerih, kar predstavlja 0,5 % vseh podeljenih zunajzavodskih ugodnosti. Število zlorab ugodnosti v letu 2013 je za 3 večje kot leto poprej. Največ zlorab ugodnosti je bilo v Prevezgojnim domu Radeče in sicer 39,3 odstotkov.

Obsojenci in mladoletniki so zunajzavodske ugodnosti zlorabili tako, da se jih je 29 vrnilo v zavod z zamudo, 18 jih je bilo privedenih, 7 jih je ostalo na begu. 10 jih je bilo utemeljeno osumljenih, da so med ugodnostjo storili novo kaznivo dejanje. Po številu je bilo največ zlorab v Prevezgojnim domu Radeče (24), zavodu Ljubljana (13), zavodu Ig (10), zavodu Maribor (5). Po dve zlorabi sta bili zabeleženi v Celju, v Murski Soboti in v Kopru. Na ostalih lokacijah beležimo po eno zlorabo. V odprtih oddelkih in v Novi Gorici zlorab ni bilo.

3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti

V okviru problematike obravnave in podeljevanja ugodnosti obsojencem in mladoletnikom ni mogoče prezreti dejstva, da so ugodnosti za obsojence najpomembnejši cilj v času prestajanja kazni zapora in hkrati pomemben motivacijski dejavnik. Iz tega razloga se je pri podeljevanju ugodnosti potrebno zavedati, da te niso samo nagrada za prizadevnost pri izvajanju osebnega načrta in dobrega obnašanja, temveč so ugodnosti pomembne tudi za ohranjanje stikov z družino in okoljem ter imajo pomembno vlogo v procesu uspešne priprave za vključitev v življenje na prostosti po prestani kazni. Po drugi strani je v praksi prisotna problematika, da se obsojenci vključitvi v obravnavo spolnega nasilja nad mladoletnikom ali odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola največkrat upirajo, nemalokrat pa tudi pritožujejo, češ da jih zavodi prisiljujejo, da se morajo vključiti v tovrstno obravnavo, ker sicer ne bodo deležni zunajzavodskih ugodnosti. Pri obsojencih je v praksi pri podeljevanju ugodnosti občutljivost zelo velika, hkrati pa tudi nekritičnost v primerjanju, saj obsojenci največkrat menijo, da so upravičeni do ugodnosti, če so prestali določen delež kazni, ki jim to omogoča, pozabljajo pa na vse ostale elemente, na osnovi katerih direktor zavoda lahko podeli ugodnosti. Dodatne težave zavodom povzročajo odprti in nedokončani kazenski postopki, saj gre v nekaterih primerih za težja kazniva dejanja, ki lahko znatno zvišajo kazen. Pri odločanju o podeljevanju, zlasti zunajzavodskih ugodnosti, so zavodi pozorni tudi na grožnje iz okolja in na grožnje oškodovancem.

3. 8. 4. Namenski izhodi

Tabela 57: Namenski izhodi v letu 2013

Namenski izhodi	brez spremstva	v spremstvu paznika	s strok. delavcem	skupaj	število zlorab
državni organi (brez odredbe)	458	88	16	562	0
zdravstvene ustanove	1268	18	5	1291	2
obravnavo v drugih ustanovah	674	190	14	878	0
izobraževanje	1031	53	26	1110	0
poroka	1	0	0	1	0
rojstvo otroka	3	0	0	3	0
nenačrtovani (smrt, ipd.)	149	31	53	233	1
SKUPAJ	3584	380	114	4078	3

Delež namenskih izhodov se je v letu 2012 v primerjavi z letom 2011 povečal za 9,4 %. Najbolj se je povečalo število izhodov namenjenih izobraževanju in obravnavi v drugih ustanovah. Zmanjšalo se je število v naprej nenačrtovanih namenskih izhodov.

V letu 2013 se je število izhodov brez spremstva povečalo za 581. Število izhodov v spremstvu s pravosodnimi policisti se je zmanjšalo za 48, s strokovnimi delavci pa za 184 primerov. Število nenačrtovanih namenskih izhodov (smrt v družini) se je zmanjšalo za 209.

3. 9. DISCIPLINSKO OBRAVNAVANJE IN KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADO-LETNIKOV

3. 9. 1. Vodenje disciplinskih postopkov

Kršitve dolžnega ravnanja in vedenja obsojencev, oziroma kršitve hišnega reda se v zavodih za prestajanje kazni zapora obravnavajo po dveh poteh. Lahko gre za obravnavo v disciplinskem postopku, ki se konča z izrekom disciplinske kazni, ali t. i. tretmansko obravnavo, na podlagi katere sledijo opozorila obsojencu na korektno obnašanje in spoštovanje hišnega reda oziroma omejitve podeljevanja ugodnosti. Vzrokov, da se v nekaterih zavodih ne odločajo za vodenje klasičnih disciplinskih postopkov, je več. Vodenje disciplinskega postopka je glede na trenutno veljavna določila Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, ki pri postopkovnih določbah napotuje na uporabo določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek, ter upošteva, da morajo biti disciplinski postopki hitri, v praksi težko izvedljivo, poleg tega pa strokovno zahtevna naloga, zato se vsaj nekateri zavodi izogibajo formalnemu vodenju disciplinskih postopkov. Alternativo iščejo, kot že rečeno, v tretmanski obravnavi, katere postopek je v praksi enostavnejši in hitrejši in ima posledično večji učinek pri korekciji vedenja obsojenca. Kljub temu, da so argumenti za (ne)vodenje klasičnega disciplinskega postopka do neke mere razumljivi, takšna praksa (lahko) uvaja nevarnost za arbitrarno odločanje v okviru podeljevanja ugodnosti in neenako obravnavo obsojencev, na kar opozarja tudi Varuh človekovih pravic. Poleg tega je pomembno, da je vsaki zaprti osebi pojasnjena očitana ji kršitev, da lahko poda svoj pogled na kršitev in da se lahko zoper odločitev, ki sledi ugotovljeni kršitvi, pritoži oziroma ugovarja. Da bi se izognili nevarnosti neenake obravnave obsojencev oziroma arbitrarnemu odločanju je Generalni urad zavzel stališče, da je v primeru suma storitve hujšega disciplinskega prestopka, disciplinski postopek praviloma potrebno izpeljati, ta obveza pa se stopnjuje s težo posledice disciplinskega prestopka ter da je vodenje disciplinskega postopka obvezno v primerih, ko gre za fizično nasilje med obsojenci in so posledično sprejeti ukrepi namestitve obsojenca v posebej varovani oddelek. Skladno s tem so bila zavodom posredovana tudi posebna navodila. Prav tako so bili zavodi opozorjeni, da mora biti v primeru, ko se kršitev, ki ima znake disciplinskega prestopka, obravnava tretmansko, obsojencu očitana kršitev pojasnjena, prav tako mu je treba dati možnost, da se sam izjasni o predmetu prestopka, ki mu je očitana. Razgovor z obsojencem mora biti protokoliran v osebni spisu obsojenca, s čimer je ne nazadnje zagotovljena tudi možnost objektivnega nadzora sprejetih odločitev.

3. 9. 2. Učinkovitost disciplinskih kazni

Učinkovitost disciplinske kazni je odvisna od posameznika, ki mu je izrečena, predvsem od njegove osebnosti in dojemanja protipravnosti njegovega ravnanja. Tako disciplinska kazen lahko nima nikakršnega učinka ter posledično tudi ne odvrne obsojenca od ponavljanja bodisi istovrstnih bodisi drugih kršitev. V takih primerih disciplinske kazni ne dosegajo pričakovanega namena. Poleg tega disciplinski kazni oddaje v samico zaradi zdravstvenih razlogov na strani obsojenca lahko ostaneta neizvršeni. Kljub temu vsaj posamezni zavodi ocenjujejo, da so v določenih primerih disciplinske kazni vsekakor potrebne, saj do neke mere vplivajo tudi na druge obsojence, da ne izvršujejo disciplinskih prestopkov.

3. 9. 3. Pregled izrečenih disciplinskih kazni

Tabela 57: Struktura izrečenih disciplinskih kazni obsojencem in mladoletnikom na prestajanju kazni zapora oziroma mladoletniškega zapora

Vrsta disciplinske kazni	število	izvršitev pogojno odložena
javni opomin	2	0
razporeditev na drugo delo	0	0
omejitev podeljevanja ugodnosti	3	0
omejitev sprejemanja pošilk	0	0
oddaja v samico s pravico do dela	49	29
oddaja v samico brez pravice do dela	19	3
SKUPAJ	73	32

V letu 2013 je bilo obsojencem v disciplinskem postopku izrečenih 73 disciplinskih kazni. V Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje je bilo izrečenih 13 disciplinskih kazni (dva obsojenca sta bila kaznovana dvakrat), v Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper 39, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana 5, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor 10 in v Oddelku Murska Sobota 6 disciplinskih kazni. Mladoletnikom v zavodu Celje ni bila izrečena nobena disciplinska kazen.

V Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni ni bil disciplinsko kaznovan noben obsojenec, prav tako ni bila disciplinsko kaznovana nobena obsojenka v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig.

Disciplinsko ni bil kaznovan noben obsojenec v Polodprtem oddelku Slovenska vas, Odprtem oddelku Puščava, Oddelku Nova Gorica, Odprtem oddelku Ig, Oddelku Novo mesto in v Odprtem oddelku Rogoza. To za dislocirane oddelke, zlasti za polodprte in odprte oddelke ni presenetljivo, saj v teh oddelkih kazen zapora prestaja številčno manjša in osebno bolj urejena obsojeniška populacija.

V primerjavi s preteklim letom se je število izrečenih disciplinskih kazni zmanjšalo za štiri.

Neizvršenih je ostalo pet odločb o izrečeni disciplinski kazni, in sicer v Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor (dve iz zdravstvenih razlogov, v dveh primerih je bil obsojenec odpuščen s prestajanja kazni zapora ter v enem primeru začasno premeščen v drug zavod).

Tabela 58: Struktura izrečenih disciplinskih kazni mladoletnikom na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom

Vrsta disciplinske kazni	število	izvršitev pogojno odložena
javni opomin	0	0
prepoved izhoda	32	0
namestitev v posebni prostor v prostem času	0	0
namestitev v posebni prostor brez pravice do dela	3	0
SKUPAJ	35	0

V Prevzgojnem domu Radeče je bilo mladoletnikom izrečenih 35 disciplinskih kazni. Deset mladoletnikov je bilo kaznovanih enkrat, dvakrat so bili kaznovani trije mladoletniki, štirje mladoletniki so bili kaznovani trikrat, en mladoletnik je bil kaznovan štirikrat, en mladoletnik pa petkrat.

V primerjavi s preteklim letom se je število izrečenih disciplinskih kazni povečalo za dve.

3. 9. 4. Pritožbe na odločbe o izrečeni disciplinski kazni

Zoper odločbo o izrečeni disciplinski kazni je v preteklem letu pritožbo vložilo osem obsojencev, in sicer iz zavoda Celje eden, iz zavoda Koper eden, iz zavoda Maribor pet in iz Oddelka Murska Sobota eden. Eno pritožbo je vložil tudi mladoletnik na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom. Ministrstvo za pravosodje je v pritožbenem postopku pet pritožb kot neutemeljenih zavrnilo, dvema pritožbama je bilo ugodeno, odločba o izrečeni disciplinski kazni je bila odpravljena, zadeva pa vrnjena organu prve stopnje (zavodu) v ponovni postopek. Ena pritožba je bila zavržena, v enem primeru se pritožbeni postopek v letu 2013 še ni zaključil.

Število vloženih pritožb se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za osem.

3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV

3. 10. 1. Pogojni in predčasni odpust obsojencev

V času prestajanja kazni zapora naj bi pogojni in predčasni odpust na obsojenca delovala kot motivacija za korektno prestajanje kazni in doseganje napredka pri realizaciji načrtanih ciljev v osebni načrtu.

Namen pogojnega odpusta je predvsem zmanjšanje negativnih posledic odvzema prostosti, poleg tega prispeva k individualizaciji kazni ter pomaga obsojencu pri prehodu iz zapora v življenje na prostosti. O pogojnem odpustu odloča Komisija za pogojni odpust, ki redno zaseda vsake tri mesece. Obsojencem se omogoči, da so na seji komisije prisotni, v kolikor to želijo, prav tako so obsojenci seznanjeni z mnenjem in predlogom zavoda glede pogojnega odpusta.

O predčasnem odpustu s prestajanja kazni zapora odloča direktor zavoda, ki na podlagi mnenja strokovnih delavcev, predčasno odpusti obsojenca, ki se ustrezno obnaša, si prizadeva pri delu in se aktivno udeležuje drugih koristnih dejavnosti ter je prestal dve tretjini kazni, vendar največ tri mesece pred iztekom kazni. To ni pravica obsojenca, ki bi mu pripadala avtomatično ob izpolnitvi formalnega pogoja, temveč je neke vrste nagrada za ustrezno obnašanje, prizadevanje pri delu in aktivno udeleževanje dejavnosti, za katere je ocenjeno, da so za obsojenca koristne.

3. 10. 1. 1. Pogojni odpust po Komisiji za pogojne odpuste

Tabela 59: Pogojno odpuščeni obsojenci po spolu in trajanje pogojnega odpusta

Kategorija obsojenih oseb	trajanje pogojnega odpusta								skupaj
	do 30 dni	nad 1 do 3 mes.	nad 3 do 6 mes.	nad 6 mes. do 1 leta	nad 1 do 2 leti	nad 2 do 3 leta	nad 3 do 5 let	nad 5 let	
Obsojenci									
prvič kaznovani	3	18	56	61	48	10	7	3	206
povratniki	4	25	21	19	11	6	1	0	87
Skupaj	7	43	77	80	59	16	8	3	293
Obsojenke									
prvič kaznovane	0	0	3	6	0	0	1	0	10
povratnice	0	0	0	1	1	0	0	0	2
Skupaj	0	0	3	7	1	0	1	0	12
Mladoletni obsojenci									
prvič kaznovani	0	0	1	0	0	0	0	0	1
SKUPAJ	7	43	80	87	60	16	9	3	305
delež v %	2,3	14,1	26,2	28,5	19,7	5,2	3,0	1,0	100

V letu 2013 je bilo pogojno odpuščenih 305 obsojencev oziroma obsojenk, kar je 19,1 % več kot v letu prej.

Od vseh pogojno odpuščenih je bilo z varstvenim nadzorom odpuščenih 34 obsojencev in ena obsojenka.

3. 10. 1. 2. Predčasni odpust po direktorju zavoda

Tabela 60: Predčasno odpuščeni obsojenci po spolu in trajanju predčasnega odpusta

Kategorija obsojenih oseb	trajanje predčasnega odpusta						
	do 10 dni	10 do 20 dni	20 dni do 1 mesec	1 mesec	nad 1 mesec do 2 meseca	nad 2 meseca	skupaj
Obsojenci							
prvič kaznovani	14	12	13	7	54	66	166
povratniki	36	46	24	17	72	42	237
Skupaj	50	58	37	24	126	108	403
Obsojenke							
prvič kaznovane	2	0	1	1	8	6	18
povratnice	0	3	1	0	1	1	6
Skupaj	2	3	2	1	9	7	24
Mladoletni obsojenci							
prvič kaznovani	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	52	61	39	25	135	115	427
delež v %	12,2	14,3	9,1	5,9	31,6	26,9	100

V letu 2013 je bilo predčasno odpuščenih 427 obsojencev oziroma obsojenk, kar je 24,1 % več kot v letu prej.

3. 10. 2. Pomilostitve obsojencev

Predsednik Republike Slovenije v letu 2013 ni pomilostil nobenega obsojenca na prestajanju zaporne kazni.

3. 11. IZVAJANJE PRAVIC IN PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

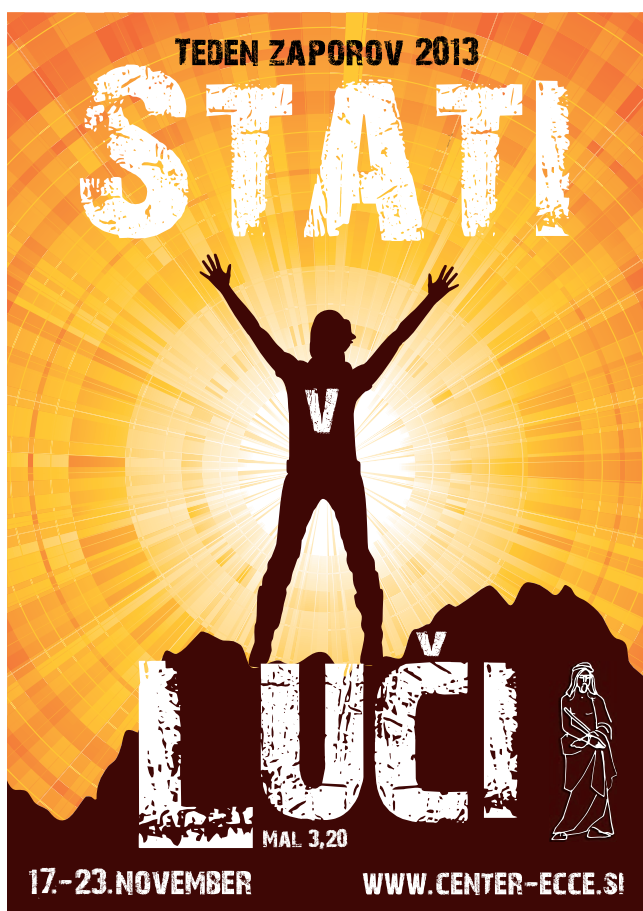
3. 11. 1. Pravica do veroizpovedi

Področje koordinacije duhovne oskrbe je v sistem izvrševanja kazenskih sankcij umeščeno z namenom zagotavljanja ene od osnovnih človekovih pravic¹. S tem namenom je bil koordinator za duhovno oskrbo v letu 2013 redno navzoč na posameznih lokacijah zavodov in opravljal razgovore z zaprtimi osebami glede na izkazan interes za duhovno oskrbo. Glede na zaznane in prejete potrebe je bila vzpostavljena povezava z verskimi skupnostmi.

¹ 18. člen, Splošna deklaracija o človekovih pravicah, Generalna skupščina Združenih narodov, 10. decembra 1948 z resolucijo št. 217 A (III): »Vsakdo ima pravico do svobode misli, vesti in veroizpovedi; ta pravica vključuje svobodo spreminjati prepričanje ali vero, kakor tudi njuno svobodno, javno ali zasebno izražanje, bodisi posamezno ali v skupnosti z drugimi, s poučevanjem, z izpolnjevanjem verskih dolžnosti, z bogoslužjem in opravljanjem obredov.«

Katoliška Cerkev je bila zastopana s strani koordinatorskega duhovnika za duhovno oskrbo. Usklajeno je teklo sodelovanje na različnih ravneh, preko programov, ki jih ponuja Zaporniški vikariat Katoliške Cerkve:

- mesečno so bila izvajana bogoslužja na vseh dogovorjenih lokacijah. V okviru praznikov: velike noči in božiča, so se še posebej izvajale zakramentalne priprave in praznične svete maše v vseh zavodih, kjer je bil izkazan interes,
- glede na potrebe posameznih zavodov po oskrbi z oblačili in obutvijo za zaprte osebe je bila povezanost s slovensko Karitas ter drugimi škofijskimi oz. župnijskimi Karitas in na ta način tudi oskrba posameznih lokacij,
- zavodi so prejeli v dar knjige, ki sta jih Zaporniškemu vikariatu v vrednosti 7500 evrov podarila Mohorjeva družba iz Celovca in Avstrijsko veleposlaništvo v Republiki Sloveniji.
- v okviru programa KPDVZ (Krščanska prostovoljna dejavnost v zaporu) so prostovoljci v obliki spremljanja posameznih zaprtih oseb obiskovali zavode Dob, Ljubljana in Celje,
- znotraj katoliške Cerkve je bil v Sloveniji izpeljan mednarodni Teden zaporov, ki je potekal od 17. – 23. novembra 2013, pod naslovom »Stati v luči«. Župnijska katoliška občestva, katoliške skupnosti in zavode za prestajanje kazni zapora je k povezanosti, dejavnostim in molitvi vabil poseben plakat, ki so ga prejeli v več izvodih. Teden zaporov je bil tudi medijsko podprt. Radio Slovenija je ob zaključku Tedna zaporov prenašal sveto mašo iz ZPKZ Ig.

Vam pa, ki se bojite mojega imena, vzide sonce pravičnosti in ozdravljenje bo v njegovih perutih. (Mal 3,20)

Gospodova luč se dotika vseh, ki kličejo Njegovo ime in se obračajo k Njemu. Vsi, ki so na tvojem, kar amoremu stori – da se z ljubeznijo in pričakovanjem odzoveš na duhovno oči proti Njegovi luči. Med letanjenjem tedna zaporov molimo za vse, na katere vpliva zapor in vse, ki nosijo težko breme odgovornosti ali izgube, da bi se zmogli obrniti k Gospodu in v Njem odkriti celovitost in obnovo.

Zato vstanj! Stoj v luči! Stoj v Njegovih zdravih žarkih in spoznaj, da ti je odpuščeno in da si osvobodjen.

Molitve Tedna zaporov:
Gospod, Ti ponujaš svobodo vsem ljudem. Molimo za vse ljudi v zaporih. Razlomi vse obstoječe vezi strahu in osamljenosti. S svojo ljubeznijo podpiraj zaprte, njihove družine in prijatelje, zaposlene v zaporih in vse, ki zanje skrbijo. Ozdravljaj vse, ki so jih ranila dejanja drugih, se posebej žrtve kaznivih dejanj. Pomaži nam, da si bomo odpustili, navrnili pravičnost, ljubili usmiljenje in v poniznosti hodili skupaj s Kristusom v Njegovi moči in z njegovim Duhom, danes in vsak dan. Amen.

STATI V LUČI

PRVI DAN: ZA VSE, KI DELUJEJO V ZAPORIH
Vsi, ki ste praznovati in prebivati v odgovornosti, stojte in stopite v luč. Kjer lahko najdemo nove moči in počitek. Vsem tistim, ki delujejo v zaporih in skrbijo za zaprte, se zlahka zgodi, da jih trpljenje in potrebe drugih postajajo vase. V pričakovanju, da bi se za zaprte pridobili svetlobo, ki jih v potrebujejo za spremembo življenja, so lahko tako zavzeti, da pozabijo na svoje potrebe. V stesnih časih, ko so pod pritiskom, ko smo v obdobju finančnih omejitev in pomanjkanja sredstev, delavci v zaporu poskušajo narediti vse, kar je mogoče, vendar pri tem ne smemo pozabiti poskrbeti zase, drug na drugega in si nuditi medsebojno podporo.
Gospod, reši se. Prihiti k meni vsi, ki ste utrujeni in obteženi, in jaz vam bom dal počitek. Daj vam, ki delujete v zaporih in nosijo potrebe ter bremen drugih, potrebnih milosti, moči in poguma, da grete naprej, ter počitek, ki ga potrebujejo za prenočitev in odhiti. V Jezusovem imenu. Amen.

DRUGI DAN: ZA VSE, KI SO ZAPRTI
Vsi, ki ste poklipani, vstanite in stopite v luč, ter se postavite spet na noge! Tako težko je vstati, ko imamo občutek, da nismo več ne na radnju, Boga ne na radnju koprakali druga. Težko je ohraniti vero, ko se zdi, da gre toliko stvari narobe, ko smo občutili v samoti in nas paralizira strah pred prihodnostjo. Ampak to ni vse: luč. Bode pravičnost postajati tudi v najtemnejši kotički in je ni moč zavrniti.
Ljubili Gospod, li nam vedno priredi nagrado, kjer koli je smo. Daj vsem, ki prestopajo kram v naših zaporih, moč, da naprej dvignejo svoje oči in nato svoje srce ter preprosto Trga luč. Dvigni jih, da bodo stali v Tvoji pravičnosti in Ti skali, osvobodili jih moči tebe, pripravi jih, da začnejo znova in se usijo hoditi v Tvoji luči. V Jezusovem imenu. Amen.

TRETI DAN: ZA ŽRTE KAZNIVIH DEJANJ
Vsi, ki živite z izgubo, bolečino in v strahu, globoko vdihnite, pogledajte gor in se zaprite, stopite v luč, ter odkrijte pogum. Ne bojte se. Jezus je dejal: Jaz sem z vami do konca sveta. Iščite ozdravitev preteklosti, povabite Gospoda v svojo sedanost in prihodnost ter se opomite Njegove obljube, da vas spremlja na vsi poti v nadaljnje življenje.
Gospod, Jezus, odzvo se mi zbiraj svoje prijatelje in sicerce ter hane Klici Svetega Duha, da se za te lahko sodeli s posebnostjo in dvornj, nevnanostmi in smrtjo ter kličo vsemu svetlu. Molimo za žrtve kaznivih dejanj, za vse, ki trpijo izgubo, bolečino ali krivico. Naposled jih z istim Duhom, da se zaperstavo lažvam v njihovih življenjih in v usmiljenosti in samozavestno pričajo za Tvoja zdravilna moč. Očisti njihovo zavest, da bodo lahko obvladali svoje trpljenje in v celovitosti na Tvoja milost in moč nadaljevali po naprej, poti k Tvoji luči. To prosimo v tvojem imenu. Amen.

ČETRTI DAN: ZA VSE, KI DELUJEJO V KAZENSKOPRAVNEM SISTEMU
Vsi, ki nosite težka bremena odgovornosti, odločite jih, stopite v luč in odkrijte počitek in mir. Tisti, ki so dnevno postavljeni pred težave odločitve in sodbe, ki spreminjajo življenja, zlahka klicajo pod težo, ki jo nosijo, in zaskrbljenost nad možnimi napakami. Odkrijte spet srčnost v Jezusovem gledu zaspavanja v Boga, ki ga je ohranil mimesga skot atencije in krivino osvobodit, smrti in vstajenja. Stopite trdno v zavedanju, da On prinaša v temo luč in nas vodi k njej.
Ljubili Boga, Trava volja je, da Bode obkopi pravičnost in usmiljenje povod po svetlu. Bodi z vsemi, ki delujejo v kazenskopravnem sistemu. Razvijaj njihovo razumevanje in modrost njihovo razsojajo. Nklični jim milost razsojnosti, da bodo v svetlobo njihovo lučjo voljo in vedno delovali za skupno dobro. Očisti jih trdnje v njihovi

ŽIVNOSTI, DA SVOJA ODVARNOST IN ODGOVORNOST IZVILJAJE NEPRILIKOM, V ZAVEDANJU, DA VSA ODLOČI PRINATA OD TIDE IN DA JIM BODI TRAKLJANI MOČI ZA PONIŽANJE. KJ Tvoja luč postavlja težavne situacije, v katerih se soočajo in v razsoj, ki jih izkazuje, da bosta pravičnost in usmiljenje zares vladala po vsem svetu. V Jezusovem imenu. Amen.

PETI DAN: ZA VSE DRUŽINE
Vsi, ki trpite, dvignite svoje glave, stopite v luč in odkrijte ozdravljenje. Ni lahko biti oče ali mati, prijatelj ali zakonec obsojenega zaradi hudih kaznivih dejanj, ujeti v temo in bolečino, ki je ni sam posredni in biti klicani na odgovornost za hudo delo, na katere nima nobenega vpliva. Smo se jim morda znevrili? Kako jim lahko stojimo ob strani, da se spreminjajo in popravijo škodo? Težko je tudi spremljati lažnje, ki so žrtve drugih in potrebujejo celovitost in ozdravljenje. Soočeni s tako raznolikimi izrazi bolečine in želja po luči in ozdravljenju potrebujemo Boga milost in moč, da naredimo prvi korak, da dvignemo svoje glave in pogledamo k luči, v kateri je upanje za boljšo prihodnost.
Bog, Tvoja moč ne raka ne razlaja in blagoslovilja. Prinaša celovitost in ozdravljenje vsem družinam žrtve in stave kaznivih dejanj. Nkličaj jim milosti in moči, da bodo lahko stali v Tvoji luči in razli k boji pravičnosti. Podpiraj njihovo ljubezen in jim pokazi sodober odzivanje in spreminjanje življenja v Tvoja kline in za dobo vseh. Gospod, v Tvojem imenu prosimo. Amen.

ŠESTI DAN: ZA VSE NAŠE SKUPNOSTI
Vsi, ki si želite spremembo na bolje, stopite skupaj. Sklenite noko, povzete arca in stopite v luč ter v vsi odkrijte moč. Pogosto je težko verjeti, da lahko kaj spremenimo na bolje, ampak tudi kapljice vode izdolbejo kamen, valovi morja preoblikujejo obale in iz malih semen zraste žito in sadje. Prav tako lahko združenih src, misli in rok ob Bodi milosti in moči ter v Njegovi luči gradimo skupnost. Zastavmo smo tako, da živimo in rastemo skupaj, da bi uspevali in služili ter krepili tiste med nami, ki so postali žrtve drugih, in spremljali nazaj medse tiste, ki so bili izločeni in kaznovani, ter jih podpirali pri obnavi njihovega življenja.
Ljubili Boga, li nas kličo v odzvo: Toba in drugimi ljudmi. Naj Tvoja luč svet v vsaki življenji in naše skupnosti, naposled nas svojo ljubeznijo in nam posli Svetega Duha, da bi medsebojno izgrajevali naše skupnosti in prostore varnosti in usmiljenosti. Čeprav smo pogosto sili, lahko v Tvoji luči in z močjo Duha versujemo in upamo v drugačno pravičnost, preobrnjeno življenje in usmiljenosti Tvoje volje. Poslušaj naše molitve po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Teden zaporov je nastal s namenom molitve in ozavešanja o potrebah zaprtih oseb in njihovih sorodnikov, žrtve kaznivih dejanj, delavcev v zaporu in vseh, ki skrbijo zanje. Vsi, ki vključijo predstavniki različnih krščanskih denomiacij in organizacij.

Vabljeni ste, da vsak dan tedna zaporov molite po namenu vsakega dne in se skrbite vsakega, ali lahko storite kaj, četudi le eno stvar kot posameznik ali skupnost, ki bi bila v podporo kateri izmed zgoraj skupin.

Za predloženo podporo, donacije ali dodatna naročila plakatov, obiščite spletno stran www.center-ecce.si, kjer lahko najdete dodatno gradivo, med drugim molitve, gradivo za bogoslužja, uporabne ideje ter povezave, besedila in druge.

Pisane lahko tudi na:
Zaporniški vikariat
Smerškega 7 A
1000 Ljubljana
all@center-ecce.si

Namen za center: 44876, 45064, Ecce homo
TRR: 24203-9010040528 (Raiffeisen banka)

Teden zaporov 2013
17.–23. novembra

V ZPKZ Celje lokalni duhovnik redno tedensko opravlja sveto mašo v zavodu, prav tako lokalni duhovnik tedensko obiskuje ZPKZ Maribor – Oddelek Murska Sobota.

Koordinacija je tekla z Islamsko skupnostjo in Srbsko pravoslavno Cerkvijo. Stiki so omejeni na lokalne nivoje, ker se je interes posameznih zaprtih oseb pokazal samo v določenih zavodih.

Z Islamsko skupnostjo so bile na lokalni ravni priprave v mesecu ramazanu in praznovanju bajrama, kjer so vsi zavodi dobili časovni razpored molitev in jih posredovali interesentom. Posameznikom so v tem času na njihovo željo omogočili tudi prehrano v skladu z njihovimi verskimi zahtevami. Redna oblika duhovne oskrbe

se je s strani Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji nadaljevala skozi vse leto z obiski v ZPKZ Dob enkrat mesečno. Nekaj obiskov je bilo s strani Islamske skupnosti realiziranih tudi v ZPKZ Koper.

V okviru Srbske pravoslavne Cerkve je bila pokrita duhovna oskrba ob velikih praznikih (božič in velika noč), opravljenih je bilo tudi nekaj razgovorov s strani parohov Srbske pravoslavne Cerkve na željo zaprtih oseb.

Verska skupnost Jehovovih prič je v nekatere zavode redno dostavljala svoja časopisa – vendar zanimanja s strani zaprtih oseb ni bilo, razen v ZPKZ Dob in ZPKZ Maribor, kjer so redno beležili njihove obiske in s tem zagotavljanje duhovne oskrbe.

Nekatere verske skupnosti so preko društev in posameznih članov izvajale aktivnosti in predstavitve v okviru prostočasnih aktivnosti na posameznih lokacijah zavodov.

Zaprtim osebam so bili na voljo tudi izvodi Svetega pisma in druge literature, več interesa za Sveta pisma v maternem jeziku se je pokazalo s strani priprtih in zaprtih oseb, ki so tuji državljani.

Koordinator za duhovno oskrbo je pri svojih tedenskih obiskih na razpolago za pogovor tudi zaposlenim v zaporih.

Koordinator za duhovno oskrbo se je v preteklem letu sešel z vodstvi dveh zavodov (ZPMZKZ Celje in ZPKZ Koper). Pregledali so ovire, ki nastajajo pri zagotavljanju duhovne oskrbe in iskali možnosti za odpravo le-teh. Srečanja sta se izkazali kot dobra praksa tudi za prihodnje razgovore z vodstvi preostalih zavodov.

3. 11. 2. Pritožbe zaprtih oseb

Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij v 85. členu med drugim določa, da če gre za druge kršitve pravic ali za druge nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, ima obsojenec pravico pritožiti se generalnemu direktorju uprave. Če obsojenec ne dobi odgovora na svojo pritožbo v 30 dneh od njene vložitve ali če ni zadovoljen z odločitvijo generalnega direktorja, ima pravico vložiti vlogo na ministrstvo, pristojno za pravosodje. Na podlagi 70. člena Pravilnika o izvrševanju pripora pa ima pripornik, če meni, da delavci zavoda z njim neustrezno ravnajo oziroma postopajo, pravico pritožiti se predsedniku pristojnega okrožnega sodišča oziroma generalnemu direktorju uprave.

Na zgoraj navedeni pravni podlagi je bilo v letu 2013 prejetih 66 pritožb obsojencev, nekateri so se pritožili tudi večkrat. Najpogosteje so se obsojenci pritoževali zaradi domnevno nepravilnega postopanja in ravnanja strokovnega osebja zavoda in pravosodnih policistov, nepodelitve zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, domnevnega nezagotavljanja pravice do zdravstvenega varstva in neustreznega zdravljenja, odvzema in omejitve uporabe računalnika in drugih tehničnih predmetov, ogroženosti s strani soobsojencev, domnevnega omejevanja pravice do pritožbe oziroma zadrževanja pisemskih pošilk, neenakosti pri obravnavi, preiskave bivalnih prostorov, onemogočanja stikov s svojci, ipd. Do konca leta 2013 je bilo rešenih 56 pritožb, od katerih je bilo devet delno utemeljenih, pri čemer pa ni šlo za grobe kršitve pravic obsojencem, temveč bolj za pomanjkljivo izvajanje predpisov oziroma nedoslednosti uslužbencev zavodov za prestajanje kazni zapora. Nepravilnosti so bile tako ugotovljene pri nepodelitvi ugodnosti, pri čemer se je obsojencu očitala storitev disciplinskega prestopka, ne da bi mu bila odgovornost za to dokazana v disciplinskem postopku, pri izdaji potrdila o zasegu predmeta, pri odreditvi obiskov za stekleno pregrado brez ustreznega akta ter pravočasne seznaitve s tem ukrepom, glede posredovanja kode za uporabo telefona v razumnem času ter glede zagotavljanja materialne pomoči (pisem) obsojencu, ki brez svoje krivde ni imel sredstev za nakup teh. V desetih primerih pritožbeni postopek do konca leta 2013 še ni bil zaključen.

Število pritožb se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za 40 %.

Zoper odločitev generalnega direktorja je na ministrstvo, pristojno za pravosodje, pritožbo vložilo sedem obsojencev (v lanskem letu 13). Vse pritožbe so bile kot neutemeljene zavrnjene.

Varuhu človekovih pravic je bilo posredovanih skupaj 40 poročil oziroma pojasnil vezanih na pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic. V treh primerih je bilo ocenjeno, da so navedbe v

pobudah obsojencev delno utemeljene, in sicer glede nasilja med mladoletniki v prevzgojnem domu, glede vročanja aktov pooblaščenцу obsojenca in glede odrekanja materialne pomoči obsojencu.

V istem obdobju je Uprava o ugotovitvah Varuha človekovih pravic ob nadzoru v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni, Odprti oddelek Puščava, Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni, Polodprti oddelek Slovenska vas, Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor, Odprti oddelek Rogoza, Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor, Oddelek Murska Sobota, Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana, Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig, Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje in Prevzgojnem domu Radeče, Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor, Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana, Oddelku Novo mesto ter Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper, pripravila odzivna poročila in jih posredovala Varuhu človekovih pravic.

V zvezi s pritožbami obsojencev sta bili v lanskem letu na Urad predsednika Republike Slovenije posredovani dve poročili, deset poročil pa je bilo posredovanih Državnemu zboru, Komisiji za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti.

3. 11. 3. Upravno odločanje

V letu 2013 je bilo v upravnih postopkih na prvi stopnji na prošnjo upravičencev (obsojencev, mladoletnikov oziroma njihovih ožjih družinskih članov) ali po uradni dolžnosti rešenih 9770 zadev, kar je za 55,9 % več kot v lanskem letu.

Na Generalnem uradu je bilo obravnavanih 167 prošenj obsojencev oziroma njihovih ožjih družinskih članov in 30 predlogov direktorjev zavodov za premestitev obsojenca iz enega v drug zavod ali oddelek zavoda, skupaj 197. Od tega je bilo ugodeno 50 prošnjam obsojencev oziroma drugim upravičenim vlagateljem, v 23 primerih pa so bili obsojenci iz enega v drug zavod premeščeni na predlog direktorja zavoda. Razlog za premestitev po uradni dolžnosti je bila predvsem prezasedenost Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana.

Število prošenj oziroma predlogov za premestitev se je v primerjavi s preteklim letom povečalo za 16,6 %.

V upravnem postopku na drugi stopnji je bilo izdanih 116 odločb o pritožbah obsojencev in mladoletnikov. Od tega je bilo 90 pritožb kot neutemeljenih zavrnjenih. 14 pritožbam je bilo ugodeno in zadeva vrnjena organu prve stopnje (zavodu) v ponovni postopek, v štirih primerih je bila odločba prvostopenjskega organa odpravljen, sedem pritožb je bilo zavrnjenih, v enem primeru je bil pritožbeni postopek ustavljen.

Število upravnih zadev na drugi stopnji se je v primerjavi z lanskim letom povečalo za 26,09 %.

3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3. 12. 1. Splošne varnostne razmere

Splošne varnostne razmere v zavodih v tem letu odražajo naslednja dejstva:

- Zmanjšalo se je skupno število pobegov in nevrnitev (s prekinitev kazni, z izhoda, z letnega počitka) iz lanskimi 43 na letošnjih 32 primerov. Beležili smo dva pobega iz zaprtega dela zavoda, ki jih lani nismo imeli, medtem ko se je število pobegov iz odprtih in polodprtih oddelkov zmanjšalo za enega.
- Povečanje števila poskusov pobegov in odkritih priprav nanje
- Zmanjšanje števila ur varovanja v bolnišnicah
- Velik upad uporabe prisilnih sredstev
- Rahel upad števila ugotovljenih konfliktov med zaprtimi osebami

- Zmanjšanje števila vseh najdb droge in opojnih substanc ter povečanje količine najdenih drog in vseh najdb drugih prepovedanih predmetov (predvsem USB – modemi in nevarnih predmetov), hkrati pa rahlo povečanje razmerja med najdbami pri vstopu v zavod in v zavodu.
- Konstantno precej zahtevnih varovanj zaprtih oseb zlasti iz razloga varovanja večjih skupin pripornikov v zahtevnejših pripornih zadevah.

Obremenitve pravosodnih policistov z rednimi nalogami varovanja in spremstvi so bile prisotne na vseh lokacijah brez izjeme. Letos smo beležili en primer odpovedi spremstva.

3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb

Na osnovi rezultatov analize pobegov v preteklih letih smo v tem letu za preprečevanje pobegov:

- nadzorovali organizacijo in izvajanje sistema varovanja
- povečali aktivnosti na področju permanentnega usposabljanja pravosodnih policistov
- opozarjali na varnostno kulturo, profesionalnost dela pravosodnih policistov ter osebno odgovornost zaposlenih

Tabela 61: Struktura pobegov po vrsti pobeга in zavodih

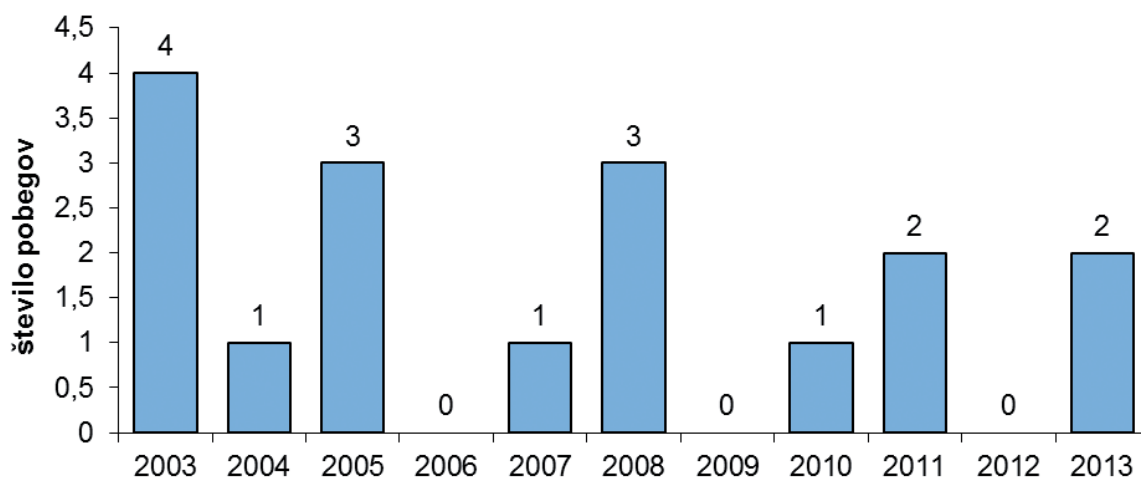
Zavod	iz zaprtega dela	iz pol- in odprtih oddelkov	med spremstvom	iz bolnišnic	Pobeg z zunanega delovišča brez varovanja	pobegi skupaj	pobegi pripornikov	pobegi uklonilnih	štev. nevrnitev	skupaj	število prijetih *	ostalo na begu *
Dob	0	0	1	1	0	2	0	0	0	2	1	1
Slo. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0
Ig	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0
Celje	0	0	0	0	0		0	0	1	1	1	0
Koper	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0
N. Gorica	0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0
Ljubljana	1	0	0	0	0	1	0	0		1		1
N. mesto	0	0	0	0	0		0	0	1	1	1	0
OO Ig	0	1	0	0	0	1	0	0		1	1	0
Maribor	0		0	1	0	1	0	0	7	8	7	1
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	1	0	0	1	2	0	0	0	2	1	1
SKUPAJ	2	3	1	2	1	9	0	1	9	18	14	4
Radeče	0	1	1	0	0	2	0	0	12	14	8	6
SKUPAJ	2	4	2	2	1	11	0	1	21	32	22	10

Vsekakor ima dosedanje delo preteklih let pri uvajanju tehničnih posodobitev, usposabljanju pravosodnih policistov in izvajanju nadzora dela na področju varovanja pozitiven vpliv na stanje pobegov, predvsem ka-

dar govorimo o pobegih iz zaprtih delov zavodov in pobegih med spremstvi. V letošnjem letu smo zabeležili dva pobege iz zaprtega dela zavoda, medtem ko takšnih pobegov lani nismo beležili. Vendar pa stanje na tem področju ne odstopa od povprečja zadnjih let, kar kaže na profesionalno delo pravosodnih policistov in ustrezno kvaliteto dela kljub zaostrenim kadrovskim razmeram. Prvi pobeg se je zgodil v ZPKZ Ig, ko je zaradi nepazljivosti pravosodnega policista obsojenka izvedla pobeg skozi glavni vhod zavoda. Obsojenka se je naslednji dan sama vrnila na prestajanje kazni zapora, medtem ko je pravosodni policist dobil opozorilo pred odpovedjo delovnega razmerja. V drugem primeru je obsojenec pobegnil na način, da je s pomočjo listov žage prerezal spodnji okvir rešetke, zakrivil rešetko in se povzpел na streho zavoda. S strehe je sestopil po vrvi, ki jo je spletel iz rjuh. Odgovornost pravosodnih policistov ni bila ugotovljena, saj so svoje delo opravljali v skladu z Načrtom varovanja. Enako kot lani smo tudi letos beležili dva pobege med spremstvom, in sicer v prvem primeru je šlo za pobeg mladoletnika, ki se je pri sestopanju iz večjega vozila sunkovito pognal v beg, pri tem je odrinil tudi pravosodnega policista, saj med spremljanjem ni bil vklepan. Mladoletnik je bil kasneje prijet in vrnjen na prestajanje ukrepa oddaje v prevzgojni dom. Drugi beg se je zgodil med spremstvom na Okrajno sodišče v Ljubljani. Po oceni Generalnega urada in vodstva zavoda je do pobege prišlo zaradi nepričakovanega spleta okoliščin, ki so nastale pri vodenju obravnave, zaradi česar je bilo ocenjeno, da odgovornost za pobeg ni na strani pravosodnih policistov.

V primerjavi s prejšnjim letom, ko smo beležili 4 pobege iz odprtih zavodov, letos beležimo 3 takšne primere (če ne upoštevamo PD Radeče). Upad od leta 2009, ko smo beležili 36 takšnih pobegov je velik, kar pripisujemo spremembi Navodila o razporejanju in pošiljanju obsojencev na prestajanje kazni zapora v zavode za prestajanje kazni zapora, ki je v drugi polovici leta 2009 določil, da se uklonilno zaprte osebe ne namešča več v odprte oddelke zavodov. V primerjavi z letom 2012 beležimo enako število pobegov iz zunanjega delovišča brez varovanja, pobegov iz bolnic brez varovanja ter število nevrnitev z letnega počitka. Število nevrnitev z izhoda se je zmanjšalo za polovico.

Grafikon 14: Pobegi iz zaprtih delov zavodov v letih 2001–2013

V tem letu smo odkrili in preprečili 8 poskusov pobege, kar je več kot lani (3). V enem primeru je zaprta oseba skušala prežagati rešetke, enkrat je poskušala pobegniti med spremstvom in enkrat s kopanjem zidu, medtem ko so trikrat poskušali pobegniti tako, da so napadli pravosodne policiste, ki so jih varovali. Dvakrat so zaprte osebe poskušale zbežati na kakšen drug način (plezanje, skrivanje, vlom, itd.).

Povečano varovanje v smislu preprečevanja pobege je bilo organizirano v več primerih, v glavnem je šlo za varovanje nekaterih posameznikov pred ekstradicijo ali pa nekaterih, ki so vključeni v organizirane kriminalne združbe. Nasploh velja poudariti, da zelo uspešno sodelujemo s policijo na več področjih, med drugim tudi pri preprečevanju pobegov.

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev

Postopki prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe, saj je med vestnim izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo le korak. Zavodi so redno poročali o vsaki uporabi prisilnih sredstev, vsak primer so analizirali in ocenili njeno ustreznost oziroma upravičenost.

Pri uporabi prisilnih sredstev je bilo poškodovanih 6 zaprtih oseb in 7 pravosodnih policistov. V vseh primerih je šlo za lažje telesne poškodbe, odrgnine in podplutbe, težjih poškodb ni bilo.

Uporaba prisilnih sredstev se je v primerjavi s prejšnjim letom zelo zmanjšala, kar je zelo dober podatek, če upoštevamo, da se število zaprtih oseb povečuje. Čeprav pravosodni policisti sporne situacije uspešno obvladujejo predvsem z milejšimi ukrepi in postopki brez uporabe sile, morajo večkrat uporabiti tudi prisilna sredstva, da zagotovijo red in mir.

V letošnjem letu so pravosodni policisti v vseh primerih silo uporabili upravičeno.

Tabela 62: Pregled uporabe prisilnih sredstev

Zavod	vsa uporabljena	neupravičena	nepotrebna	poškodba osebe	poškodba delavca
Dob	15	0	0	0	1
Slo. vas	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0
Celje	2	0	0	0	0
Koper	5	0	0	1	0
N. Gorica	0	0	0	0	0
Ljubljana	16	0	0	2	1
N. mesto	1	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	5	0	0	0	1
M. Sobota	1	0	0	1	1
Rogoza	0	0	0	0	0
Radeče	13	0	0	2	3
Forenzika	7	0	0	0	0
SKUPAJ	65	0	0	6	7

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v šest skupin.

- *Odklonitev ukaza* (23 primerov). Gre za to, da se zaprte osebe ne želijo odstraniti z določenega mesta ali oditi tja, kamor so jim odredili. Opozoriti moramo, da gre v večini primerov zgolj za uporabo manjše sile telesa, brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje, transportni strokovni prijemi, ipd.).
- *Preprečitev konflikta* (23 primerov). V teh primerih morajo pravosodni policisti preprečiti ali ustaviti konflikt med zaprtimi osebami.
- *Preprečevanje napadov in poskusov napadov* (17 primerov). Letos smo v PD Radeče beležili en primer hujšega napada na pravosodnega policista, ko je mladoletnik le tega z desko udaril po glavi. Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.

- *Uničevanje lastnine* (6 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale inventar v sobah zavodov. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pravosodni policisti ukrepati takoj.
- *Preprečitev samopoškodbe* (7 primerov). Gre za ukrep, kjer morajo pravosodni policisti s silo preprečiti, da si zaprte osebe kaj naredijo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.
- *Preprečitev pobeга* (5 primerov). V teh primerih morajo pravosodni policisti za preprečitev pobeга uporabiti prisilno sredstvo.

Tabela 63: Razlogi za uporabo prisilnih sredstev

Zavod	Uničevanje imovine	Preprečitev pobeга	Poskus napada na delavca	Napad na delavca	Preprečitev samopoškodbe	Preprečitev konflikta med zaprtimi	Odklonitev ukaza	Pomoč policiji v postopku	Preprečitev napada na varovano zaprto osebo
Dob	1	0	0	1	0	9	6	0	0
Slo. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celje	1	0	0	1	0	0	1	0	0
Koper	0	1	0	0	1	2	3	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	2	0	1	2	3	7	7	0	0
N. mesto	0	0	1	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	1	0	2	1	1	0	4	0	0
M. Sobota	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	1	4	1	1	1	5	1	0	0
Forenzika	0	0	1	5	0	0	1	0	0
SKUPAJ	6	5	6	11	7	23	23	0	0

Tabela 64: Vrste uporabljenih prisilnih sredstev

Zavod	vklepanje	telesna sila	strokovni prijem	telesna sila udarec	telesna sila met	gumijevka	plinski razpršilec
Dob	4	12	7	0	1	0	0
Sl. vas	0	0	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0	0	0
Celje	2	1	2	0	0	0	0
Koper	4	5	5	0	1	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	4	14	3	0	0	0	0
N. mesto	1	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	3	4	4	1	0	0	0
M. Sobota	1	0	1	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	9	10	10	1	0	0	1
Forenzika	0	3	5	0	0	0	0
SKUPAJ	28	49	37	2	2	0	1

Opomba: seštevek vrst prisile se ne ujema s skupnim številom uporabe prisile, ker je bilo v nekaj primerih uporabljenih več vrst prisile hkrati

Tudi v tem letu je prevladovala uporaba telesne sile, za preprečitev agresivnega vedenja so pravosodni policisti dvakrat uporabili strokovni udarec, dvakrat strokovni met in enkrat plinski razpršilec (sprej na bazi popra). V nobenem primeru niso bili uporabljeni palica, službeni pes in strelno orožje.

Običajen in pogost način uporabe prisilnih sredstev je tudi preventivno vklepanje med spremstvom zunaj zavoda. Z imobilizacijo rok, izjemoma tudi nog, se vklenjenim osebam preprečuje pobeg. Na ta način se istočasno izognemo uporabi drugih prisilnih sredstev in tako preprečimo možnost poškodb. Pomembno je, da se ob nevarnosti pobega pravosodni policisti o načinu vklepanja pravilno odločijo. Kot podlaga za preventivna vklepanja služi varnostna ocena, ki se izdelava za vsako zaprto osebo. Tudi pri preventivnem vklepanju se namreč spoštuje načelo individualnosti in postopnosti.

Podatki kažejo, da se je način vklepanja na pas izkazal kot zelo dober in uporaben. Zagotavlja primerno stopnjo varnosti, hkrati pa vklenjene osebe ne omejuje pretirano. Tega načina so se v posameznih zavodih posluževali različno. Pri obsojencih 17,3 %, pri pripornikih povprečno 66,9 % in pri mladoletnikih 29,8 %. Veliko je odvisno od lokacije zavoda in lokacije spremljanja, kot tudi od kadrovskih razmer oziroma števila razpoložljivih pravosodnih policistov. Zelo malo je bilo vklepanja za noge, in sicer obsojencev le 4,4 %, pripornikov pa v povprečju 12,3 %.

Tabela 65: Napadi na delavce po zavodih

Zavod	število napadov	število poskusov napada	število groženj	težje poškodbe	lažje poškodbe	brez poškodb	psihične posledice
Dob	2	0	9	0	0	1	10
Sl. vas	0	0	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	1	0	0	0	1	0
Celje	1	0	5	0	0	4	2
Koper	0	0	2	0	0	2	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	2	1	13	0	0	10	6
N. mesto	0	1	5	0	0	5	1
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	3	2	12	0	2	11	4
M. Sobota	1	0	2	0	1	0	2
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	1	1	6	1	0	1	6
Forenzika	6	1	0	0	1	6	0
SKUPAJ	16	7	54	1	4	41	31

V tem letu se je rahlo povečalo število napadov in poskusov napadov na osebje (23), saj je bilo lani 21 takšnih primerov, prav tako se je rahlo povečalo število izrečenih groženj zaposlenim, in sicer iz lanskih 51 na letošnjih 54. V enem primeru je napad pri pravosodnem policistu povzročil težjo poškodbo, saj je mladoletnik z desko udaril pravosodnega policista po glavi, medtem ko drugi napadi niso imeli resnejših posledic (štiri lažje poškodbe), v glavnem pa puščajo psihične posledice, strah in negotovost oziroma povečan stres na delovnem mestu. Ocenjujemo, da je razlog temu predvsem večja previdnost osebja in doslednejše izvajanje preprečevalnih ukrepov. Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.

Število napadov in groženj kaže na to, da bo potrebno še v naprej skrbeti za večjo varnostno kulturo, zavestno odgovornost za varnost in ustrezne odnose z zaprtimi osebami, predvsem pa izvajati sistematične preprečevalne ukrepe. V letošnjem letu smo na tem področju sprejeli tudi Navodilo o ravnanju v primeru ogrožanja javnih uslužbencev, katerega namen je sistematična določitev postopkov in ukrepov v primeru ogrožanja javnih uslužbencev Uprave, ter da se ukrepi za zaščito ogroženega javnega uslužbenca izvedejo hitro in učinkovito.

3. 12. 4. Spremljanje zunaj zavoda

Skupno število spremstev zunaj zavoda se je glede na prejšnje leto zmanjšalo. Prioritetno so se izvedla nujna spremstva iz zdravstvenih razlogov in varovanja v bolnišnicah, nato spremstva na sodišča v pripornih zadevah in nazadnje še ostala spremstva.

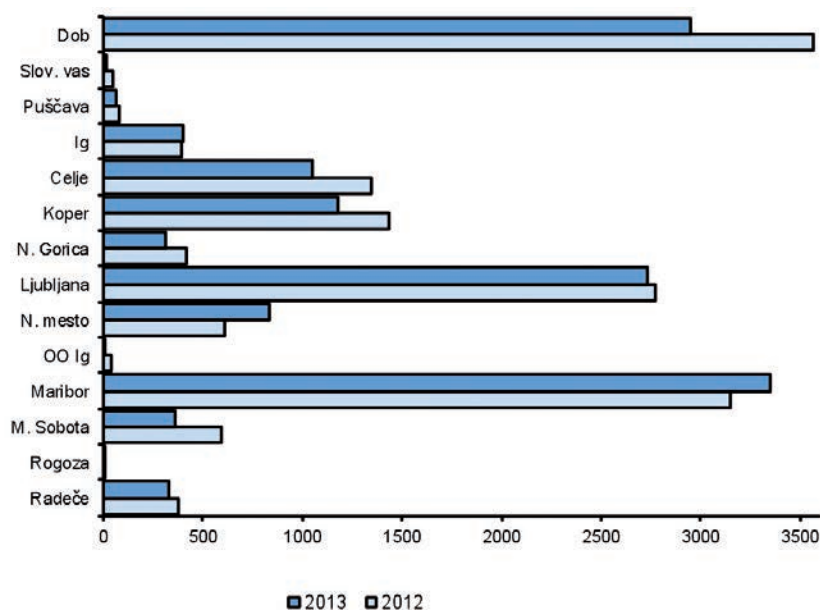
V primerjavi z letom 2012, ko odpovedi spremstev ni bilo, smo bili v letu 2013 samo v enem primeru prisiljeni odpovedati spremstvo, ker ni bilo mogoče več zmanjševati nivoja varovanja v zavodu.

Pravosodni policisti so večkrat spremljali skupine oseb, ki so zahtevale posebno varovanje. Taka spremstva so zahtevala posebno organizacijo in večje število pravosodnih policistov, zato jih je bilo v manjših zavodih oziroma oddelkih težje izpeljati. V takih primerih so priskočili na pomoč pravosodni policisti iz drugih zavodov. Pri spremljanju varnostno zelo problematičnih oseb, je v okviru svojih pristojnosti in medsebojnega sodelovanja med državnimi organi sodelovala tudi policija.

Tabela 66: Število spremstev zaprtih oseb po zavodih

Zavod	na sodišča	v zdravstvene ustanove	ostalo	Skupaj	število pravosodnih policistov	štev. spremstev na pravosodnega policista
Dob	945	1904	103	2.952	125	23,6
Slo. vas	3	12	0	15	6	2,5
Puščava	0	61	0	61	6	10,2
Ig	178	177	42	397	28	14,2
Celje	563	337	149	1.049	49	21,4
Koper	536	491	154	1.181	54	21,9
N. Gorica	209	74	31	314	16	19,6
Ljubljana	1.575	831	328	2.734	106	25,8
N. mesto	395	286	151	832	22	37,8
OO Ig	2	1	1	4	5	0,8
Maribor	1.257	1462	631	3.350	79	42,4
M. Sobota	181	119	57	357	21	17,0
Rogoza	2	4	1	7	5	1,4
Radeče	80	221	27	328	17	19,3
Skupaj	5.926	5.980	1.675	13.581		

Graf 15: Primerjava števila spremstev v letih 2012 in 2013

Obremenjenost pravosodnih policistov nam prikazuje tudi podatek o številu ur varovanja v bolnišnicah. V tem letu jih je bilo 8.116, kar je za skoraj 12 tisoč manj kot prejšnje leto. Varovanje v bolnicah prispeva k dodatni obremenjenosti in številu nadurnega dela pravosodnih policistov, saj gre v veliki večini za nenačrtovane aktivnosti in je potrebno delo opraviti poleg rednega dela v zavodih.

Največ varovanj so imeli v ZPKZ Dob - 2.940 ur, sledita mu Maribor z 2.263 in Ljubljana z 2.064 urami varovanja. Potrdila se je naša domneva, da se bo število ur varovanja zmanjšalo, ko bo pričela delovati Enota za forenzično psihiatrijo v UKC Maribor.

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Ti so posledica nerešenih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi nastanitve in prenaseljenosti v večposteljnih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in pravočasno zaznati, največkrat se jih odkrije šele ob ugotavljanju posledic ob posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale »pri padcu s postelje«. Z usposabljanjem osebja dajemo temu področju večji poudarek v smislu odkrivanja nasilja, ki je očem osebja skrito. V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih oseb in omejitvijo gibanja določenim osebam. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

*Zaprte osebe se za medsebojne spore pripravijo na različne načine.
V tem primeru je bilo v čevlju odkrito skrivališče za nož*

To leto se je število evidentiranih konfliktov glede na lansko leto zmanjšalo, in sicer iz lanskih 165 na letošnjih 159 primerov. Od 337 udeleženih oseb jih je bilo 69 lažje poškodovanih, ena oseba pa težje.

V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja, ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktih oškodovani, smo obvestili policijo. Takih primerov je bilo v tem letu 18. Ocenjujemo, da so konflikti posledica trenutne strukture in števila zaprtih oseb, kjer prenapolnjene celice vplivajo na slabo razpoloženje in hitreje pride do nesporazumov. Zabeležili smo tudi primere nasilja, ki je povezano z izsiljevanjem, največkrat zaradi trgovine z drogo ali dolžniško-upniških razmerij. Eden od najpomembnejših načinov reševanja konfliktov bi bila nastanitev v pretežno enoposteljnih celicah, kot je to pričakovan standard v državah EU.

Tabela 67: Število in posledice konfliktov

Zavod	število	število udeleženih	število poškodovanih		obveščena
	konfliktov	oseb	lažje	težje	policija
Dob	40	85	22	0	4
Slo. vas	1	2	0	0	0
Pučava	0	0	0	0	0
Ig	3	6	2	0	1
Celje	7	0	1	0	0
Koper	19	40	8	0	1
N. Gorica	3	7	0	1	0
Ljubljana	30	64	17	0	5
N. mesto	12	26	4	0	3
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	26	52	7	0	3
M. Sobota	3	6	1	0	0
Rogoza	1	2	0	0	0
Radeče	14	32	7	0	1
SKUPAJ	159	337	69	1	18

3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Število paketov, ki so jih prejele zaprte osebe, se je letos zmanjšalo za 865 kosov. Zaprte osebe so prejele 21.486 pošilk - paketov z različno vsebino. Tu niso vštete pisemske pošiljke. Z varnostnega vidika je število prejetih paketov neugodno, saj vsak dodatni paket pomeni večjo verjetnost vnosa prepovedanih predmetov in hkrati tudi dodatno obremenitev za pravosodne policiste, ki morajo pakete pregledovati.

Paketi pomenijo enega od načinov vnašanja droge in drugih prepovedanih predmetov v zavode. Droga je bila v tem letu v paketih najdena v 5 primerih. Zaprte osebe so pri vnašanju prepovedanih predmetov vedno bolj iznajdljive. Tako so za vnos največkrat uporabile originalno zaprta živila, ne da bi bila embalaža vidno poškodovana. Rentgenske naprave (žal jih nimamo v vseh zavodih) v precejšnji meri povečajo nivo varnosti, predvsem z vidika preprečevanja vnosa orožja in eksplozivnih naprav, manj pa za odkrivanje droge, ker za to področje rentgeni v uporabi še niso dovolj tehnično izpopolnjeni.

Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih stvari je tudi pregled pisemskih pošilk. V tem letu je bilo z odredbo odprtih 2.322, droga je bila najdena v enem primeru.

Superge s prirejenim skrivališčem za tablete

3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih potekajo v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Že nekaj let izvajamo tudi obiske za stekleno pregrado, kjer neposredni stik zaprte osebe z obiskovalcem ni mogoč. Tako najlažje preprečimo vnos nedovoljenih predmetov in substanc med obiskom, vendar je do poskusov njihovega vnosa v zavodih vseeno prihajalo. Ker pregrada onemogoča pristen človeški stik med zaprto osebo in obiskovalcem, so se v zavodih za tovrstni način obiska odločali le, ko je bilo to potrebno iz varnostnih razlogov, oziroma ko tako zahteva predpis.

Tabela 68: Obiski obsojencev, mladoletnikov in upravno kaznovanih po vrsti nadzora

Zavod	število obiskov za stekleno pregrado	število nadzorovanih obiskov	število prostih obiskov
Dob	13	1125	9117
Slov. vas	0	0	1374
Puščava	0	0	273
Ig	61	15	2613
Celje	29	29	1116
Koper	289	971	1519
N. Gorica	21	0	815
Ljubljana	152	3143	504
N. mesto	0	0	1145
OO Ig	0	0	204
Maribor	173	218	1776
M. Sobota	11	0	380
Rogoza	0	0	781
Radeče	0	4	350
SKUPAJ	749	5505	21967

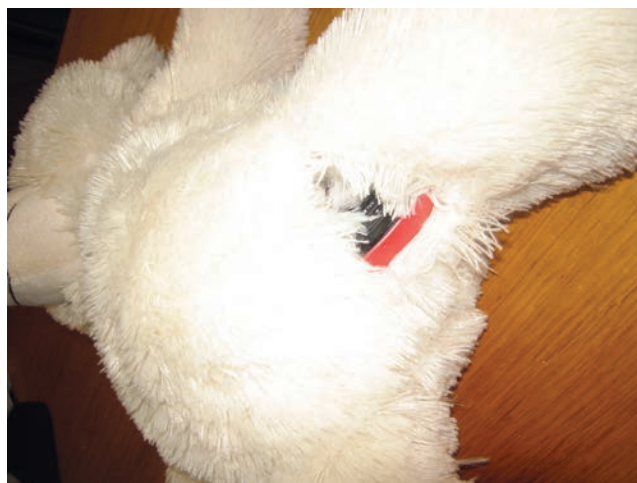
Tabela 69: Obiski pripornikov po vrsti nadzora

Zavod	število obiskov za stekleno pregrado	število nadzorovanih obiskov	število prostih obiskov
Ig	36	0	73
Celje	116	1505	48
Koper	142	1109	338
N. Gorica	109	95	362
Ljubljana	276	2781	0
N. mesto	93	461	0
Maribor	218	1097	0
M. Sobota	79	343	0
SKUPAJ	1069	7391	821

Pomembna oblika komunikacije obsojencev s svojci so bili tudi telefonski pogovori. Zakon omogoča prosto telefoniranje ali telefoniranje z vizualnim nadzorom klicane številke. V nekaterih zavodih so dovoljevali telefoniranje le ob vizualnem nadzoru, druge takih ukrepov niso izvajali. V tem letu beležimo dva obsojenca s prepovedjo telefoniranja. V zavodu Dob smo zopet vzpostavili sistem elektronskega nadzora telefonskih števil, ki je bil zaradi udara strele od leta 2009 v okvari. Načrtujemo uvedbo takšnega sistema tudi po drugih zavodih, s čimer bomo razbremenili pravosodne policiste, ki sedaj izvajajo kontrolo nad klicanjem dovoljenih števil.

Ena od posebno iskanih dobrin zaprtih oseb so prepovedani mobilni telefoni. Ta je bil skrit v pločevinki pene za britje

V tem primeru so GSM skrili v plišastega medvedka

Zanimivi so tudi izdelki kot so miniaturne kamere in USB nosilci brezžičnih komunikacij

3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc

Vnos nedovoljenih drog v zavode že vse od leta 2001 konstantno narašča, le v letih 2006, 2008, 2010 in 2011 smo zabeležili rahel padec. V letu 2013 se je trend zmanjševanja najdb drog nadaljeval, saj smo drogo odkrili v 93 primerih, pri čemer je bilo vseh najdb kar 261 (pribor za uživanje, tablete, alkohol).

Zaprte osebe so drogo v zavod vnašale na različne načine in iskale nove možnosti skrivanja. Pogost način skrivanja je na telesu ali v oblačilih (všito v robove, itd), metanje preko ograje in vnosa s paketi ter predvsem v tovarniško pakiranih živilih. Letos smo najdbo drog v pisemskih pošiljkah beležili v enem primeru. Domnevamo, da drogo zaprte osebe največkrat skrivajo v telesu, kar povzroča dodatne težave pri odkrivanju, saj poseg v človeško telo ni dovoljen. Praktično gre pri vseh odkritih vnosih droge za manjše količine.

Fotografije prikazujejo odkrite primere skrivanja droge v originalno zaprtih zavitkih čokolade, čokoladnih piškotov in vitaminskih tablet.

Največje količine po posameznih vrstah nedovoljenih drog so bile najdene v Kopru, in sicer 94 g hašiša in 54,4 g kanabisa ter na Dobu 42 g heroina. Hašiš in kanabis so pravosodni policisti odkrili pri vnašanju v zavod, torej prej kot naj bi prišel do zaprtih, medtem ko je bil heroin v zavodu Dob pri Mirni najden v delavnicah.

Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb, sodelovanje s policijo pri zbiranju informacij in odkrivanje drog s šolanimi psi, silijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod, zato smo pozorni tudi na to, da ne bi zaprte osebe poskušale zlorabiti osebja. V kolikor se pojavi indic oziroma sum, v preiskavi teh dogodkov sodelujemo s policijo.

Pomemben podatek o uspešnosti je tudi razmerje med odkritimi drogami pri vstopu v zavod in drogami, ki so bile odkrite kasneje. Žal je to razmerje še vedno neugodno, saj je več drog odkritih v zavodu. Ocenjujemo, da se večina droge v zavode pretihotapi v telesnih odprtinah. V primerih tovrstnih sumov so bile odrejene namestitve v sobo s posebno opremo (9x), kar nam omogoča 3. odstavek 236. člena ZIKS-1. V enem primeru se je naš sum tudi potrdil, ko smo po obisku pooblaščenke pri obsojencu našli 40 g kanabisa, ki ga je želel vnesti v analni odprtini.

Poleg drog v ožjem pomenu so pravosodni policisti odkrili še več tablet, pribor za uživanje droge in tudi alkohol, pri čemer gre največkrat za pridelavo alkohola v zavodu s fermentacijo sadja in sladkorja ter kvasa (namesto kvasa je dovolj skorja svežega kruha). Največja najdba tablet se je zgodila v delavnicah zavoda Dob pri Mirni, kjer je bilo v elektro omarici najdenih 953 tablet – anabolikov.

Že pred leti smo sprejeli odločitev, da preiskave s psom za odkrivanje droge pričnemo izvajati popolnoma samostojno. V ta namen smo usposobili dodatnega psa in vodnika, žal pa sposobnost psa ni izkoriščena v celoti. Opazili smo tudi, da so se zaprte osebe že prilagodile rednim pregledom s psom in predpostavljamo, da drogo skrivajo na način, ki ga pes težje zazna. Od druge polovice leta 2012 se v preglede prostorov vključuje tudi psička, ki je šolana za iskanje mobilnih telefonov in tako so bili z njeno pomočjo najdeni trije USB modemi za priklop na internetno povezavo in en mobilni telefon.

Tabela 70: Število najdb drog in opojnih substanc po vrstah

Zavod	število najdb heroina	število najdb kanabisa	število najdb kokaina	število najdb extasy	število najdb hašiša	število najdb alkohola	število najdb metadona	število najdb tablet	število najdb pribora	število vseh najdb	število vseh najdb droge
Dob	3	9		1		5	1	17	12	48	13
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	1	0	0	0	0	0	0	3	5	9	1
Celje	0	8	0	0	0	0	0	7	1	16	8
Koper	8	21	2	0	2	3	0	36	6	78	33
N. Gorica	0	1	0	0	0	0	0	5	0	6	1
Ljubljana	5	13	0	0	1	10	0	20	4	53	19
N. mesto	0	2	0	0	0	0	0	4	0	6	2
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	1	8	4	0	0	0	0	21	5	39	13
M. Sobota	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Rogoza	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
Radeče	0	2	0	0	0	1	0	0	0	3	2
Forenzika	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
SKUPAJ	18	65	6	1	3	20	1	114	33	261	93

* Opomba: Skupno število najdb (dogodkov) je bilo 244, v veliko primerih so pravosodni policisti odkrili več vrst droge hkrati

Tabela 70 a: Količina najdenih drog in opojnih substanc po vrstah*

Zavod	skupna količina heroina	skupna količina kanabis	skupna količina kokaina	skupna količina extasy	skupna količina hašiša	količina alkohola /l	skupna količina metadona/ml	skupna količina tablet /kos
Dob	60,36	98,5	0	50	0	16,2	3	1713,75
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	1	0	0	0	0	0	0	23
Celje	0	31,9	0	0	0	0	0	192
Koper	84,5	147,8	18,7	0	95,9	11,5	0	436
N. Gorica	0	2	0	0	0	0	0	48
Ljubljana	20,42	113,37	0	0	62,67	8,74	0	1460
N. mesto	0	7,55	0	0	0	0	0	17
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0,7	12,1	8,5	0	0	0	0	1079,75
M. Sobota	0	5	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0		0	0	0	1,5	0	0
Radeče	0	2,5	0	0	0	0,7	0	0
Forenzika	0	0	0	0	0	0	0	2
SKUPAJ	166,98	420,72	27,2	50	158,57	38,64	3	4971,5

* Opomba: Najdena droga se tehta v bruto količini, kar pomeni skupaj z zavitkom, ki se v celoti izroči policiji.

Tabela 71: Število najdb drog in opojnih substanc po kraju najdbe

Zavod	PRI VNAŠANJU V ZAVOD						V ZAVODU
	v paketu	v pismu	pri osebni pregledu	na dvorišču	drugje	SKUPAJ	
Dob	2	0	2	0	0	4	43
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	4	0	0	4	3
Celje	0	0	3	1	0	4	11
Koper	0	0	6	0	0	6	58
N. Gorica	0	0	2	0	0	2	4
Ljubljana	3	1	3	13	0	20	31
N. mesto	0	0	1	0	0	1	6
OO Ig	0	0		0	0	0	0
Maribor	0	0	3	1	0	4	37
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	1
Rogoza	0	0	0	0	0	0	1
Radeče	0	0	0	0	0	0	3
Forenzika	0	0	0	0	0	0	1
SKUPAJ	5	1	24	15	0	45	199

3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pravosodni policisti izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, kot tudi preiskave prostorov. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale. Skupaj je bilo v tem letu najdenih 61 mobilnih telefonov in 49 kosov pribora za telefoniranje. Odkrili so tudi večje število predmetov, ki so jih zaprte osebe odtujile zavodu ali drugim osebam. V 20 primerih smo odkrili tudi kupljeno, prirejeno ali v zavodu izdelano hladno orožje. V ZPKZ Ljubljana je bil pri pregledu paketa v torbici najden šibreni naboj za puško.

Tabela 72: Opravljene preiskave bivalnih prostorov in najdbe prepovedanih predmetov

Zavod	KJE JE BILO NAJDENO				KAJ JE BILO NAJDENO				
	število preiskav	število vseh najdb	v zavodu	na vhodu ali v pošti	telefoni	pribor za telefone	nož, bodalo	orožje, strelivo	ostalo
Dob	523	60	37	6	8	13	6	0	33
Slo. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	4	2	1	1	2	0	0	0	0
Celje	26	10	8	2	3	3	1	0	3
Koper	106	40	18	4	4	12	5	0	19
N. Gorica	12	2	1	1	2	0	0	0	0
Ljubljana	61	34	20	6	16	13	0	1	4
N. mesto	21	4	4	0	1	0	1	0	2
OO Ig	0	0	00	0	0	0	0	0	0
Maribor	77	20	13	3	7	4	3	0	6
M. Sobota	14	2	2	0	2	0	0	0	0
Rogoza	1	1	1	0		0	0	0	1
Radeče	27	29	22	0	16	4	4	0	5
SKUPAJ	872	204	127	23	61	49	20	1	73

3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora, ki jo izvajamo na podlagi zakona. V tem letu je bilo opravljenih 823 preizkusov, med njimi je bilo 68 pozitivnih. Majhno število pozitivnih preizkusov je posledica dejstva, da so v skupnem številu preizkusov upoštevani tudi preizkusi obsojencev na podlagi terapevtskega dogovora.

3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali pa ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno ali celo avtoagresivno vedenje osebe. Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur.

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 74 primerih, kar je glede na lanske 62 rahlo povečanje. Največkrat je šlo za odstranitev v posebni prostor za krajši čas. Povprečen čas izločitve je bil 4 ure in 54 minut. V večini primerov je bil razlog odstranitve, da je oseba ogrožala sebe ali druge, sledi oviranje drugih oseb pri počitku ali delu. Velikokrat se je zgodilo, da je bilo za odstranitev hkrati podanih več razlogov hkrati, saj je na primer oseba, ki je bila destruktivna v vedenju, hkrati motila ostale osebe pri počitku.

Med bivanjem v posebnem prostoru so bile osebe nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločeni osebi.

3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov

Ena od nalog pravosodnih policistov je tudi nudenje zdravstvene prve pomoči v primeru poškodb ali bolezni zaprtih oseb, za kar se tudi posebej izurijo v začetnem in obnavljajo znanja v nadaljevalnem usposabljanju. Posebnost dajanja prve pomoči pravosodnih policistov je, da morajo poleg zdravstvenih aspektov upoštevati tudi varnostne, ki včasih tudi omejijo ali otežijo možnosti dajanja prve pomoči. To je predvsem v primerih agresivnega in nasilnega vedenja, ko morajo zaradi izogibanja nevarnosti okužbe z nalezljivimi boleznimi ravnati še posebej previdno.

V tem letu so pravosodni policisti nudili prvo pomoč v 101 primerih, od tega 37-krat pri sanaciji samopoškodb, 60-krat pri sanaciji poškodb in 4-krat pri poskusih samomorov. Pri poškodbah in samopoškodbah gre predvsem za nudenje prve pomoči v smislu zaustavitve krvavitve in dajanja obkladkov.

3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov

Na področju izobraževanja zaposlenih smo v letu 2013 uresničili večino zastavljenih ciljev. Izvedli smo vrsto seminarjev in specialističnih usposabljanj. Oddelek za varnost na Generalnem uradu je organiziral 4 nadaljevalne seminarje s področja komunikacije, 3 seminarje s področja vodenja individualnih razgovorov in prepoznavanja osebnostnih motenj ter prav tako 3 seminarje s področja obvladovanja stresa, medtem ko smo za vodstvene delavce pravosodne policije organizirali seminar na temo mentoriranja in profesije komuniciranja. Prav tako smo po zavodih organizirali izvedbo treh usposabljanj s področja praktičnega postopka za pravosodne policiste. S tem smo izboljšali in povečali znanje in usposobljenost zaposlenih za delo z zaprtimi osebami. Pravosodni policisti so bili udeleženi tudi na posvetu na temo »Delo s storilci nasilja v družini« ter usposabljanj na temo ugotavljanja samomorilne ogroženosti, prav tako so se udeležili tudi seminarja na temo vodenja obravnave storilcev kaznivih dejanj z elementi nasilja. Skupaj se je zgoraj omenjenih usposabljanj udeležilo 312 pravosodnih policistov.

Pravosodni policisti, ki so v tem letu končali usposabljanje in podali prisego

Oddelek za varnost na Generalnem uradu je organiziral preverjanje znanja in usposobljenosti pravosodnih policistov, ki so ga dolžni izvesti vsi, po petih letih dela v organu. Preverjanje znanja je pokazalo, da večina

pravosodnih policistov dobro pozna zakonske in druge podlage za izvrševanje pooblastil, kot zadovoljivo pa je komisija ocenila usposobljenost v praktični izvedbi pooblastil, zaradi česar bomo nadaljevali z izvedbami usposabljanja s področja praktičnega postopka. Petletnega preizkusa znanja se je udeležilo 40 pravosodnih policistov, eden izmed njih preizkusa v prvem poizkusu ni opravil.

Sodelovali smo tudi pri organizaciji udeležbe naše štiričlanske ekipe na Brajnikovem memorialu, ki je letos potekal junija meseca na območju Pokljuke. Naši pravosodni policisti so letos še popravili lansko uvrstitev ter se uvrstili na odlično 2. mesto, boljši od njih so bili le pripadniki specialne enote policije.

Ekipa pravosodnih policistov je na Brajnikovem memorialu dosegla izjemno drugo mesto

3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se morajo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za pravosodne policiste predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitve v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom pravosodnih policistov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod tudi slabe rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Poseben problem so nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 m visoka betonska ograja z dodano 5 do 6 m visoko notranjo žično ograjo).

V letošnjem letu bi izpostavili predvsem obnovitev vrat in namestitev rešetk in mrež na prostore delavnice v ZPKZ Maribor, kjer delajo priporniki, medtem ko je bila v ZPKZ Ljubljana dobavljena protipožarna centrala.

3. 12. 15. Oprema in uniforme pravosodnih policistov

V letu 2013 smo za nakup opreme za pravosodne policiste porabili 198.538 EUR. Od tega smo za znesek 29.645,82 dobavili 490 parov letno prehodnih čevljev in 11 parov terenskih čevljev. Za preostanek sredstev v znesku 163.843,32 EUR so vsi pravosodni policisti dobili nekatere dele uniforme po novem pravilniku (hlače, športne jopiče, bunde, srajce, polo majice, kravate, kravatne igle, nogavice, itd.). Znesek 5.049,46 EUR smo porabili za denarna nadomestila pri nakupu ženskih čevljev in nogavic za pravosodne policistke.

Prehod na popolno nošenje novih uniform bo postopen, tako da starih uniform ne bomo zavrgli, ampak se bodo uporabljale do iztrošenosti.

Prenovljene uniforme sledijo zahtevam izvajalcev oziroma uporabnikov uniform in bodo še v naprej zagotavljale urejen videz pravosodnih policistov, hkrati pa omogočale izvajanje varnostnih postopkov tudi v težjih okoliščinah.

Letos smo pripravili tudi predlog sprememb Pravilnika o nošenju, hrambi in vzdrževanju orožja, o vrstah in nošenju uniforme pravosodnih policistov in o njihovih položajnih oznakah ter uporabi, označitvi in opremi vozil, ki je trenutno v postopku sprejemanja. Največja novost bo, da se bo z novim pravilnikom pravosodnim policistom omogočil nakup delov uniform na podlagi sistema individualnih potreb.

3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB

3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

Zaprtim osebam smo zagotavljali pravico do dela predvsem v javnih gospodarskih zavodih (JGZ), pri hišnih delih, nekaterim pa tudi zunaj zavoda. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Vsem zaprtim osebam, ki so želeli delati, dela ni bilo mogoče zagotoviti.

Tabela 75: Razporeditev zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu na dan 1. 1.

Razporeditev na delo	obsoj.		vikend zapor		priporniki		uklonilni		mladolet.		skupaj		skupaj vsi
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	240	20	0	0	14	0	0	0	14	0	268	20	288
pri hišnih delih	184	8	0	0	4	0	0	0	3	0	191	8	199
zunaj zavoda	44	2	0	0	0	0	0	0	0	0	44	2	46
redno izobraževanje	3	0	0	0	0	0	0	0	7	0	10	0	10
12. člen - izobraževanje	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
12. člen - delo	8	0	26	0	0	0	0	0	0	0	34	0	34
v terapevtskih delavnicah	73	0	0	0	0	0	0	0	0	0	73	0	73
SKUPAJ	552	30	26	1	18	0	0	0	24	0	620	31	651
dela ni bilo moč zagotoviti	284	8	0	0	246	13	22	0	0	0	552	21	573
delo odklonili	92	1	0	0	1	0	0	0	0	0	93	1	94
za delo nezmožni	50	8	0	0	7	0	0	0	0	0	57	8	65
upokojenci	23	4	0	0	0	0	0	0	0	0	23	4	27
SKUPAJ	499	21	0	0	254	13	22	0	0	0	725	34	759

Tabela 76: Razporeditev na novo sprejetih zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu

Razporeditev na delo	obsojenci		vikend z.		priporniki		uklonilni		mladol.		skupaj		skupaj vsi
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	356	14	0	0	55	1	7	0	11	0	429	15	444
pri hišnih delih	255	12	0	0	18	0	0	0	3	0	276	12	288
zunaj zavoda	10	2	0	0	0	0	0	0	0	0	10	2	12
redno izobraževanje	19	0	0	0	0	0	0	0	2	0	21	0	21
12. člen - izobraževanje	4	0	2	1	0	0	0	0	0	0	6	1	7
12. člen - delo	17	0	12	5	0	0	0	0	0	0	29	5	34
v terapevtskih delavnicah	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0	9
SKUPAJ	670	28	14	6	73	1	7	0	16	0	780	35	815
dela ni bilo moč zagotoviti	315	31	0	0	825	69	1037	54	1	0	2178	154	2332
delo odklonili	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	0	30
za delo nezmožni	47	8	0	0	6	0	3	0	0	0	56	8	64
upokojenci	22	3	0	0	2	0	0	0	0	0	24	3	27
SKUPAJ	414	42	0	0	833	69	1040	54	1	0	2288	165	2453

Letos beležimo porast števila zaposlenih oseb in sicer od 1414 v prejšnjem letu do 1609 v tem letu, kar je porast v višini 13,8 %.

Med zaprtimi osebami, ki v tem letu niso delale, je bilo največ uklonilno zaprtih in pripornikov. Še posebej je zaskrbljujoč podatek za pripornike, med katerimi je bilo zaposlenih samo 7,8 % in so v povprečju zaprti veliko dlje časa. Eden od pomembnejših razlogov za tako stanje je, da v zavodih s pripori, razen v Kopru, ni ustrezno ločenih prostorov za delo pripornikov.

3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu

V tem letu je bilo vključenih v izobraževanje v kombinaciji z delovnim usposabljanjem 27 mladoletnikov, ki so pridobivali delovne navade, in sicer 22 v JGZ, 5 mladoletnikov pa na hišnih delih. V redne oblike izobraževanja je bilo vključenih 9 mladoletnikov.

Mladoletniki so pod vodstvom in nadzorom inženirjev inštruktorjev ter delovnih inštruktorjev izvajali vzdrževalna in obnovitvena dela v učnih delavnicah in v bivalnih prostorih, sodelovali pri urejanju okolice zavoda ter pri vzdrževalnih in servisnih delih na strojih in napravah.

Mladoletniki, ki so se poklicno izobraževali, so prejeli nagrado. Ta se je v prvem letniku gibala od 71,87 do 110,14 EUR, v drugem letniku od 123,46 do 165,28 EUR in v tretjem letniku od 164,86 do 182,86 EUR mesečno. Najnižje plačilo mladoletnikov, razporejenih na delo, je znašalo v JGZ 47,06 EUR najvišje pa 85,33 EUR, medtem ko je najnižje plačilo za delo mladoletnikov pri hišnih delih znašalo 47,06 EUR najvišje pa 91,29 EUR.

3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb

Tabela 77: Mesečno plačilo obsojencev za delo v rednem delovnem času po zavodih

Zavod	JGZ		hišna dela		delo zunaj zavoda	
	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje
Dob	29,39	236,47	80,7	165,45	214,02	214,02
Maribor	67,48	147,2	63,84	141,68	96,82	116,48
Ljubljana	57,42	78,3	64,38	90,48	0	0
Celje	50,16	108,93	50,16	108,93	0	0
Koper	58,4	93,28	57,76	92	65,36	79,12
Ig	58,64	67,46	66,88	142,67	75,68	99,69
N. Gorica	69,92	84,64	0	0	0	0
N. mesto	57,42	57,42	57,42	80,04	0	0
M. Sobota	0	0	80,08	131,56	0	98,01
Rogoza	72,16	141,68	65,66	131,56	85,65	145,92

Višina plačila za delo zaprtih oseb je bila določena po Pravilniku o količnikih za določitev osnovnih plačil, o kriterijih in merilih za ocenjevanje uspešnosti in rezultatov dela obsojencev ter o nagradah mladoletnikov. Plačilo je sestavljeno iz osnove, ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela.

Najvišje plačilo je v JGZ znašalo 236,47 EUR, za hišna dela 165,45 EUR in za delo zunaj zavoda 214,02 EUR na mesec.

Tabela 78: Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času

Zavod	število obsojencev	število nadur
Dob	86	7.225
Ig	18	473
Celje	19	971
Koper	16	1.087
N. Gorica	12	323
Ljubljana	19	533
N. mesto	0	0
OO Ig	0	0
Maribor	64	1.310
M. Sobota	6	127
Rogoza	17	470
SKUPAJ	257	12.519

Obseg ur dela, ki so jih opravile zaprte osebe, se je v tem letu bistveno zmanjšal glede na prejšnje leto in sicer iz 23.063 EUR na 12.519 EUR.

ZPKZ Dob ima od vseh zavodov največji vrt in na njem pridelajo veliko zelenjave za potrebe kuhinje in prehrane zaprtih oseb.

V kovinskih delavnicah prevladujejo enostavnejša montažna dela.

Vzreja konj ima v ZPKZ Dob že dolgoletno tradicijo.

Več zaprtim osebam v ZPKZ Maribor nudi delo tamkajšnja galvanika.

3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi

Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij v vlogi pristojnega upravnega organa Vlade Republike Slovenije, na katerega delovno področje sodi dejavnost JGZ, usklajuje letne programe dela in finančne načrte.

Gospodarska kriza je zarezala tudi v poslovanje javnih gospodarskih zavodov, kar je bilo zaznati v posredovanih finančnih pokazateljih. Še največ težav predstavlja reševanje problematike JGZ Pohorje. Ministru je bil posredovan predlog, da se zagotovijo potrebna sredstva za nemoteno delovanje JGZ, kar bi preprečilo zaustavitev proizvodnje. S skupnimi naporii ministrstva in URSIKS je bilo zagotovljenih 1.248.044 EUR, kar je omogočilo nadaljevanje dejavnosti in s tem zaposlovanje zaprtih oseb ter nadaljevanje postopkov za odprodajo premoženja JGZ Pohorje in potencialni prihod tujega investitorja. Za odprodajo premoženja JGZ Pohorje in za oddajo nepremičnin v upravljanju URSIKS so bili v letu 2013 izvedeni trije postopki javnega zbiranja ponudb v skladu z Zakonom o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 86/10, 75/12 in 47/13-ZDU-1G). Prva dva postopka sta se zaključila brez izbire najugodnejšega ponudnika, saj ponudnik, ki je edini podal ponudbo, ni izpolnil pogojev določenih v javnem zbiranju ponudb. Tretji postopek javnega zbiranja ponudb se je v zaključil s podpisom najemne in prodajne pogodbe, ter pogodbe o zagotavljanju dela obsojencev.

Istočasno so potekale aktivnosti glede reorganizacije JGZ v smislu sklepa Vlade Republike Slovenije, da v sodelovanju z drugimi resorji pripravi možne predloge preoblikovanja javnih gospodarskih zavodov v ustreznejšo organizacijsko obliko, ki bo omogočala zaposlovanje čim večjemu številu zaprtih oseb in katere dejavnosti ne bodo prvenstveno usmerjene na zunanji trg, ampak na izvajanje čim več dejavnosti za lastne potrebe zaporskega sistema in drugih državnih organov. Predlog medresorske delovne skupine je bil posredovan v odločitev ministru za pravosodje.

3. 13. 5. Hišna dela

Za izvajanje hišnih del je bilo v tem letu razporejenih 288 zaprtih oseb. Zavodi so na delo razporejali večino obsojencev, v zanemarljivem številu pa tudi pripornike in mladoletnike. Med hišna dela, ki so določena v sistemizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na delo hišnika, na čiščenje upravnih in ambulantnih prostorov, na vzdrževalna dela v zavodu, na čiščenje okolice zavoda, na vrtna in druga podobna dela.

Še vedno se zavodi srečujejo s problemom strokovne usposobljenosti zaprtih oseb za hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, za katera je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Po drugi strani so hišna dela povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu.

3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost

Ustrezno varstvo in zdravje pri delu so zavodi zagotavljali s spremljanjem in nadzorom izvajanja predpisov, ki pogojujejo varno delo, z uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter z usposabljanjem zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno in zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost so zavodi namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Tehnično varstvo so izvajali z vizualnimi pregledi in preizkusi delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v tem letu izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustrezni ravni, kljub občasnemu neupoštevanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

Požarna varnost je v zavodih dobra. V tem letu smo zabeležili 5 požarov, od katerih so bili 3 povzročeni namerno. Vsi so bili manjšega obsega in sanirani s strani pravosodnih policistov. Večji požar je bil povzročen namerno v zavodu Koper, kjer so pravosodni policisti z velikimi napori požar lokalizirali in rešili zaprto osebo iz bivalnega prostora. Ob tem so pravosodni policisti utrpeli lažje telesne poškodbe. Požar so uspešno pogasili še pred prihodom gasilske brigade. V zavod je prispela tudi nujna medicinska pomoč, ki je obsojencu ter poškodovanima pravosodnima policistoma nudila prvo pomoč. Na kraj dogodka so zatem prispeli policisti iz Policijske uprave Koper. Nastala je velika gmotna škoda. Prostor je bil po dogodku popolnoma neprimeren za bivanje zaprtih oseb. Na podlagi ugotovitev komisije za ugotavljanje obstoja škode, je zavod izdal obsojencu zahtevek za plačilo ugotovljene škode, saj je obsojenec povzročil škodo namenoma, in sicer tako, da je namerno zažgal zavodsko posteljno žimnico, ki je zagorela in tako sprožil požar, ki je v celoti uničil sobo.

Posledice namernega požara v ZPKZ Koper

3. 13. 7. Nesreče pri delu

V tem letu se je število nesreč in poškodb pri delu, kjer so bile udeležene zaprte osebe, rahlo zmanjšalo iz 54 na 53. Zavodi namreč kontinuirano posvečajo veliko pozornosti preventivnim ukrepom, to je izobraževanju za varno delo in nadzoru pri izvajanju dela. Vse nesreče pri delu so imele za posledico lažje poškodbe, samo pri eni nesreči v ZPMZKZ Celje je prišlo do težje poškodbe – zloma noge. Ena lažja nesreča se je zgodila tudi v Prevzgojnem domu Radeče zaradi nepazljivosti mladoletnika pri delu. Med poškodbami so bile najpogostejše mehanske poškodbe okončin.

Najpogostejši vzrok nezgod pri delu je nespoštovanje splošnega režima dela, prenizka zbranost pri delu in splet različnih nevarnih tveganj. Velik del poškodb pri delu gre pripisati kršitvam predpisov o varstvu pri delu glede uporabe osebnih varovalnih sredstev.

Tabela 77: Število poškodb pri delu zaprtih oseb po posameznih zavodih

Zavod	število poškodb pri delu
Dob	18
Slovenska vas	5
Puščava	1
Ig	0
Celje	6
Koper	2
N. Gorica	0
Ljubljana	0
N. mesto	0
OO Ig	2
Maribor	14
M. Sobota	1
OO Rogoza	3
PD Radeče	1
SKUPAJ	53

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU

4.1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU

4. 1. 1. Odnosi z javnostmi

Na področju odnosov z javnostmi so v letu 2013 v sodelovanju z zavodi za prestajanje kazni zapora in pre-vzgojnega doma potekale številne aktivnosti, s pomočjo katerih so bili predstavljeni pozitivni dogodki in ukrepi v zaporskem sistemu.

Medijem so bila ob pomembnejših dogodkih posredovana sporočila za javnost.

V mesecu aprilu 2013 je bila izvedena novinarska konferenca Generalnega urada, na kateri je bilo predstavljeno letno poročilo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij za leto 2012 skupaj z aktualno problematiko.

V aprilu je bila tako kot vsako leto organizirana slovesnost ob dnevu Uprave, na kateri sta minister za pravosodje dr. Senko Pličanič in generalni direktor podelila priznanja najzaslužnejšim delavcem.

Minister je podelil priznanja najzaslužnejšim delavcem Uprave

Generalni urad je v letu 2013 redno odgovarjal na zastavljena novinarska vprašanja in se odzival tudi na druge prošnje nacionalnih in lokalnih tiskanih in elektronskih medijev. Medije so zanimala predvsem pojasnila in informacije v zvezi s statističnimi trendi po posameznih strokovnih področjih, izrednimi dogodki, povečanim številom obsojencev iz odmevnejših sodnih postopkov in ostala odprta problematika. Medije so zanimale tudi pozitivne vsebine, ki so se v letu 2013 dogajale v zavodih.

Medijem so bila v letu 2013 izdana dovoljenja za obiske v zavodih za prestajanje kazni zapora, pogovore, fotografiranje in snemanje. Prošnje medijev so se nanašale tudi na intervjuje z zaposlenimi v zavodih in na Generalnem uradu, na snemanje in fotografiranje prostorov v zavodih ter na spremljanje dogodkov, ki so jih organizirali posamezni zavodi.

Poleg rednega posodabljanja vsebin Uprave na spletni strani Ministrstva za pravosodje smo sproti dopolnjevali obstoječo vsebino in informacije o dogodkih znotraj Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij.

4. 1. 2. Obiski, dogodki v zavodih in na ravni Uprave

Zavodi za prestajanje kazni zapora in prevzgojni dom so intenzivno povezani z različnimi lokalnimi in državnimi institucijami kot so policija, izobraževalne institucije, centri za socialno delo, občinski organi, knjižnice, izobraževalne ustanove in nevladne organizacije.

V mesecu februarju je potekal regijski obisk Vlade na Dolenjskem in v Beli krajini, v okviru katerega je državna sekretarka MPJU Mojca Kucler Dolinar obiskala Zavod za prestajanje kazni zapora Ljubljana, Oddelek Novo mesto. Državna sekretarka se je seznanila z zaporsko problematiko v tem oddelku in z direktorjem Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij Dušanom Valentinčičem, direktorjem Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana Miranom Candellarijem ter vodjo Oddelka Novo mesto Bernardo Vranešič spregovorila o odprtih problemih zaporskega sistema ter možnih rešitvah. Državna sekretarka si je ogledala tudi zaporske prostore ter se srečala z zaprtimi osebami.

Delavci Zavoda za prestajanje kazni zapora Dob so v mesecu februarju poslušali predavanje pomočnika predsednika protikorupcijske komisije mag. Bečirja Kečanoviča na temo tveganj s področja korupcije, integritete javnih uslužbencev, etike in morale. Predstavil jim je tudi delovanje Komisije za preprečevanje korupcije. Predavanja so se udeležili predvsem vodstveni delavci.

V Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob je 21. maja 2013 potekala prisega 19-ih novosprejetih pravosodnih policistov, ki so uspešno opravili predpisano usposabljanje in zahtevane izpite. Pravosodni policisti so podali prisego pred generalnim direktorjem Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij Dušanom Valentinčičem, ki je pravosodne policiste tudi nagovoril. Generalni direktor je po prisegi pravosodnim policistom izročil uradne izkaznice.

Minister za pravosodje dr. Senko Pličanič je meseca avgusta obiskal Zavod za prestajanje kazni zapora Koper, se srečal z vodstvom zavoda in podelil pohvale pravosodnim policistom in drugim zaposlenim, ki so 16. julija 2013 preprečili požar v zaprtem delu zavoda.

Ob 40. obletnici študija s področja varstvoslovja in 10. obletnici Fakultete za varnostne vede, je 24. septembra 2013 Fakulteta za varnostne vede podelila priznanje Upravi Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij za odlično sodelovanje pri razvoju izobraževalne in raziskovalne dejavnosti. Priznanje fakultete je na svečani slovesnosti prejel generalni direktor Dušan Valentinčič.

V Ljubljani je od 25. 9. do 27. 9. 2013 potekal 5. Kongres socialnega dela, ki sta ga organizirala Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo ter Društvo socialnih delavk in delavcev Slovenije. Kongres so zaznamovale številne delavnice, predavanja in mednarodni simpoziji. Poglavitne teme so bile: socialno delo in izzivi državljanstva, ustvarjanje skupnosti, socialno delo, socialna država in strategije preživetja ter druge teme povezane s socialnim delom. Svoj delež so na tematsko razgibanem in številčno bogatem kongresu doprinesli tudi socialni in drugi strokovni delavci Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij, kjer so pod moderatorstvom Dragana Petrovca, v sekciji »Socialno delo kot gibalno sprememba«, udeležencem kongresa predstavili model prestajanja kazni zapora v Sloveniji, socialno strokovno delo v zavodih za prestajanje kazni zapora in primere dobrih praks.

Zavode in prevzgojni dom so v letu 2013 v okviru študijskih ekskurzij, opravljanja praks, priprave seminarskih in diplomskih del obiskovali študentje različnih fakultet Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru. Vse večje

zavode za prestajanje kazni zapora so obiskovali študentje z vrste fakultet, kjer so izvajali različne ankete in vprašalnike za potrebe diplomskih in drugih del.

Vseh dogodkov je bilo veliko več, informacije so na voljo na uradni spletni strani Ministrstva za pravosodje, Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij:

http://www.mpju.gov.si/si/o_ministrstvu/ursiks_organ_v_sestavi/medijsko_sredisce/sporocila_za_javnost_in_koledar_dogodkov/

V ženskem zavodu na Igju je gostoval pevec Giani Rijavec

Zbor škofijske gimnazije je imel zanimiv nastop v zavodu v Mariboru

Na Dobu se je predstavil dr. Bogomir Ferfila

Zavod Celje je organiziral obisk olimpijske prvakinje Urške Žolnir, ki je z ekipo predstavila trening juda

4. 1. 3. Sodelovanje z nevladnimi organizacijami

Nevladne organizacije, ki izvajajo programe za tiste, ki imajo težave z drogo, nasiljem, ipd. svoje storitve ponujajo tudi zaprtim osebam, kar je zelo vzpodbudno in dragoceno. Zunanji sodelavci pomagajo pri premagovanju vsakdanjih stisk ter pri urejanju življenja po prestani kazni.

V zavodu Dob so na področju odvisnosti sodelovali z Društvom Projekt človek, Anonimnimi alkoholiki in z Lokalno akcijsko skupino za pomoč odvisnikom Novo mesto. Na ostalih področjih pa z Društvom za nenasilno komunikacijo, Rdečim križem in Karitasom.

V zavodu Ig se je tudi v letu 2013 nadaljevalo sodelovanje z Društvoma Stigma. Društvo v zavodu izvaja individualno svetovanje za obsojenke, ki imajo težave z uživanjem psihoaktivnih substanc, v veliko pomoč so bili tudi pri spremljanju obsojenk v zunanje institucije. Društvo Projekt človek nudi pomoč pri načrtovanju zdravljenja odvisnosti in vključitev v program (tudi kot varnostni ukrep pri pogojnem odpustu). Organizacija Kralji ulice je vključena pri načrtovanju namestitve po odpustu, Materinski dom Zavod Pelikan, Karitas in Rdeči križ pa pri zagotavljanju oblačil in obutve.

Inštitut VIR Celje je v letu 2013 v zavodu Celje izvajal obravnavo odvisnosti od prepovedanih drog za obsojence in pripornike. Skozi celo lansko leto je potekalo tudi sodelovanje z Društvom Projekt človek, katerega sodelavka je enkrat tedensko izvajala individualno obravnavo z zaprtimi osebami, ki imajo težave z odvisnostjo. Nadaljevali so tudi sodelovanje z Društvom Samarijan iz Maribora.

Sodelovanje z nevladnimi organizacijami v zavodu Koper je potekalo dobro skozi vse leto 2013. Sodelovali so z Društvom Projekt človek, z Društvom Pelikan ter z Društvom Anbot iz Pirana na področju prostočasnih dejavnosti. Nadaljevali so tudi s sodelovanjem z Društvom za nenasilno komunikacijo. Z obalnim društvom za zaščito živali Sv. Anton je sodelovanje že utečeno, obsojenci pomagajo delavcem omenjenega zavetišča sprehajati pse. V Oddelku Nova Gorica so nadaljevali s sodelovanjem z Društvom za odvajanje odvisnosti Križišče ter Projekt človek.

Z več nevladnimi organizacijami sodelujejo tudi v zavodu Ljubljana: Društvo Stigma, Projekt človek, Društvo Up, Kralji ulice, Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo Prestop, Zavod Pelikan ter Žarek upanja. Uspešno so nadaljevali s sodelovanjem z Zavodom Voluntariat, ki je na področju zavoda izvedel več delavnic. Sodelovanje se je razvilo v večji projekt ureditve zelenjavnega vrta in je potekalo že tretje leto zapored.

Oddelek Novo mesto je pri obravnavi obsojencev sodeloval z nevladno organizacijo Projekt človek, z Društvom Srečanje, z Društvom za nenasilno komunikacijo, Lokalno akcijsko skupino Novo mesto ter AA-anonimni alkoholiki.

Zavod Maribor je v minulem letu sodeloval z Društvom za nenasilno komunikacijo ter Društvom Prestop. V Oddelku Murska Sobota so nadaljevali delo z organizacijo Projekt človek.

V letu 2013 je Prevezgojni dom Radeče sodeloval z nevladnimi organizacijami: LAS Laško/Radeče, Rdeči križ Laško, Skupnost Srečanje ter Društvo Ekvator s Cirkokrogom.

Večina zavodov sodeluje z Rdečim križem in Karitasom.

4. 2. DELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU

V letu 2013 se je Uprava aktivno vključevala v mednarodne integracije s področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (Council of Europe Annual Penal Statistics) statistiko za leto 2012 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki vključujejo podatke o zaprtih osebah. Z Ministrstvom za pravosodje smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja ministrstva z našega področja delovanja. Kot pridruženi partner smo sodelovali v mednarodnem projektu Justice Cooperation Network – JCN.

4. 2. 1. Svet Evrope

Evropski etični kodeks za zaposlene v zaporih (Priporočilo Rec 2012), ki ga je sprejel Odbor ministrov držav članic Sveta Evrope na seji dne 12. aprila 2012 in je bil v javni obravnavi v Upravi, je bil sprejet na kolegiju generalnega direktorja v marcu 2013.

Predstavnica Generalnega urada se je udeležila sestanka PC-CP Sveta za penološko sodelovanje in sestanka v zvezi z načrtovano mednarodno konferenco o športu v zaporih (EPAS) v Strasbourg.

Generalni direktor se je na povabilo udeležil sestanka v organizaciji Sveta Evrope o vodenju v zaporih. Sestanek je potekal v Strasbourg.

Generalni direktor in predstavnica GU sta se v Bruslju udeležila letne skupščine EUROPRIS in v nadaljevanju 18. konference generalnih direktorjev zaporskih in probacijskih uprav, ki jo je organizirala belgijska uprava skupaj s Svetom Evrope.

Generalna direktorja slovenske in belgijske uprave v novem zaporu Beveren

Predstavnica Generalnega urada je sodelovala na sestanku odgovornih za mednarodno sodelovanje, ki ga je s podporo Sveta Evrope organizirala v Ralskem češka zaporska uprava.

Predstavnica Generalnega urada je sodelovala na sestanku SPACE statistike v Strasbourg.

4.2.2. Druge mednarodne organizacije

Postali smo članica mednarodne asociacije za zapore EUROPRIS. Sodelujemo v dveh ekspertnih skupinah. Udeležili smo se sestanka ekspertne skupine za raziskovanje in statistiko, ki je bil v Haagu in sestanka ekspertne skupine za pripravo konference skupaj s CEP na temo usposabljanja osebja na področju izvrševanja kazenskih sankcij v Utrechtu. S aktivnim prispevkom se je te konference, ki je potekala tudi na Nizozemskem, udeležila direktorica zavoda Ig.

Generalni direktor in predstavnica Generalnega urada sta se na Dunaju in v Straubingu udeležila 10. in 11. sestanka generalnih direktorjev zaporskih uprav srednje Evrope v okviru mednarodne asociacije MECR.

Pripravili smo program študijskega obiska v Sloveniji za direktorico Evropske mreže za otroke staršev, ki so v zaporu (EUROCHIPS – European Network for Children of Imprisoned Parents). Obiskala je Generalni urad, zavod Ig, Dob, urad Varuha človekovih pravic in dva materinska domova.

4. 2. 3. Projekti

Justice Cooperation Network – JCN. Koordinator projekta je Ministrstvo za pravosodje dežele Mecklenburg-Western Pomerania. Kot pridruženi partner smo se vključevali s pisnimi prispevki o praksi na področju obravnave storilcev kaznivih dejanj. Delavnic se nismo udeleževali, ker do sredstev iz projekta kot pridruženi partner nismo bili upravičeni. Sodelovali pa bomo na zaključni konferenci, ki bo organizirana v letu 2014.

E-seaP – Izboljšanje energetskega upravljanja in trajnostnega razvoja. V projektu skupaj z Gradbenim inštitutom ZRMK sodelujeta dva zavoda, in sicer Ig ter Ljubljana.

4. 2. 4. Obiski in konference

Obiski in konference v tujini

Predstavniki GU in direktor zavoda Dob sta se v Berlinu udeležila plenarne konference v organizaciji mreže za ozaveščanje radikalizacije (RAN).

Predstavniki Generalnega urada in direktor zavoda Ljubljana sta se v Budimpešti na povabilo madžarske zaporske uprave udeležila mednarodne delavnice v podporo njihovim spremembam zakona o izvrševanju kazenskih sankcij.

Predstavnica zavoda Ljubljana, Oddelek Novo mesto se je skupaj z Zavodom Ric Novo mesto udeležila študijskega obiska v Španiji.

Obiski iz tujine

Zavod za prestajanje kazni zapora Koper je obiskal namestnik ministra za pravosodje Republike Kitajske skupaj s sodelavci.

Obisk delegacije Ljudske Republike Kitajske v ZPKZ Koper

Zavod Celje je skupaj z UNICEF obiskala delegacija nevladnih organizacij iz Republike Kosovo. V letošnjem letu nas je obiskala tudi delegacija ministrstva za pravosodje Republike Kosovo. Predstavili smo jim naš sistem, obiskali so tudi zavod Dob.

V okviru sporazuma o sodelovanju obeh uprav nas je obiskala delegacija hrvaške uprave za zaporski sistem. Prevzgojni dom Radeče so obiskali predstavniki vzgojnega zavoda Turopolje.

Obisk delegacije Hrvaške v ZPKZ Dob

Obiskali so nas predstavniki MP Bosne in Hercegovine z namenom, da se seznaniijo z našim modelom usposabljanja zaporskega osebja. Obiskali so zavod Ig, Ljubljano in Dob.

V sodelovanju Centra za izobraževanje v pravosodju MP so zavod Ljubljana obiskali sodniki in tožilci nekaterih evropskih držav.

Sodelovali smo pri izvedbi študijskega obiska pravnih strokovnjakov Azerbajdžana, sodelovali smo s predstavitvijo našega sistema, obiskali so tudi zavod Koper.

Zavod Dob je v spremstvu predstavnikov varuha obiskala delegacija nacionalnega preventivnega mehanizma Gruzije.

Delegacija Republike Srbske je v koordinaciji dr. Kastelica obiskala zavod Ig, Dob in Koper.

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE

5.1 KADROVSKE RAZMERE

5.1.1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Tabela 79: Pregled številčnega stanja javnih uslužbencev v Upravi na dan 31. 12. 2013

	tarifna skupina					spol		
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.	skupaj	m	ž	skupaj
Položajna delovna mesta								
generalni direktor	1				1	1		1
namestnik generalnega direktorja								
direktor zavoda	7				7	5	2	7
vodja sektorja	4				4	2	2	4
vodja oddelka	35				35	13	22	35
vodja referata	9				9	9		9
skupaj	56				56	30	26	56
Specializirani kadri								
pedagogi	47				47	13	34	47
psihologi	8				8	3	5	8
socialni delavci	10				10	3	7	10
drugi strokovni delavci v vzg. službi	6				6	2	4	6
medicinsko osebje	7		6		13	1	12	13
inštruktorji		1	75	2	78	72	6	78
delovni inštruktorji			9		9	8	1	9
inženirji		2			2	2		2
ekonomski delavci	3	3	20		26		26	26
osebje pravosodne policije	14	47	455	6	522	484	38	522
administrativni in drugi delavci	29	7	21	8	65	21	44	65
skupaj	124	60	586	16	786	609	177	786
skupno število zaposlenih	180	60	586	16	842	639	203	842

Tabela 80: Število pooblaščenih uradnih oseb – pravosodnih policistov

PUO	m	ž	Skupaj
pravosodni policist	425	30	455
višji pravosodni policist	42	5	47
inšpektor v UIKS	21	2	23
višji inšpektor v UIKS	3	1	4
svetnik v UIKS	3		3
SKUPAJ	494	38	532

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V letu 2013 je v Upravi delo za nedoločen čas nastopilo 16 javnih uslužbencev.

Delovno razmerje je prenehalo 40 javnim uslužbencem, ki so bili zaposleni za nedoločen čas, in sicer zaradi naslednjih razlogov: 9 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje s pisnim sporazumom o razveljavitvi pogodbe o zaposlitvi, 4 javni uslužbenci so bili premeščeni v drug organ javne uprave, 7 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca, 16 javnih uslužbencev se je upokojilo in 4 javni uslužbenci so umrli.

Na dan 31. 12. 2013 je bilo v Upravi za nedoločen čas zaposlenih 842 javnih uslužbencev.

Javni uslužbenci, ki so v letu 2013 izpolnjevali pogoje za napredovanje, v skladu z Zakonom za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415 in 101/13 – ZDavNepr) v letu 2013 niso napredovali v višji plačni razred oziroma v višji naziv.

5.1.3. Izobraževanje javnih uslužbencev

Javni uslužbenci so se v letu 2013 udeležili različnih oblik izobraževanja, ki jih je organizirala Uprava oz. zunanje institucije.

Priprav na strokovni izpit iz upravnega postopka sta se udeležila dva javna uslužbenca. Strokovni izpit iz upravnega postopka je opravilo 5 javnih uslužbencev.

Večje število usposabljanj je bilo predvsem za pravosodne policiste in javne uslužbence, ki opravljajo strokovno delo z zaprtimi osebami. Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 227 pravosodnih policistov, 86 strokovnih delavcev, 10 inštruktorjev in 2 kuharja.

5.1.4. Pripravištvo in študijska praksa

V letu 2013 so v Upravi opravljali pripravništvo 4 pripravniki: štipendist Vlade Republike Slovenije za potrebe URSIKS in trije volonterski pripravniki.

Opravljanje obvezne študijske prakse smo omogočili 9 študentom Fakultete za varnostne vede in dvema študentoma Filozofske fakultete.

5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno

Javni uslužbenci so bili v letu 2013 zaradi bolezni, posledic nesreč pri delu ter nege družinskih članov odsotni z dela 84.880 ur. Največ odsotnosti z dela je bilo zaradi bolezni (84 %). Odsotnosti zaradi nege družinskih članov beležijo 9,4 % delež, odsotnosti zaradi posledic nesreč pri delu je bilo 6,6 %.

Odsotnost z dela je v primerjavi z letom 2012 nižja za 4,9 %.

Tabela 89: Številčni podatki o odsotnosti delavcev z dela v letu 2013 (v urah)

Lokacija	bolezen javnega uslužbenca	nesreča pri delu	nega družinskih članov	skupaj
Generalni urad	677	/	220	897
Dob	17.848	1.336	1.320	20.504
Ig	6.510	184	936	7.630
Celje	5.252	/	376	5.628
Koper	12.296	360	956	13.612
Ljubljana	10.820	288	2.961	14.069
Maribor	12.613	2.611	761	15.985
Radeče	5.271	864	420	6.555
SKUPAJ	71.287	5.643	7.950	84.880

Na dan 31. 12. 2013 je bilo v Upravi 16 invalidov, od tega trije invalidi II. kategorije in 13 invalidov III. kategorije.

Zaradi posebnosti dela v zavodih je invalidom težko zagotoviti ustrezno delo glede na omejitve, ki izhajajo iz odločb Zavoda za invalidsko in pokojninsko zavarovanje.

5.1.6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev

V letu 2013 je bilo opravljenih 344 preventivnih zdravstvenih pregledov (predhodnih, obdobjnih, obdobjnih za zaposlene, ki delajo z viri ionizirajočih sevanj in kontrolnih pregledov) po programih, ki so bili pripravljeni v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Splošno zdravstveno stanje javnih uslužbencev je zadovoljivo. Javni uslužbenci, ki delajo z obsojenci, so izpostavljeni večjim psihofizičnim obremenitvam, zato je potrebno njihovo zdravstveno stanje še posebej spremljati.

5.1.7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev

V letu 2013 je bilo zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti obravnavanih 11 javnih uslužbencev.

Petim javnim uslužbencem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov. Sedmim javnim uslužbencem je bila pogodba o zaposlitvi izredno odpovedana.

5.1.8. Nadurno delo

V letu 2013 je bilo izplačanih 41.735,95 ur nadurnega dela, kar je za 48,2 % manj kot v letu 2012.

Tabela 82: Število izplačanih nadur po lokacijah v letu 2013

Lokacija	število izplačanih nadur
Generalni urad	142
Dob	13.681
Ig	2.197
Celje	4.441
Koper	7.389
Ljubljana	4.491
Maribor	8.197
Radeče	1.198
SKUPAJ	41.736

Nadurno delo je bilo potrebno opraviti zaradi nemotenega delovnega procesa, in sicer zaradi povečanega števila spremstev na sodišča in zdravstvene ustanove, nadomeščanja odsotnih javnih uslužbencev kot tudi nepredvidenega in nenačrtovanega varovanja zaprtih oseb v raznih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji.

5.2 REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

Sprejeti proračun za leto 2013 na dan 31. 12. 2013 znaša 33.280.640,40 EUR, veljavni 34.251.599,62 EUR. Porabili smo 33.679.918,19 EUR ali 98,3 % veljavnega proračuna.

Tabela : Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2013

Oznaka podskupine	Naziv podskupine	Poraba (v EUR)	Delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	17.643.274,93	52,38
401	Prispevki delodajalcev	4.095.691,44	12,16
402	Izdatki za blago in storitve	7.180.140,50	21,32
413	Drugi domači transferji	4.127.964,01	12,26
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	632.847,31	1,88

Od celotne porabe se na sredstva zagotovljena iz proračuna nanaša 33.423.878,25 EUR (99,24 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova lastne dejavnosti 165.082,39 EUR (0,49 % veljavnega proračuna) in na porabo sredstev iz prejetih odškodnin 90.957,55 EUR (0,27 % veljavnega proračuna). Glede na veljavni proračun je 1,7 % sredstev ostalo neporabljenih.

Lastna dejavnost v Upravi zajema organizirano prehrano delavcem in počitniško dejavnost. Sredstva iz prejetih odškodnin se nanašajo na sredstva prejeta na podlagi zavarovanj stvarnega premoženja.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2013 znaša 970.959,22 EUR in se nanaša na:

- povečanje sredstev iz naslova odškodnin v višini 66.606,94 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova odprodaje premičnin v višini 18.782,00 EUR,
- prenos sredstev iz naslova donacij v višini 659,96 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova nadomestil za dodelitev služnostne pravice v višini 6.931,08 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova prejetih najemnin v višini 900,00 EUR,
- povečanje po sklepu vlade v višini 889.630,00 EUR.
- manjša sredstva iz naslova lastne dejavnosti v višini 12.550,76 EUR.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 571.681,43 EUR. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na

- neporabljen sredstva na postavkah tipa 1 (436.020,15 EUR),
- neporabljen sredstva odškodnin (95.649,39 EUR),
- neporabljen sredstva najemnin (900,00 EUR),
- neporabljen sredstva iz naslova donacij (659,96 EUR),
- neporabljen sredstva iz naslova odprodaje premoženja (18.782,00 EUR),
- neporabljen sredstva iz naslova nadomestil za dodelitev služnostne pravice (6.931,08 EUR),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (12.738,85 EUR).

Ostanek sredstev, ki se nanaša na proračunski del, se nanaša na neporabljen sredstva zaradi sprejetih omejitev (335.356,52 EUR) in na ostanek na plačah (100.663,63 EUR). Neporabljen namenska sredstva se (razen sredstev za nadomestila za dodelitev služnostne pravice) v celoti prenašajo v naslednje proračunsko leto, ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti se nanaša na del obveznosti do dobaviteljev ter na neporabljen sredstva.

V leto 2013 smo prenašali iz naslova sredstev odškodnin 120.259,52 EUR, iz naslova sredstev prejetih donacij 659,96 EUR in iz naslova sredstev od prodaje državnega premoženja 1.822,00 EUR.

Obseg odhodkov za zdravstveno zavarovanje zaprtih oseb je bil večji kot sredstva za te namene v letu 2012, zato smo obveznosti v višini 201.127,07 EUR prenesli v proračunsko leto 2013.

Tabela: Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2013 (vir financiranja: proračun)

Podprogram	Oznaka proračunske postavke	Naziv proračunske postavke	Poraba v letu 2013 v eur
Izvrševanje kazenskih sankcij - zapori	287610	Investicije in inv. Vzdrževanje	527.825,10
	401610	Najemnine poslovnih prostorov	160.770,24
	450810	Materialni stroški	6.575.101,47
	130015	Financiranje zaposlovanja zaprtih oseb	1.238.554,01
	602810	Plače	21.738.966,37
	639510	Izobraževanje delavcev	53.437,51
	668010	Oprema PUO	198.369,40
	668110	Oborožitev in posebna varnostna oprema	41.444,15
Zdravstveno varstvo zaprtih oseb	744810	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	2.889.410,00
SKUPAJ			33.423.878,25

V letu 2013 smo porabili 33.423.878,25 EUR proračunskih sredstev, kar je za 2.378.568,91 EUR ali 6,6 % manj kot leta 2012. Zmanjšanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2012 izhaja iz manjšega finančnega načrta (veljavni proračun 2013 je za 2.122.008,15 EUR manjši od veljavnega v letu 2012) in omejitev porabe v letu 2013 (za 335.356,52 EUR). Glede na načrt razvojnih programov (investicije) ugotovljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev, niso pa bili uresničeni vsi cilji, saj so bila razpoložljiva sredstva v letu 2013 za 444.115,27 EUR (realizacija zaradi sprejetih omejitev pa kar za 682.148,46 EUR) manjša kot leta 2012. V primerjavi z letom 2012 smo porabili manj za najemnine (2,12 %), za plače (9,52 %) in materialne stroške (8,85 %), več smo namenili za opremo pravosodnih policistov (34,28 %). V finančnem načrtu 2013 smo ponovno zagotovili določena finančna sredstva namenjena zaposlovanju zaprtih oseb v javnih gospodarskih zavodih (v letu 2012 za ta namen nismo imeli sredstev). Za zdravstveno varstvo zaprtih oseb smo v letu 2013 porabili 2.889.410,00 EUR sredstev ali vsa razpoložljiva sredstva, obveznost v višini 462.923,31 EUR prenašamo v leto 2014.

V letu 2013 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1430, kar je v primerjavi z letom 2012 0,85 % povečanje. Povprečni oskrbni dan v letu 2013 je znašal 64 EUR (ali 7,25 % manj kot leta 2012).

Tabela: Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2008 do 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
povprečno stanje zaprtih oseb	1364	1416	1374	1337	1418	1430
oskrbni dan (v EUR)	64	73	86	83	69	64

Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh porabljenih proračunskih sredstev (podatek iz tabele »Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2013«) deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

Realizirali smo ključne naloge iz programa Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij. V letu 2013 smo kljub znatno nižjemu finančnemu načrtu, sprejetim omejitvam pravic porabe in zmanjševanju števila zaposlenih, ki so v naši dejavnosti ključni dejavnik, uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela, tako zaposlenim kot zaprtim osebam, ter gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE

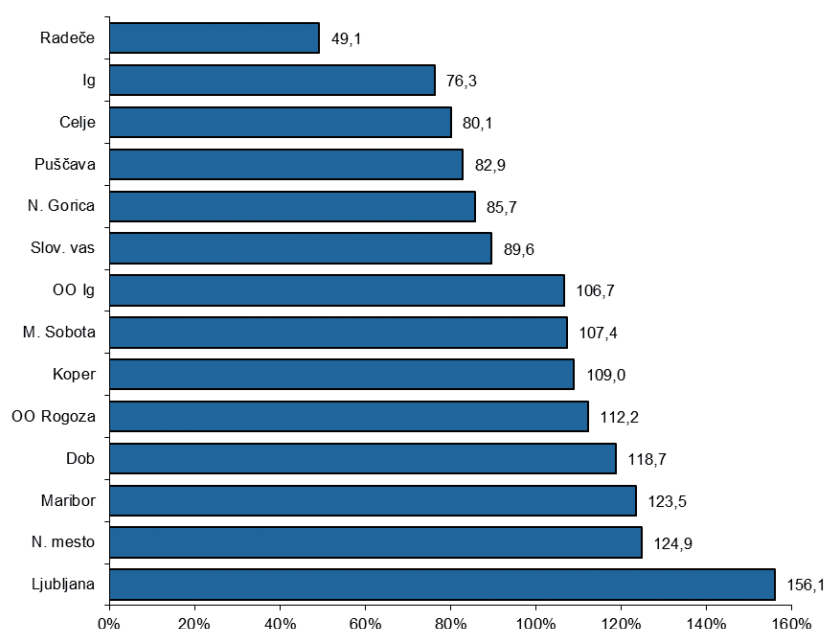
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi predpisanih standardov, ki znašajo 9 m² za enoposteljno in 7 m² za skupinsko sobo na zaprto osebo. Glede na standarde je v tem letu prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.293 mest.

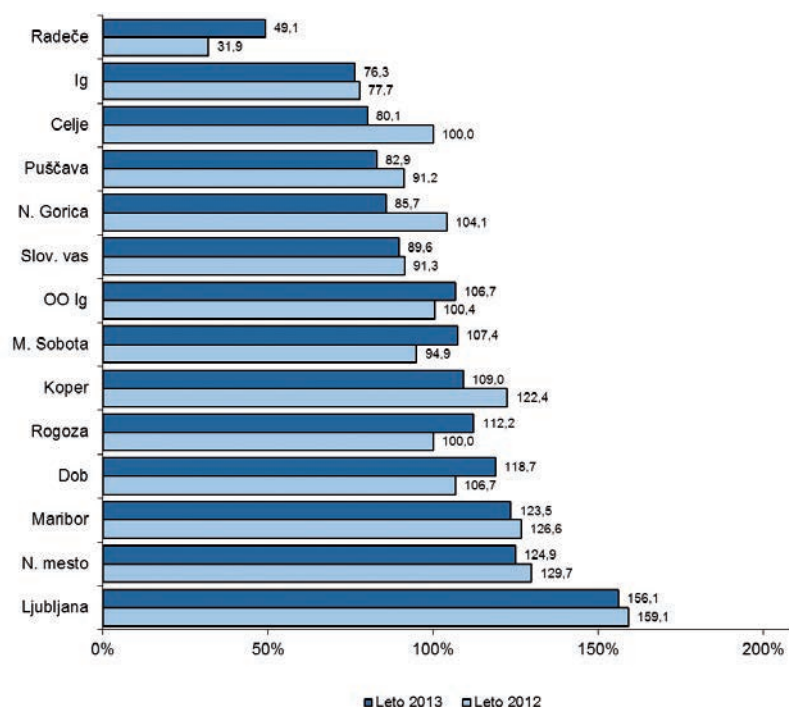
Tabela 86: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb

Zavod	zmogljivost	povprečno število zaprtih	delež zasedenosti (v %)
Dob	420	498,7	118,74
Slov. vas	70	62,7	89,57
Puščava	21	17,4	82,86
Ig	86	65,6	76,28
Celje	98	78,5	80,10
Koper	110	119,9	109,00
N. Gorica	28	24	85,71
Ljubljana	135	210,7	156,07
N. mesto	35	43,7	124,86
OO Ig	27	28,8	106,67
Maribor	146	180,3	123,49
M. Sobota	34	36,5	107,35
OO Rogoza	36	40,4	112,22
Radeče	47	23,1	49,15
SKUPAJ	1293	1430,3	110,62

Grafikon 17: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb

Grafikon 18: Primerjava zasedenosti posameznih zavodov in oddelkov v letih 2012 in 2013

Najbolj zasedeni so bili zavod Ljubljana, Oddelek Novo mesto, sledi pa zavod Maribor in tudi zavod Dob, navkljub izgraditvi dveh novih bivalnih objektov pred tremi leti. Najmanjša zasedenost je bila v Prevezgojnem domu Radeče in zavodu Ig, česar pa ni možno primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki s prevzgojnim ukrepom in ženske).

Z različnimi ukrepi vzdržujemo že drugo leto še znosno zasedenost v zavodu Ljubljana. V povprečju se je pre-zasedenost zaporov zvišala iz 108,36 % v prejšnjem letu na 110,62 % v tem letu.

Težave zaradi prenapolnjenosti zavodov smo reševali s prerazporejanjem zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode, ter premeščanjem zaprtih oseb v zavode, ki so manj zasedeni. Še posebej smo pri tem pozorni na številčno stanje v zavodu Ljubljana, kjer je bila postavljena mejna vrednost 208 zaprtih oseb, ko je vodstvo zavoda Ljubljana dolžno sprožiti postopke za premeščanje zaprtih oseb.

5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v zelo starih zgradbah, ki so bile zgrajene za povsem druge namene in že po svoji arhitektonski zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zapora. V preteklih desetletjih se je zelo malo vlagalo v izboljšanje prostorskih razmer. Novi zavod v Kopru je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. Pred tremi leti sta bila odprta dva nova objeta v Zavodu Dob. Slabe prostorske razmere spremlja še prenapolnjenost, s katero se v zadnjih letih srečujemo v nekaterih zavodih. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi Varuh človekovih pravic, CPT (Odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope) in druge institucije. Dodatno je na to opozorila tudi sodba Evropskega sodišča za človekove pravice.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki močno razlikujejo. Največ težav povzročajo preveliki bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno veliko zaprtih oseb. Razumljivo je, da takšne bivalne razmere slabo vplivajo na počutje zaprtih oseb, vzdrževanje higiene in zagotavljanje zasebnosti. Slabe prostorske razmere ponekod zmanjšujejo možnosti za izvajanje določenih pravic zaprtim osebam v večji meri (npr. zagotavljanje dela, omogočanje telesnih dejavnosti in rekreacije, verskih obredov, ipd.). Dodaten problem predstavlja zastarela, dotrajana in pomanjkljiva oprema bivalnih in drugih prostorov, saj za nakup nikoli ni dovolj sredstev.

5. 3. 3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih

Tekoče se je izvajalo premeščanje zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene zavode in oddelke, predvsem iz najbolj prenapolnjenega zavoda Ljubljana (upoštevanje dogovora, da ni presežena gornja dopustna meja števila zaprtih oseb) in tudi Oddelka Novo mesto (predvsem pripornikov).

Izboljšanje bivalnih razmer poskušamo uresničiti tudi z organizacijskimi spremembami na način, da se zaprtim osebam iz zaprtih delov in pripora omogoči več časa bivanja izven bivalnih prostorov (v skupnih prostorih, na hodnikih in podobno).

Nadaljujejo se aktivnosti za nadomestno gradnjo zavoda Ljubljana. Pripravljeno je bilo vladno gradivo, ki predvideva proučitev možnosti, da se gradnja izvede v eni od oblik javno-zasebnega partnerstva in posredovano ministrstvu. V okviru tega smo novelirali in potrdili projektno nalogo zasnove novega objekta in DIIP (dokument identifikacije investicijskega projekta).

Na podlagi sprejetega izvedbenega plana investicijskega vzdrževanja ter investicij za nakup opreme in opreme za varovanje so se izvedli postopki nabave. Najpomembnejša investicija je bila izgradnja transformatorske postaje v ZPKZ Dob, ki omogoča ločene priključke za potrebe zavoda in za JGZ Pohorje. Izvedeno je bilo tudi naročilo z Javnim podjetjem Energetika Šentrupert d.o.o., ki bo izvedlo izgradnjo daljinskega ogrevanja na lesno biomaso na območju ZPKZ Dob z uporabo tehnologije za so-proizvodnjo toplotne in električne energije, za dobavo toplotne energije za ZPKZ Dob. Na podlagi navedenega bo dosežen prihranek najmanj 10 % letno glede na strošek, ki ga ima ZPKZ Dob z nabavo kurilnega olja za pripravo toplotne energije. Javno podjetje Energetika Šentrupert d.o.o. bo prevzelo tudi eno delovno mesto kotlarja iz ZPKZ Dob. Pogodba za dobavo toplotne energije je sklenjena za obdobje 10 let.

Izvedli so se tudi nakupi najnujnejše in okvarjene opreme manjše vrednosti iz proračunske postavke za odškodnine po potrebah posameznih lokacij.

5.4 INFORMATIKA

Po implementaciji programskega orodja za dokumentarno poslovanje SPIS4 smo v tem letu nadaljevali s širjenjem uporabe v praksi. Več dela na tem področju je bilo potrebno na lokacijah, ki pred tem niso imele

elektronsko podrtga dokumentarnega poslovanja. Praksa je navrgla tudi dodatna odprta vprašanja in zahteve po reševanju teh. Postopoma smo uveljavili elektronsko podpisovanje in posredovanje pošte v tej obliki. Na Generalnem uradu smo pričeli z obdelavo računov v elektronski obliki.

Intenzivno se je nadaljeval projekt informatizacije eZapori. Po več težavah z zagotovitvijo produkcijskega in testnega okolja je bila konec maja uspešno izvedena migracija podatkov iz stare aplikacije iEZO v novo eZapori. V prvi fazi so bile zagnane posodobitve, ki prispevajo k enostavnejšemu poslovanju z avtomatskim kreiranjem izhodnih dokumentov. Nadaljevalo se je delo z dokončanjem drugih vsebin informatizacije procesov ter za obsežnejšo integracijo z bazami podatkov drugih organov, predvsem Vrhovnega sodišča, ki bodo omogočile polno elektronsko izmenjavo podatkov med organi in še občutnejši prihranek v obremenitvah uslužbencev in pri pisarniških stroških.

Plan nakupa informacijske opreme za leto 2013 je realiziran z nakupi in implementacijo:

- nakup in migracija podatkovnega OES 2 strežnika za ZPKZ Ig,
- ArcServe licenca za arhiviranje podatkov na strežniku ZPKZ Ig,
- Novell licence z opcijo centralnega upravljanja,
- osem prenosnih računalnikov
- elektronske dovolilnice kot modul k registraciji delovnega časa za GU in vse urade z vsemi oddelki
- uporabniške Oracle licence do polne strežniške licence 18x (z njimi smo pokrili manjkajoče licence za planiranje ur pravosodnih policistov)
- vključitev pristopne kontrole ZPKZ Koper (varnost registracijskih kartic, poenotenje sistema, skupno vzdrževanje...)

Na področju informatike zagotavljamo vsem uradom in oddelkom pričakovano razpoložljivost strežnikov, delovnih postaj in aplikacij vseh ključnih procesov, ki so podprti z informacijskimi rešitvami.

V ZPKZ Dob je bil na podlagi sporazuma med URSIKS in podjetjem Telekom vzpostavljen nov sistem javnih govorilnic za zaprte osebe, ki omogoča izvajanje nadzora – omogočanje klicev samo dovoljenih telefonskih števil. Na podlagi izkušenj se bo tak sistem uvedel postopoma tudi v drugih zavodih.

SKLEP

V Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij bomo tudi v letu 2014 sledili zastavljenim ciljem in našemu poslanstvu.

Ključni strateški cilji:

- Zagotoviti dobro varnostno situacijo in strokovno obravnavo zaprtih oseb
- Povečati število zaposlenih javnih uslužbencev, predvsem pravosodnih policistov in strokovnih delavcev. Zagotoviti sredstva za zaposlitev v skladu s kadrovskim načrtom, ki dovoljuje 885 zaposlenih.
- Usposobiti približno 30 novo sprejetih pravosodnih policistov.
- V sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje zagotoviti potrebna sredstva za delovanje URSIKS-a.
- Z aktivnim sodelovanjem pri pripravi novega Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in sprememb podzakonskih predpisov odpraviti težave v praksi in omogočiti učinkovitejše izvrševanje kazenskih sankcij.
- S postopno reorganizacijo, v prvi fazi finančnega področja, izboljšati poslovanje URSIKS-a.
- S postopno reorganizacijo javnih gospodarskih zavodov povečati možnosti za zaposlovanje zaprtih oseb in dolgoročno zmanjšati stroške proračunskega financiranja v primerjavi z zadnjimi leti.
- Intenzivno nadaljevali projekt eZapori s preходом v produkcijo večine vsebin, usposabljanjem za uporabo in uvajanjem v redno delo.
- Z aktivnim sodelovanjem z Ministrstvom za pravosodje (Direktorat za investicije in nepremičnine) pospešiti postopke za novogradnjo ZPKZ Ljubljana.
- Priklop na zunanjšega dobavitelja ogrevanja za ZPKZ Dob pri Mirni in zmanjšati stroške.
- Zagotoviti obseg sredstev za uniforme pravosodnih policistov v obsegu iz leta 2013.
- Izvesti ukrepe za še večje odpiranje zavodov javnosti in omogočiti še boljše seznanjanje javnosti z njihovim delom.
- V sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje pripraviti celovito strategijo razvoja sistema izvrševanja zapornih kazni tako, da bo v prihodnosti omogočeno izvajanje poslanstva in nalog na ustrezen ter finančno vzdržen način.
- Zagotoviti pogoje za lastno peko kruha v ZPKZ Ljubljana in s tem zmanjšati stroške.

VSEBINA

PREDGOVOR	3
ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ	4
GENERALNI URAD IN ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA	5
1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE	11
2. STATISTIČNI PODATKI	15
2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB	15
2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI	18
2. 3. OBSOJENCI	20
2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev	20
2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev	21
2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	23
2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj	24
2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni	25
2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti	25
2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi	26
2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah	27
2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	27
2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov	27
2. 4. 2. Priliv mladoletnih oseb v mladoletniški zapor in prevzgojni dom	27
2. 4. 3. Starostna struktura mladoletnikov	28
2. 4. 4. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj	28
2. 4. 5. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni	28
2. 4. 6. Odliv mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora in prevzgojnega doma	29
2. 5. OSEBE V UKLONILNEM ZAPORU	30
2. 6. PRIPORNIKI	32
2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb	32
2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	34
2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami	34
2. 7. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci	35
2. 7. 3. Tujci med uklonilno zaprtimi	37
2. 7. 4. Tujci v priporu	37
3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	39
3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	39

3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	39
3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni	40
3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zapora v skladu s 86. členom Kazenskega zakonika	41
3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	42
3. 3. PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	47
3. 3. 1. Delo pedagogov	47
3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti obsojencev in mladoletnikov	50
3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST	54
3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST	55
3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov	55
3. 5. 2. Socialna obravnava oseb na prestajanju uklonilnega zapora	56
3. 5. 3. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov	56
3. 5. 3. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni	56
3. 5. 3. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami	57
3. 5. 3. 3. Priprava na odpust	58
3. 5. 3. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi	60
3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO	51
3. 6. 1. Enota za forenzično psihiatrijo	61
3. 6. 2. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah	62
3. 6. 3. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda	62
3. 6. 4. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	62
3. 6. 5. Bolezni zaprtih oseb	62
3. 6. 6. Substitucijska terapija	63
3. 6. 7. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	63
3. 6. 8. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	63
3. 6. 9. Poškodbe zaprtih oseb	63
3. 6. 10. Samopoškodbe in poskusi samomorov	64
3. 6. 11. Smrti	64
3. 6. 12. Gladovne stavke	64
3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	65
3. 7. 1. Odvisnost od alkohola	65
3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog	67
3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	69
3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev	70
3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	70
3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	70
3. 7. 7. Obravnava žensk	71
3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov	71

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI	71
3. 8. 1. Podeljene ugodnosti	71
3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti	73
3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti	73
3. 8. 4. Namenski izhodi	73
3. 9. DISCIPLINSKO OBRAVNAVANJE IN KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	74
3. 9. 1. Vodenje disciplinskih postopkov	74
3. 9. 2. Učinkovitost disciplinskih kazni	74
3. 9. 3. Pregled izrečenih disciplinskih kazni	75
3. 9. 4. Pritožbe na disciplinske kazni	76
3. 10. POGOJNI ODPUST OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	76
3. 10. 1. Pogojni in predčasni odpust	76
3. 10. 1. 1. Pogojni odpust po Komisiji za pogojne odpuste	76
3. 10. 1. 2. Predčasni odpust po direktorju zavoda	77
3. 10. 2. Pomilostitev obsojencev	77
3. 11. IZVAJANJE PRAVIC IN PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB	77
3. 11. 1. Pravica do veroizpovedi	77
3. 11. 2. Pritožbe zaprtih oseb	79
3. 11. 3. Upravno odločanje	80
3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB	80
3. 12. 1. Splošne varnostne razmere	80
3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb	81
3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev	83
3. 12. 4. Spremstva zunaj zavoda	86
3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami	88
3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk	89
3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori	90
3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc	91
3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov	94
3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti	95
3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona	95
3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov	96
3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov in drugih delavcev	96
3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	97
3. 12. 15. Oprema in uniforme pravosodnih policistov	97
3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB	98
3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo	98
3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu	99
3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb	100
3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi	102

3. 13. 5. Hišna dela	102
3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost	102
3. 13. 7. Nesreče pri delu	103
4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU	105
4. 1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU	105
4. 1. 1. Odnosi z javnostmi	105
4. 1. 2. Obiski, dogodki v zavodih in na ravni Uprave	106
4. 1. 3. Sodelovanje z nevladnimi organizacijami	107
4. 2. DELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU	108
4. 2. 1. Svet Evrope	108
4. 2. 2. Druge mednarodne organizacije	109
4. 2. 3. Projekti	109
4. 2. 4. Obiski in konference	110
5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE	113
5. 1. KADROVSKE RAZMERE	113
5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev ter zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo	113
5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja	114
5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev	114
5. 1. 4. Pripravišstvo in študijska praksa	114
5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno	114
5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev	115
5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev	115
5. 1. 8. Nadurno delo	115
5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	116
5. 3. PROSTORSKE RAZMERE	118
5. 3. 1. Zmožljivost zavodov in njihova zasedenost	118
5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih	120
5. 3. 3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih	120
5.4. INFORMATIKA	120
SKLEP	122

